

Uvodnik

Jurij Paljk

Tretji slovenski kardinal

Minuli teden nas je razveselila novica iz Rima, da je prefekta dr. Franca Rodeta papež Benedikt XVI. povišal v kardinala, kar pomeni, da bo na bližnjem konzistoriju nekdanji ljubljanski nadškof in slovenski metropolit postal tretji slovenski kardinal.

Pokojni Jakob Missia, goriški nadškof in ljubljanski knezoškof, je bil prvi slovenski kardinal. Za njim je pred leti pokojni sveti oče Janez Pavel II. v škrlatni plašč odel msgr. Alojzija Ambrožiča, slovenskega nadškofa v Torontu v Kanadi. Msgr. Alojzij Ambrožič je tesno povezan z našo skupnostjo, saj ima v naši sredi veliko prijateljev še iz študentskih let, večkrat je tudi cenjen gost v naši sredi.

Zapisali smo, da smo vesti o tem, da bo dr. Franc Rode v petek, 24. marca letos, potrjen za kardinala na slavlju v Rimu, zelo veseli, in to iz več razlogov. Ne skrivamo veselja predvsem zato, ker smo njegovo imenovanje že dolgo pričakovali, nekateri že kar nestrpno. Veseli pa smo predvsem zato, ker je z imenovanjem dr. Rodeta za kardinala vsa slovenska Cerkev dobila veliko priznanje in posredno tako tudi ves slovenski narod.

Imenovanja se veselimo, ker vemo, da bo tudi v prihodnje dr. Franc Rode v službi vseh nas in seveda vesoljne in slovenske Cerkve, slovenskega in ne samo slovenskega naroda!

Dr. Franca Rodeta dobro poznamo in on nas dobro pozna, je tudi naš zvesti spremljevalec in naročnik Novega glasa, njegov redni bralec. Že kot vrhovni pastir slovenske Cerkve je dokazal, da ima izjemen posluh za naše stiske in težave, saj nas je rad obiskal, vedno je našel čas za nas in nas je vedno nagovarjal, naj vztrajamo kot verniki in kot Slovenci.

Veselimo se njegovega imenovanja tudi zato, ker smo z mešanimi občutki spremljali njegov odhod v Rim, skorajda nismo razumeli odločitve, ki se danes kaže v pravi luči: pokojni Janez Pavel II. je poklical v Rim prvega pastirja slovenske Cerkve zato, da bi mu zaupal večjo in odgovornejšo nalogo; smrt mu je preprečila, da bi ga imenoval za kardinala, kar je storil njegov naslednik.

Dr. Franc Rode je bil na čelu slovenske Cerkve v Sloveniji v težkem času prehoda naše domovine iz oklepa temne preteklosti v svetlejši čas svobode in demokracije. Že res, da je ta prehod še danes v teku, je mestoma težaven, a dr. Franc Rode je kot vrhovni slovenski pastir zaoral trdo ledino, ko je s svojim zavzemanjem za vidno vlogo Cerkve in javno vlogo slovenskega kristjana dobesedno pomagal spremeniti podobo slovenske družbe. Zasmehovan in grajan, žaljivo obrekovan, večni in edini dežurni krivec za vse, a kot izjemen izobraženec tudi trdno prepričan v svoj prav in v večno resnico evangelija je odpiral oči, je kazal pot, je v zaspano slovensko družbo vnesel veter evangelija in duh razsvetljenega intelektualca, ki ve, kje mu je prostor, kje je prostor za slovenskega človeka in za slovenskega kristjana: v areni današnjega življenja.

"Za čast dežele!" in ne za svojo čast! Edino pravilo je to, kar je zapisal že sloviti Primož Trubar in si je dr. Franc Rode vzel za svoje vodilo: "Stati inu obstat!" Ko mu v imenu vseh naših ljudi iskreno čestitamo, mu želimo veliko dobrega na zahtevni poti in si želimo, da bi nas še vedno ohranil z radostjo v srcu!

Veliko priznanje za ves slovenski narod

Msgr. Franc Rode imenovan za kardinala

Foto Družina

O nedeljskem odprtju trgovin

Pot v svobodo

V Trstu sem slučajno spoznala mlad par iz vzhodne Evrope. Ona, Marija, Še deklica, komaj polnoletna, z manjšim otrokom, ki živi pri materi v Romuniji, on nekoliko starejši, že poročen in že ločen. Oba imata doma družino, sorodnike, njeni mlajši sestra sta pozitivni na virus HIV. S službo v Italiji je težko, še težje je priti do dovoljenja za bivanje, vsak dan jo je strah pred policijo in se včasih mora skrivati.

Vendar ona ne mara nazaj, za vse na svetu ne. Tu je lepo, mi pripoveduje, veseli se ulic, predvsem trgovin, s ponosom odgovarja na klice z mobilnega telefona: dva imata s fantom, to je res enkratno. Ko se na ulici Battisti ustavim ob možakarju, ki prodaja zvončke, zamahne ona z roko: tega imajo v Romuniji veliko, celi travniki so jih polni, zvončkov, gosi in podivjanih psov, ki jih tu ljudje ljubkujejo v naročju. Pravzaprav ji je pri naši kulturi marsikaj tuje, kot jezik, ki ga obvlada samo površno. Tečaj jezika pa je vsekakor ne zanima, kot je ne zanima pogovor s tujimi ljudmi, ki zamišljeni hitijo mimo.

Tudi pri morju ni bila nikoli, niti z otrokom. Ko jo vprašam zakaj, skomigne z rameni. In ob prostem času, jo vprašam nekoliko začudeno; verjetno se ji toži po domu, po hčerki. Ne, se nasmehne in oči se ji zasvetijo. In pripoveduje mi o trgovinah, o tem, kaj vsega je

kupila, odkar je tu, in kaj mora še kupiti. Pripoveduje mi o tem, česar ne bo kupila nikoli, ker ni denarja. Ampak vse je tako lepo, toliko je tega, da hiti domov s polnimi vrečami in je majhno podstrešno stanovanje že polno. Ob koncu meseca ji zmanjkuje denarja za položnice, za najemnine; domov itak ne bo pošiljala ničesar. Smili se mi, ker gara od jutra do večera, čistilka je, v nekem zanemarjenem hotelu v Terezijanski četrti. In na delu z njo niso nič kaj prizanesljivi. Vprašam jo, če si želi domov, če se bo kdaj vrnila. Ona se nasmehne, medtem ko jemlje iz vreč nove obleke. Pravi toda, da ne, prepričana je, da se ne bo vrnila, ker je tu svobodna, popolnoma svobodna.

Vsakič, ko se spomnim na Marijo, pomislim na razpravo o nedeljskem odprtju trgovin, ki je v zadnjih mesecih na dnevnem redu tako v Sloveniji kot v Italiji. Pravzaprav me je kar strah, ko pomislim, koliko časa, energije in denarja je bilo že vloženo v to razpravo, medtem ko ostajajo druga, življenjsko pomembna vprašanja nerešena.

Ali so naše shrambe res tako slabo založene, da moramo ravno na nedeljo steči po steklenico piva ali po škaflo piškotov? Ali kruha res ne znamo več speči v domači pečici? Ali nam res nič ne pomeni, da bo za tisto našo steklenico piva nekdo ob dragocene trenutke, ki bi jih lahko preživel z domačimi? Ali res mislimo, da se svet začne in konča v vrvežu veleblagovnice?

Sama grem po nakupih samo, ko je to res potrebno. Najrajši v manjše trgovine, kjer sem

stalna stranka in lahko ob nakupovanju izmenjam s prodajalcem nekaj toplih besed, če-tudi samo o vremenu. V veleblagovnice pa zahajam samo nekajkrat mesečno in tedaj jih zapuščam utrujena, brez misli. Ko opazujem množico, ki se z vozički premika sredi hrupa in polic, imam občutek, da sem, skupaj z njo, že pozabila, po kaj sem prišla, in sedaj sredi hodnikov in izložb zaman iščem pot. Včasih je to pot iz osamljenosti, včasih nas je tja potegnili razočaranje, včasih nimamo energije, da bi zaživel drugače. In predvsem nas je strah besed. V hrupu veleblagovnice beseda utone, ne sliši je, zvočniki preglasijo misli, množica pogoltne človeka. In vsi skupaj pozabljamo, kako je, ko sedež za mizo z družino in se pogovoriš, ko preživiš večer v družbi prijateljev.

Najbolj strah pa me je za otroke. Ko vidim, kako se utrujeni obešajo na vozičke in capljajo med čudesi veleblagovnice, se sprašujem, ali je to ves njihov svet. Ali bodo nekega dne vedeli, kaj pomeni v nedeljo obiskati dedka in babico, in znali sesti skupaj h kosilu? Bodo še vedeli, kaj pomeni izlet v gore, kaj pomeni stikati po travnikih za murni ali se igrati skrivalnice s prijatelji? In bodo sploh še vedeli, kaj pomeni nedelja, zapovedan praznik, najlepši dan v tednu, ki ga lahko preživiš z materjo in očetom? Bodo res svobodni, ko bodo lahko čisto vsak dan izginili v vrvežu veleblagovnic, ali bodo samo sužnji, ki osamljeni, sredi nedeljskega popoldneva, s svojim polnimi vozički ne najdejo več poti iz labirinta izložb in polic?

Suzi Pertot

Postni govori na Radiu Trst A

V petek, 3. marca, se začne niz postnih govorov, ki jih bo na valovih Radia Trst A letos imel vsak petek in torek ob 18.45 p. jezuit Jože Pucelj. Tematika letošnjih postnih razmišljanj bo družinska pastorala.

Pogovor

Prof. Zorko Harej o pomembnem poslanstvu pevske kulture in dejavnosti pri nas nekoč in danes

Olimpijske igre

V Turinu so se zaključile zimske olimpijske igre, ki Slovencem niso prinesle nobene medalje

2

12

15

Skrivnost mogočnosti olimpijskega duha

Zbogom, Turin!

Dvajsete zimske olimpijske igre so se sklenile in kot običajno za sabo pustile posebno praznino. Magičen občutek navdušenja nad vrhunskimi nastopi najboljših športnikov našega časa in

Preprostu človeku pomenijo OI zanimiv in zabaven trenutek, večkrat pa tudi spodbudo k rednejši športni dejavnosti, kar zagotovo dobro vpliva na splošno počutje. OI so izredno pomemben trenutek za vse

temni blek vsake druge? Skrivnost se morda skriva v eni besedi: "Ekekeiria". OI moderne dobe so namreč nastale po zamisli starogrških iger izpred več kot dva tisoč leti. Legenda namreč pravi, da je bil kralj Ifites iz Elide zaskrbljen nad dejstvom, da so v številnih vojnah grške polis izgubljale svoje najbolj čvrste mladeniče. Sklenil je torej, da odpotuje v Delfi in se prav v ta namen posvetuje s pre-

rokom. Slednji je kralju svetoval tole: vsaka štiri leta naj se organizira Ekekeiria - prireditve, v kateri naj bi se predstavniki vseh mest pomerili v raznih športnih panogah. Zamisel je bila uspešna, razlog za to pa je bil v tem, da se je v sklopu iger vsaka država skušala izkazati za najboljšo in je zato

spoštovanje pred miroljubnim soočenjem predstavnikov različnih držav vsakič ustvarjata posebno alkimijo, ki bi jo lahko opisali kot neke vrste olimpijsko pijanost duha, ki v sebi skriva moč, da v tistih dneh združi milijone ljudi po vsem svetu. OI so resnično igre svetovne razsežnosti bolj kot katerakoli druga športna prireditve, pa ne samo zato, ker se jih udeležujejo predstavniki velike večine držav, pač pa zato, ker jih vsakdo čuti za svoje.

Športniku pomenijo namreč OI življenjski cilj oz. tisto, kar osmišlja dolga leta trdega dela in velikih osebnih žrtvovanj.

države, saj novim pomenijo priznanje lastne pravice do obstoja, velikim pa priložnost, v kateri se lahko borijo za večjo vidnost sredi držav podobnega kova.

Transverzalo zanimanje za OI vzbuja veliko občudovanje, obenem pa tudi vprašanje: v čem tiči razlog za tolikšno veličino, za tolikšen vsesplošno priznani prestiž in ne nazadnje tudi za veliko simbolično moč te športne prireditve, ki s svojo težo za-

v ta namen posvetila več pozornosti športnemu urjenju svojih mladeničev in nekoliko manj vojskovanju. Ekekeiria je sčasom pridobila priljubljenost do take mere, da je dejansko postala edini trenutek, ko je orožje utihnilo in posledično - vsaj za kratek čas - prepustilo mesto zdravi nenasilni tekmovalnosti in torej - življenju.

Skrivnost mogočnosti olimpijskega duha se morda skriva prav v tem, in sicer v plemenitosti zamisli, ki ga je porodila in ki omogoča, da se izdajo za izdajo ponovno ustvari na novo in se za dva ali štiri tedne nasele v bit vsakega človeka. Ko bi le ostal dlje... V pričakovanju poletnih olimpijskih iger Peking 2008.

Erika Hrovatin

Špacapan o stanovanjski stiski starejših

Špacapan se je zavzel za aktivne ukrepe v korist ostarelim in onemoglim, ki stanujejo v stolpnica in višjih nadstropjih ljudskih stanovanj. Deželna komisija, ki je odobrila razporeditev sredstev za ukrepe v korist ljudskih gradenj in gradenj s pomočjo deželne denarja za prihodnje triletnje, bi po mnenju predstavnika SSK lahko bolj vplivala na odločitve ATER-jev. Dvigala in gradnje brez arhitektonskih ovir bi morali biti prioriteta, zlasti v mestih kot je Trst, kjer veliko, v glavnem starejših ljudi, živi v težko dostopnih zgornjih nadstropjih ljudskih gradenj.

Komisija se je s takim pogledom strinjala, saj predstavlja konkretno pomoč za socialno ogroženo prebivalstvo.

Aljož Tul

Pred obnovo italijanskega parlamenta

Razgreta volilna kampanja

Predsednik države Ciampi je skladno z dogovorom z vlado in političnimi silami 11. februarja razpustil parlament in s tem odprl pot razpisu volitev za njegovo obnovo. Parlamentarne volitve bodo potekale 9. in 10. aprila. Predvolilna politična kampanja se je dejansko začela že prej, tako da je sedaj že v polnem zagonu. Stranke in politična gibanja imajo prav v teh dneh veliko dela s sestavljanjem kandidatnih list po novih volilnih pravilih, ki temeljijo na proporcionalnem sistemu brez možnosti, da bi volilci lahko izražali preferenčni glas. Preostane jim zgolj možnost, da s prekrivanjem izbrane znake potrdijo vrstni red kandidatov na listi, kakor ga je določilo vodstvo stranke. Po tem vrstnem redu bodo kandidati tudi izvoljeni na osnovi glasov, ki jih prejme stranka.

Zato smo pričali velikemu preriivanju kandidatov za prva mesta na kandidatnih listah. Rok za predložitev list poteče 6. marca. Pisali smo že o volilnih polemikah med vladajočo desnosredinsko koalicijo Doma svoboščin in opozicijsko levosredinsko koalicijo Unije. Posebno intenzivno kampanjo po medijih je v zadnjih tednih izvedel vladni predsednik in voditelj Forza Italia **Silvio Berlusconi** (na sliki). V njej se je že bolešno osredotočil na ostro napadanje glavnih strank Unije in njenih voditeljev, in še posebno vodje te koalicije Romana Prodi, ki je kandidat za predsednika nove vlade v pri-

meru zmage. Eden glavnih Berlusconi-ovih očitkov je bil ta, da leva sredina še nima izdelanega programa za prevzem vlade. Ko je potem Prodi predložil svoj program, mu je Dom svoboščin očital, da je program preobširen, da bi ga volilci razumeli. Dejstvo pa je, da ravno Dom svoboščin ni še objavil svojega volilnega programa. To, verjetno, zaradi težav v zvezi z usklajevanjem stališč strank desne sredine. Ta zadrega se je pokazala tudi pri ocenjevanju politično neodgovornega nastopa ministra za informacije Calderolija iz vrst Severne lige, ki

je na televiziji razkazoval sporno karikaturu Mohameda, natisnjeno na majici, zaradi česar je moral na pritisk tako vladnih zaveznikov kot levosredinske opozicije neslavno odstopiti. Posebno odločen je bil pri tem zunanji minister Fini, ki je nato pri poročanju o protitalijanskih izgredivih v Bengaziju v Libiji v zunanji in ustavni komisiji poslanske zbornice in senata na skupnem zasedanju velik del odgovornosti za omenjene izgrede pripisal ravnemu ministru Calderoliju. Pred tem je Severna liga grozila, da se bo ločila od vladnega zavezništva in samostojno nastopila na aprilskih parlamentarnih volitvah.

svojega predstavnika v parlament. Prisotnost slovenskih kandidatov na listah raznih strank posredno izpričuje obstoj slovenske narodne skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini, ki je bila kljub zaščitnemu zakonu grobo izigrana pri oblikovanju novih volilnih pravil. Po drugi strani pa se moramo vprašati, zakaj ni manjšina pravočasno in enotno posegla pri rimski vladi, da bi novi volilni zakon stvarno omogočil izvolitev njenih predstavnikov v državni parlament. Ta bistvena pomanjkljivost ni najboljša spričevalo za vodilne dejavnike v naši manjšini.

Aljož Tul

Predavanje dr. Mojce Senčar v Trstu

Slovenka leta v Društvu slovenskih izobražencev

"Nagrada Slovenka leta mi je omogočila, da je moje delo stopilo iz anonimnosti v širšo javnost". Tako je urednici tržaškega radia Ines Škabar dejala dr. Mojca Senčar. Njena poklicna in osebna pot je tesno povezana z bojem proti raku. V pogovoru z Ines Škabar je naglasila zlasti problematiko raka na dojki, vendar se je v pogovoru s številnim občinstvom dotaknila tudi splošnih vidikov te bolezni, za katero skrbi v slovenski podružnici organizacije Europa Donna, ki je nastala na pobudo italijanskega onkologa Veronesija.

Foto PR

Srečanje SSO Gorica - SSK Gorica

Dne 22. februarja sta se sestala pokrajinski odbor Sveta slovenskih organizacij Gorica in pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti Gorica. Po pozdravu predsednikov Janeza Povšeta in Ivana Černica so sogovorniki poglobili problematiko prihodnjih pokrajinskih in državnih volitev. Obenem so spregovorili o problemu neizvajanja zakona 38 in o dejstvu, da v slovenskih občinah na Goriškem ni še mogoče izdajati dvojezičnih osebnih izkaznic, kar pa se v Gorici že dogaja. Nato so obravnavali problematiko Trgovskega doma in vprašanje morebitne vselitve v prostore le-

tega vsaj ene sekcije glasbene šole Emil Komel. V razpravi so navzoči obravnavali še potrebo po usklajenem sodelovanju med civilno družbo in politiko, da bi lažje dosegali cilje, ki so za manjšino skupni. SSO je končno pozitivno ocenil dosedanje politične uspehe stranke tako na primarnih volitvah kot tudi v vseh tistih primerih, kjer stranka nosi odgovornosti pri upravljanju. Prisotni so bili soglasni, da pot do grajenja skupnega goriškega prostora, ki presega državne meje, ostaja trenutno največji izziv tako za civilno družbo kot za politiko.

Povejmo na glas

Volitve tokrat še bolj odločilne

Zagotovo se ne zgodi pogostoma, da bi bile volitve tako odločilne, kot bodo te, ki se jim bližamo. Zato je upati, da so volilci zaznali, kako smo pred velikim razpotjem, ki ponuja izbiro med dvema prepadno drugačnima političnima miselnostima. Pri tem ne gre za nekakšno abstraktno politiko, ampak za dvoje temeljno nasprotnih opredelitev, ki bosta na ta ali povsem drug način vplivali na naše prihodnje življenje. Že večkrat smo na tem mestu osvetljevali cilje desnosredinske oziroma levosredinske politike z željo, da bi nazorno izpostavili ogromno razliko med obema, razliko v viziji družbe ter razliko v ocenjevanju svetovnih dogodkov - slednji bodo vsak dan izraziteje posegali v naše misli in spreminjali pogoje, v katerih živimo in bomo živeli. Kar se tiče družbene vizije, kaže vladajoča desnosredinska večina zelo malo interesa za socialno državo, zaradi česar se družbene razlike nenehno poglobljajo. Kar pa se tiče svetovnih dogodkov, je desna politika odkrit pristav tiste mrzlične globalizacije, ki se odkrito zavzema za ostre posege v druge države, kar skupaj z vse pogostejšimi muslimanskimi izpadi potiska svet v območje grozečega spopada med civilizacijami in verami. S tem v zvezi vladajoča desnosredinska večina ne skopari z izjavami, ki na že tako vroč ogenj civilizacijskega in verskega soočenja prilivajo olje krčevitega nerazumevanja vsega, kar je drugačno od nas.

Kljub šibkostim je levosredinska politika jasno in razvidno obrnjena v povsem nasprot-

no smer in to prav v obeh navedenih, slej ko prej temeljno središčnih vprašanjih, kot sta prav socialna država ter odnos do svetovne situacije. Ta politika verjame v dogovor in dogovarjanje in to na notranjem kot tudi svetovnem prizorišču. Družbo je nujno graditi na sporazumevanju, kot je tudi svet prihodnosti ravno tako nujno graditi na sporazumevanju. V nasprotnem primeru bodo zaostritve vse večje in to doma ter vsepovsod na vse bolj prepletenem planetu, prepletenem z različnostjo narodov, ver in civilizacij. Ob vsem navedenem se zdi več kot samo po sebi umevno, da se bomo na volitvah, tudi kar se nas v manjšini tiče, odločili za smer, ki je nasprotna desnosredinski na državni in lokalni ravni. Slednja je seveda enako pomembna, v mislih imamo še posebej občinsko in pokrajinsko izbiro na Tržaškem ter pokrajinsko na Goriškem. Kako bo sicer mogoče poglobljati sodelovanje z novogoriškim prostorom, kako graditi ustvarjalno vzdušje s somišljeniki večinskega naroda, kako se bo lahko Trst izrazil proti Sloveniji in sploh proti srednjeevropskemu prostoru? Res, sedanja volilna izbira bo odločila med dvema popolnoma različnima usmeritvama. V kolikor bi volilci te razlike ne prepoznali, bi to pomenilo, da imajo obe politični opciji za bolj ali manj enakovredni. Takšna neozaveščenost bi bila več kot osupljiva, predvsem pa ne bi ustvarjala pogojev za miren pogled v prihodnost.

Janez Povše

INTERVJU Prof. Zorko Harej

“To, kar je veljalo prej, velja sedaj in bo veljalo tudi v prihodnosti”

Pevska dejavnost pri nas ne pozna nizke sezone. Zimski čas je čas božičnih koncertov in prireditev ob Dnevu slovenske kulture, 3.3. se bo začela na Dobrovem revija Primorska poje, 19.3. pa Pesem mladim.

O pomenu in vlogi našega zborovstva smo se pogovorili s častnim predsednikom Zveze cerkvenih pevskih zborov v Trstu prof. Zorkom Harejem.

Profesor Harej, vse življenje ste kot pevec, organist in zborovodja pa tudi kot kreativen skladatelj vezani na zborovsko pesem. Kakšen razvoj v pozitivnem ali negativnem smislu je doživela zborovska kultura na Primorskem?

V času mojega življenja je zborovska kultura gotovo doživela velik razvoj. Sedanje zborovstvo deluje v izrazito drugačnih družbenih razmerah, kot je veljalo v moji mladosti. Danes ne deluje toliko zborov kot neposredno po drugi svetovni vojni in tudi število pevcev je sorazmerno manjše, vendar je treba ugotoviti, da danes zborovstvo premore velike zborovske revije, ampak za pravi niz zborovskih revij, ki jih organizirajo Združenje pevskih zborov Primorske, ZSKD, ZSKP iz Gorice in mi. Prav zaradi tega je težko primerjati sedanjí položaj s časom, ki sem ga sam doživljal, in sicer čas, ko je

bila zaradi političnih razlogov slovenska pesem prepovedana in smo jo zato skrito peli. V mojih mladih letih ni bilo glasbenih šol, vsaj ne v takem obsegu kot danes, pa tudi sredstev ni bilo. Stanje je bilo torej veliko slabše kot danes. Kaj pa duhovna plat tega pojava? Mislim, da velja pravilo, da težki časi in neugodne razmere krepijo pevsko in vse druge umetnosti, ki lajšajo in lepšajo človeško življenje.

Vaše ime je neločljivo povezano z ustanovitvijo in delovanjem Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Tudi za ZCPZ smemo trditi, da je od svoje ustanovitve leta 1963 do danes doživela določen razvoj. Kako bi to več kot štiridesetletno dolgo pot ocenili?

Štirideset let je dolgo obdobje: v tem času se je svet korenito spremenil! To je življenje, ne nazadnje pa tudi človek, zaradi svoje prirojene težnje, vedno hrepeni po novem. Pri ZCPZ smo na začetku želeli povezati tiste zbere in skupine, ki sicer niso imele take organizacije, ki bi jih povezovala in usklajevala nekatere skupne pobude. Mnogi cerkveni zbori so namreč ob liturgičnem delu opravljali tudi pomembno prosvetno vlogo. Med pomembnimi pobudami prvega obdobja našega delovanja velja omeniti srečanje pesnikov, glasbenikov in duhovnikov, ki smo ga priredili aprila 1970 v Bazovici, saj nas je drugi vatikanski koncil spodbujal k iskanju novih glasbenih govorov v liturgiji. Skratka, v teh letih smo se lotili vsega, kar spada k področju umetniškega ustvarjanja in izvajanja ter oblikovanja človeške-

ga glaslu za zborovsko in solistično petje. Na splošno je delo potekalo urejeno in disciplinirano, da bi bilo čim bolj uspešno in koristno.

ZCPZ je bila med ustanovami, ki so bile pred leti vključene v seznam ustanov primarnega pomena za slovensko narodno skupnost. Konec lanskega novembra pa smo zvedeli, da ste bili skupaj z goriškim Združenjem cerkvenih pevskih zborov, Kinoateljstvom, KD Ivan Trinko iz Čedadra ter Slovenskim kulturnim središčem Planika iz Kanalske doline izključeni iz tega seznama. Kako bo to pogojevalo delovanje ZCPZ?

Komisija sestavlja osem članov. Vsi so Slovenci! Prav zaradi tega mislim, da bi morali biti vsi člani komisije proti predlogu, da se iz seznama primarnih organizacij izločita ZCPZ in goriško Združenje CPZ. Cerkevni pevski zbori so prisotni na vsem našem ozemlju. Ko bi obmolknili, bi zamrla slovenska pesem in marsikje tudi slovenska beseda. Zlasti po drugem vatikanskem koncilu, ki je uvedel v cerkev narodne jezike, in torej je tudi slovenščina postala uradni cerkveni jezik, bi se morali zamisliti o važ-

nosti liturgičnega petja. Ne nazadnje, če odmislimo bistveni verski vidik, kaj pa je maša na zunanji ravni kot osrednji cerkveni obred, ki ga poleg molitve in govorov sestavlja glasba in petje? Ali vse naštetu ni tudi izraz kulture, ali ni to imenitno

Foto arhiv ZCPZ

kulturno dejanje?

Božični in drugi koncerti ter pevske revije niso edina dejavnost Zveze. Prireja zveza tudi pevske tečaje in zborovske seminarje, izdaja pesmarice in knjige in usposablja zborovodski kader. Redno prirejamo božični koncert, revijo otroških in mladinskih pevskih zborov Pesem mladim, jesensko revijo odraslih Pesem jeseni, dve dekanjski reviji in še

tečaja za organiste in pritrkovalce ter priložnostne koncerte. Pri mnogih svojih dejavnostih si Zveza pomaga s podporo, ki jo dobiva predvsem od Dežele, zdaj pa je deželna kulturna komisija, ki pregleduje prošnje in daje predloge, črtala iz seznama primarnih ustanov. Predsednik komisije, ki nadomešča odbornika za kulturo na sejah, mi je na vprašanje, zakaj smo bili črtani s seznama, odgovoril, da so bili pri sklepih enotni. Ko sem vzel trajal, da bom vedel povedati na seji Zveze, me je odslovil rekoč, da nima časa. Dežela nas odslej obravnava v okviru drugih rednih manjšinskih organizacij in naj nam bi dodelila ustrezna sredstva za delovanje. Mi seveda bomo šli po svoji poti na pred, da uresničimo naše programe, v upanju, da se navedeni problem “primarnosti” kmalu reši

Če pogledamo na kalendar dejavnosti ZCPZ, lahko opazimo, da bo letos 19.3. spet zadonela Pesem mladim. Kako je pravzaprav nastala ta prireditev, ki vsako leto nagovarja kar lepo število pevcev?

Revijo otroških in mladinskih zborov Pesem mladim smo začeli spomladi 1971. Zamišljena je bila kot velik praznik slovenske mladine in slovenske pesmi. Odvija se na začetku pomladi kot obljuba svetle prihodnosti. Vsako leto nastopa veliko otrok, tudi do 650 smo jih našli, in prav tako je vedno prisotno številno občinstvo. Revija je vsa leta pokazatelj zanimanja za mladinsko petje in delovanje naših otroških zborov in skupin. Iz nekdanjih nastopajočih so zrasli pevci, solisti in dirigenti.

Ostanimo pri mladini. Na občnem zboru SSO smo slišali, da svetovnonazorska vprašanja ne zanimajo mla-

dih, da izbirajo in sodelujejo pri pobudah, ki se jim zdijo zanimive in kakovostne. Kako gledate na prisotnost naših zborov na terenu?

Zdi se mi težko, da bi bili mladi svetovnonazorsko ravnodušni. To bi bilo duševno stanje, ki ni primerno za mladega človeka, saj so to leta, ko se mlad človek zlahka in hitro ogreje za kako stvar. Seveda pa je možno tudi to, mislim pa, da mlad človek vedno išče nove poti. Tako bi sodil tudi po posegih, ki so jih imeli na občnem zboru drugi mladi. Sicer bi omenjena nelahka problematika zahtevala obsežnejšo razpravo. Mladi, ki jih poznam, prihajajo iz družin, znotraj katerih se o velikih in malih filozofskih, teoloških, družbenih in političnih vprašanjih razpravlja na način, ki je v dometu mladim, ki iščejo svoj prostor v življenju. Glede prisotnosti zborov na terenu pa izhajam iz osebnih izkušenj: v času po drugi svetovni vojni je bila prisotnost zborov res velika. Danes bi si to težko predstavljali. Razdor v dotedaj enotnem delavskem taboru leta 1948 je imel hude posledice tudi v zborovskem gibanju. Do pomiritve strasti in duhov je prišlo šele v letih 1965 in 1975, ko je bilo mogoče spet organizirati velike pevske revije. Prizadevanja, da bi obdržali živ plamen pevskega in zborovskega zanimanja in delovanja, trajajo vse do današnjih dni. Sicer pa lahko opazimo, da nekatere pobude, ki so bile v prejšnjih letih tako žive, kažejo znake utrujenosti. Tako utrujenost poznamo tudi iz prejšnjih dob. Zaupamo, da bomo sedanje težave rešili tudi s pomočjo spremenjenih razmer v Evropi. Sicer pa velja, da pri vsakem delu, tako pri materialnem kot pri duhovnem, kamor spada petje, ni obstoja in ni napredka brez stalnega in vztrajnega dela. To, kar je veljalo prej, velja sedaj in bo veljalo tudi v prihodnosti.

Hvala za pogovor!

Peter Rustja

Videmska univerza - oddelek za muzikologijo Troje diplomskih del o slovenski glasbi

Na oddelku za muzikologijo Univerze v Vidmu (sedež v Gorici) so 14. februarja 2006 trije kandidati uspešno zaključili triletni študij z disertacijami o dveh primorskih skladateljih in o ljudskem glasbenem izročilu v Benečiji. Prva se je pred komisijo predstavila Martina Hlede iz Števerjana,

st je posvetila značilnostim Vodopivčeve zborovske glasbe. Naslednji na dolgem seznamu kandidatov je bil Goricanec Marco Germini, ki je obravnaval lju-bezenske in svatovske napeve Nadiških dolin. Njegov nastop je dopolnila registracija ljudske pesmi Bog je ustvaril zemljo v izvedbi skupine ljudskih pevcev

vuša Gadžijeva. Prizji je Lojzeta Bratuža označil kot velikega skladatelja, ki zaradi tragičnih življenjskih okoliščin ni mogel izkoristiti vsega svojega talenta. Njegove kompozicijske in slogovne značilnosti je analiziral na podlagi treh skladb, objavljenih v disertaciji: adventne Raj je zapravljen, božične Svetlo blestijo se zvezde nočjo in postne Strašno trpiš. Med Prizijevim diplomskim izpitom je bil kot poznavalec za obravnavano temo član komisije tudi prof. Ivan Florjanc z Akademije za glasbo v Ljubljani. Med udeleženci (po večini sorodniki in prijatelji kandidatov) je bil ravnatelj Centra Komel prof. Silvan Kerševan. Center že več let sodeluje z videmsko fakulteto in skuša uveljaviti slovensko glasbeno ustvarjalnost v tem prostoru tudi s pobudami, kakršnih sadi so npr. tu opisane vsebine diplomskih del. Poglobljen študij življenja in dela slovenskih skladateljev je nedvomno pomemben prispevek k poznavanju slovenske glasbene kulture tudi v univerzitetnem okolju. Christian Prizzi je na zagovor disertacije povabil hčerko in sina Lojzeta Bratuža ter jima poklonil izvod svojega dela.

GORIŠKI VRTILJAK Veliki Polžek in Mali Polžek

Poetična različica Snežne kraljice

Prav 200-letnici rojstva velikega holandskega avtorja Hansa Christiana Andersena (1805-1875), poznane predvsem kot izvrstnega pravljicarja, ob čigar delih je zasnelo veliko generacij otrok, je Slovensko stalno gledališče posvetilo svojo letošnjo produkcijo za otroke. SSG je izbralo pravljico Snežna kraljica in jo po nekaterih predpremiernih izkušnjah na raznih tržaških osnovnih šolah premierno uprizorilo na OŠ F. S. Finžgar v Barkovljah 13. februarja. Predstava se je namreč porodila v miniaturi obliki pravzato, da bi lahko obiskovala posamezne šole.

Učenci in malčki iz vrtcev iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva pa so si jo v svojevrstni odrski različici predpremierno ogledali v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v ponedeljek, 6., in torek, 7. februarja, v sklopu Goriškega vrtljaka za abonmaja Veliki in Mali Polžek. Andersenovo pravljico je dramsko priredil Miroslav Košuta in ji pripisal izvirne songe, ki jim je primeren glasbeni ritem pridal Aljoša Starc. S simboli prepredne zgodbe, s srečnim koncem, o velikem prijateljstvu otrok Kaya in Gerde, ki ju ločita nezadržljiva moč drobec peklenškega ogledala in ledeno srce Snežne kraljice, ki odpelje Kaya v svoje zamrznjeno kraljestvo brez sonca ljubezni, je v svojsko liričen, mehak,

nežen, pa tudi trši, mračnejši, mestoma po sanjskih planjavah izgublajoči se domišljjski polet ujel režiser Marko Sosič. Tudi iz te režijske obdelave, ki narekuje uprizoritvi kar hiter tempo, prepoznavno zaveje Sosičev poetični dihi. Le-ta na poseben način osmišlja zgodbo in nagovarja gledalce, tudi odrasle, ki zaznavajo vso ganljivo vsebinsko globino. S takimi občutki je večina učiteljev spremljala goriško inačico, v kateri je Sosič drobne detailse s pomočjo neposrednih video-projekcij povečal na velikem ekranu, da se niso porazgubili na prostornem odru. Učenci pa so se na predstavo različno odzivali. Večjim, predvsem deklicam, je bila pogodu nevidna, magična tančica, v katero je uspelo režiserju oviti celoto, čeprav se je pri tem poslužil le preprostih, malenkostnih scenskih pripomočkov in rekvizitov. Dečki so se najbolj razvneli ob Kayevi značjski spremembi in ob drznem nastopu peklenščke, ki se je krohotal ob svojem zrcalu. Najmlajši pa niso zmogli popolnoma dojeti

smisla vrstečih se dialogov. Gotovo je bila zanje bolj dozvetna vizualna podoba predstave z lepimi, z vsebino usklajenimi ko-

stumi Marije Vidau, katere fin kostumski okus ni ostal gledalcem nikdar prikrit. Njen izdelek so tudi lične ročne lutke, ki sta jih animirali igralki, edini nositeljici vseh nastopajočih likov. Izkušena Vesna Maher je v prepričljivi sproščenosti, tudi z menjavanjem tona glasu, prehajala iz lika v lik in vsakemu vdihnila značilno značjsko potezo, ki je še najbolj izstopala pri opisu dečka Kaya. Bila je v veliko oporo mladi, zali Lari Komar, ki goji solopetje in obiskuje italijansko gledališko šolo ter se je kot nepoklicna igralka-debitantka prvič soočala s pomembno vlogo, jo brez zadreg dobro opravila in pokazala, da zna obvladati odrski prostor.

JK

učiteljica v Štandrežu, ki je bila gojenka Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in se posveča mladinskemu zborom. V svojem diplomskem delu je prikazala življenje Vinka Vodopivca in njegov bogati glasbeni opus na področju cerkvene in svetne glasbe. Posebno pozornost

iz Benečije. Svoje diplomsko delo z naslovom Lojze Bratuž - musicista sloveno je nato zagovarjal Christian Prizzi iz Pordenona. S slovensko glasbo je prišel v stik med študijem klavirja na goriški glasbeni šoli, kjer sledi izpopolnjevalnemu tečaju prof. Sija-

SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA Predavanje Dušice Kunaver

Posredovanje tradicije mlajšim generacijam

Drugo predavanje v organizaciji »Sončnice« je bilo na temo, kako posredovati kulturno dediščino in tradicijo mlajšim generacijam. Pred številno publiko je spregovorila prof. Kunaver, upokojena anglistka in rusistka, dolgoletna šolnica, pedagoginja in avtorica cele kopice knjig s področja pedagogike, anglistike in narodopisja. Predavanje samo sicer ni bilo strogo vezano samo na navedeno temo, saj je predavateljica v sproščenem nastopu povedala še marsikaj o vzgoji k delavnosti, o posredovanju vrednot, kako otroke navdušiti v moderni stehinirani družbi za učenje, za delo in za naše kulturno bogastvo. Prof. Kunaverjeva je izhajala iz prepričanja, da je mladostnik v odrasčajoči fazi podvržen vzponom in padcem, posebno ko zaključuje neko šolsko obdobje in začenja novo. V teh občutljivih trenutkih potrebuje pomoč in oporo, ki mu jo lahko nudijo le starši. Še večje težave nastopijo takrat, ko mora usvojiti določeno učno snov, saj ga nihče ni predhodno poučil, kako se je treba učiti.

Z raznimi primeri (najbolj posrečen je bil tisti iz grške mitologije o dveh bratih, ki sta šla v svetišče v Delfe vprašat Pitijo, kdo bo postal kralj; ta jima je odgovorila, da tisti, ki bo prvi poljubil mater; in medtem ko je prvi tekel domov poljubit svojo mater, je drugi poiskal pravi smisel prerokbe in izluščil bistvo: ugotovil je, da je mati (bila) zemlja - in z njo simbolizirana narava, domovina - jo poljubil in tako postal kralj), je razložila, da je treba učno gradivo analizirati, ga razčleniti na razne postavke ali oporne točke (skratka - poiskati bistvo), s katerimi si potem pomagamo do sinteze. V nadaljevanju je predavateljica dokazala, da je v ljudskem izročilu res doma. Navedla je številne običaje in navade iz najstarejših časov naših prednikov, vezane na posamezne praznike ali letne čase. Ugotovila je, da se je družba v marsičem distancirala od tradicije ali spremenila

svoje gledanje na marsikaj (recimo na način izražanja čustev do bližnjega), če že ne marsikaj tudi pozabila. Vendar dobro poznavanje tradicije še ni recept za uspešno pridobivanje mladih za to neprecenljivo dediščino: izhodiščni problem je, kako vzbuditi pri otroku zanimanje zanjo danes, v času neverjetne tehnološke ponudbe, do skrajnosti zmaterializirane in urbanizirane družbe. Tu je bila predavateljica premalo konkretna in ni znala posredovati pravega re-

cepta. V bistvu bi ob pomankanju neke širše zasnove in iniciative raznih ustanov, ki naj bi imele posredovanje kulturne dediščine kot svojo moralno dolžnost, veliko moral za to narediti posameznik sam, med domačimi štirimi stenami, pa še to ni dovolj, saj je za dojetje te kulturne zakladnice potrebno ustvariti posebno vzdušje, kar pa je v današnji družbi in njeni pridobitniški in hedonistični miselnosti vse prej kot enostavno.

Adrijan Pahor

OB 8. IN 25. MARCU Stvarjenje ženske

“In Bog je ustvaril žensko ...”

Ko je Bog ustvarjal žensko, je delal zelo veliko časa, res zelo veliko časa...

Nekemu angelu se je to zdelo precej čudno. Pojavil se je v božji delavnici in vprašal Boga: “Zakaj se z njo ukvarjaš toliko časa?” Bog mu je odgovoril: “Si mogoče videl navodila za stvarjenje? Mora biti odporna proti vodi, ne sme biti iz plastike, mora imeti več kot 200 gibljivih delov, ki jih je mogoče tudi zamenjati; njeno telo mora brezhibno delovati, celo tedaj, ko se hrani z majhno količino hrane in pije zelo malo tekočine. Biti mora prijetne zunanosti, da bo ugajala vsem, vendar mora imeti tudi toplo, nežno in plemenito dušo. Biti mora tudi močna, da prenese vse težave, pa tudi imeti široka ramena, da vse to vzdrži. Njeno naročje mora biti veliko, da v

Sikstinska kapela, Michelangelo, Stvarjenje žene

njem dobijo zavetje vsaj štirje otroci. Njen poljub mora ozdraviti vse, od razbitega kolena do zlomljenega srca. In za vse te naloge, ki jih mora opravljati, ima - pogled v načrt - samo dve roki!” Angel se je zamislil in rekel: “Samo dve roki? In to še pri standardnem modelu? To je preveč dela za en dan! Dokončaj, ljubi Bog, to jutri!”

“Ja, Bog, napravil si jo mehko!” - “Zares mehko!” doda Bog. “Da, naredil sem jo istočasno čvrsto. Ti ne veš, kaj vse lahko pretrpi in kaj vse lahko doseže!” “Bo znala misliti?” sprašuje angel. “Ne samo to,” odgovori Bog, “zna tudi preceniti in spregovoriti in odločati, pa tudi sprejemati...”

Angel se je ta trenutek nekaj domislil in se narahlo dotaknil ženskega lica. “Ojoj, mislim, da pušča! Rekel sem Ti, ljubi Bog, da je to preveč dela za en dan!” je otožno vzdihnil angel.

“Nič ne pušča!” je odgovoril Bog. “To je solza!” “Zakaj solza?” zopet vpraša angel? “Solza je bogastvo, s katerim bo izrazila svoje veselje, bolečino, ljubezen, razočaranje, osamljenost, žalost in ponos!” pojasni Bog.

Angel je bil dobesedno ob sapo in je zašepetal: “Bog, ti si genij, na vse si pomislil. To, kar si naredil, je spoštovanje in občudovanje vredno. Žena je tvoj veliki čudež!”

PRIPIS: Žene vedo, da poljub in objem ozdravljata tudi potrta srca. Znano pa prinašata tudi veselje, ljubezen in upanje. Sočustvovalne so in zmorejo živeti za ideale. Čeprav so tako dovršeno Božje delo, imajo eno majhno napako. Morda veste, katera je ta? - Vam jo zaupam? Si jo boste zapomnili? Pazljivo preberite: “Ženske velikokrat pozabljajo, koliko so vredne!”

Ambrož Kodolja

1. POSTNA NEDELJA

1Mz 9, 8-15; Ps 25; 1 Pt 3, 18-22; Mr 1, 12-15

Ko nam Cerkev daruje postni čas, se post marsikomu zdi povezan z kdo ve kakšnim mučenjem človeka. Toda večina ljudi nič ne ve o postu. Kajti o postu se govori samo v cerkvi. Ker pa teh ljudi v cerkev ni, se polagoma oddaljujejo od Cerkev in dejavne vere. Končno ne vedo, kaj naj bi s postom. Za krščene in birmane pa je to edinstveni čas skupne hoje k Bogu. Zato poudarjamo pripravo na obhajanje zakramentov otrok in doraščajočih in tudi odraslih, da bi spreobračali ta naš ubogi svet.

Velika reforma bogoslužja po drugem Vatikanskem koncilu je odprla na stežaj vrata vsem ljudem dobre volje za prekipevajoče veselje nad vstajenjem Jezusa Kristusa od mrtvih ter v njem tudi našega vstajenja.

Tako dobiva post enkratno radost in ne mrakobne kazni za grehe. Zato prisluhnemo Božji besedi, ki nam prinaša odrešenje. Govori nam o mislih, besedah in dejanjih, ki naj jih prenavljajmo, prezračimo, posodobimo po evangeliju.

Na pepelnico sredo namenimo del denarja, ki bi ga porabili zase, ustanovam, misijonarjem, ki skrbijo za lajšanje bede ubogih. Prav tako ravnajmo na veliki petek, a tudi lahko vsak dan v postnem času. Cerkev ohranja še stari način izraza pokore, to je spreobrnitve k dobremu, k Bogu, tudi s pepeljenjem.

Jedi in pijači se odpovemo zato, da druge razveselimo, zlasti lačne po svetu in otroke, da ne bi od lakote umirali. Tako post dobiva enkratno socialno razsežnost. Kar pa damo lačnemu in potrebnemu, bomo prejeli povrnjeno v večnosti.

Od pepelnice srede do velikega petka opravljamo tudi skupno pobožnost križevga pota.

Sveto tridnevje: veliki četrtek, veliki petek,

veliko soboto, usmerimo v skrivnost vstajenja tudi telesa, celega človeka. Premišljujemo, kako vsi ti dogodki zaživijo v evharistiji, pri sv. maši in v obhajilu. Spoved in spokorna bogoslužja nas osvobajajo za ljubezen v zakonu in družini, na delovnem mestu in v družbi na splošno.

Obisk bolnikov in osamljenih pomaga prenesti del bremen na naša ramena. Umiramo temu minljivemu svetu, zavoženemu svetu, da zaživimo za neminljivost. V postnem času se globlje vživimo v Cerkev, v skupnost verujočih. Vzljubimo jo na nov način. Kajti Jezus jo je tako ljubil, da je zanjo umrl (Ef 5, 25). Kot drugi, novi Adam, jo je rodil iz svoje strani, iz srca.

Skupno poslušanje Božje besede nas bo povezovalo bolj in bolj v skupno molitev. Taka molitev pa Boga gane tako, da jo usliši (Mt 6, 9-15). In neke v globini vsi hrepenimo po skupni molitvi. Zato obnovimo udeležbo pri skupnem nedeljskem bogoslužju.

Post, molitev in bratska delitev z vsemi in v vsem naj nas odločno spremljajo v Veliko

PISMO IZ BRUSLJA

p. Franček Bertolini

Christotech

Končno je petek zvečer! Končal se je teden predavanj, branja knjig in revij, pisanja nalog in člankov. Koliko besed sem slišal, prebral, napisal! Besede, besede, besede. Pridem v svojo sobo in pogledam elektronsko pošto. Od prijateljev iz Slovenije dobim nekaj “petkovih sporočil”, nato odklopim računalnik in se odpravim na zrak. Ko pridem do glavnega vhoda naše jezuitske redovne skupnosti, ki je tudi vhod v mednarodni inštitut za pastoralno teologijo, vidim letak, ki pritegne mojo pozornost. Na sredini z velikimi črkami piše CHRISTOTECH, nad naslovom bolj na majhno v francoščini Čudeži v Sao Paulu. Ravno o tem smo se pogovarjali pri predmetu Kriza religioznosti v zahodni Evropi. Poleg mnogih vidikov izginjanja, spreminjanja in prilagajanja vernosti v zadnjih desetletjih smo obravnavali najnovejše oblike iskanja, tokove in gibanja. V Braziliji je znan pojav mladih duhovnikov, ki s petjem, pridiganjem, molitvijo, množičnimi mašami ipd. navdušujejo milijone ljudi. P. Marcelo Rossi je podrl vse rekorde prodaje CD-jev. Pri maši na glavnem stadionu Sao Paula se ob njem zbira več ljudi kot za papežev obisk. To je nekaj, kar spreminja življenje Cerkve. Pred 10 leti je samo 4% brazilskih katoličanov obiskovalo nedeljsko mašo. Okrog l. 2000 se je obisk povzpela na 14%, lani dosegel 18%. Letak, ki sem ga našel na klopci, me spominja na vse to. Takoj se odločim, da grem pogledat, čeprav nisem prepričan, ali je nekaj resnega ali provokacija. Na letaku piše: plesni večer, glasba v živo, mednarodno slavljenje, živi Kristus. Ko pridem do kraja, si oddahnem. Takoj dobim občutek, da ne gre za provokacijo, ampak da neka cerkvena skupina poskuša na nov način nagovoriti mlade. Med ljudmi, ki skrbijo za garderobo, hrano in informacije so poleg čedne mladine tudi urejene gospe srednjih let. Prostor je res kot neka klet, toda čist in topel. Glasba je v živo, zelo glasna, bobni in električne kitare vodijo ritem in melodijo. Sredi močnih zvokov se sliši: Aleluja! Aleluja! Aleluja! Na prizorišču je veliko najstnikov, umirjenih, čistih potez, oblečeni so zmerno moderno. Vidim tudi redovnike v meniških kutah. Kljub močni glasbi, tam v kotu, neka ženska z dvignjenimi rokami očito moli in slavi Boga. Ob pol desetih se glasba ustavi. Na oder stopi p. Antonello; Italijan po rodu deluje v Sao Paulu. Začne govoriti o svojem delu, govori skoraj kot “rapper”, na pol recitirano. Pripoveduje o svoji poklicnosti. V mladosti je bil med prijatelji znan kot popevkar, ki je rad pel Let it be. Bil je priljubljen in je imel lepo življenje. Čutil je, da je s takšnim življenjem nasičen, a ne potešen. Bolj zavestno je začel iskati Boga. Jezus mu je počasi odkrival nova obzorja in sčasom se je odločil, da pojde v misijone: zahrepenel je po tem, da bi služil Jezusu v ubogih. V Sao Paulu skuša s sodelavci pritegniti otroke in mladino s ceste, kjer živijo sredi mamil, prostitucije in zločinov. Nekega dne so ga mladi opozorili, da je v diskotekah polno mladine, ki se pogublja. Rekli so mu: “Zakaj ne naredimo ‘varne diskoteke’, kjer bi lahko spregovorili o Jezusu?” In tako so začeli s Christotechom. Na teh večerih se zbira do 4.500 mladih. Priložnost je za glasbo, molitev in pričevanja; za to, da se kaj pove o Jezusu. Tako nam je govoril p. Antonello in nas spodbujal, naj naredimo kaj koristnega za mnoge mlade, ki se izgubljajo tudi v evropskih mestih.

Večkrat sem kot kaplan v Sloveniji v stiku z mladimi razmišljal o čem podobnem. Zavedal sem se, da je tistih nekaj mladih, ki hodijo v cerkev, mladinske skupine, na naše gimnazije in duhovne vaje, majhna peščica. Kje so ostali mladi? Kje smo mi zanje? Kako naj jih iščemo, kot je Jezus iskal izgubljeno ovco? Ali kako iti na obisk k cestinarju Mateju, kjer je toliko drugih grešnikov, in kako jim dati čutiti, da se jim ni treba bati Jezusa? Inevitable Pavel II. je govoril o novi evangelizaciji; to je evangelizacija tistih kultur in narodov, ki so že prišli v stik z evangelijem, a so ta stik izgubili. Jasno je, da ustaljene oblike oznanjevanja Božjega kraljestva ne dosegajo več modernega človeka. Vedno več ljudi doživlja cerkvene izraze kot tuj jezik. Mlad človek se zato običajno oddalji od Cerkve. Zdi se, da Christotech odgovarja potrebam časa, pomeni pogum cerkvenih ljudi iti na “tuja” tla. Pomeni srečati mlade tam, kjer so. Zadeva je vsekakor tvegana in nezadostna. Televizija, časopisi, pogovori, internet in ne nazadnje glasba v diskotekah zapolnjujejo človeško domišljijo s plehkimi zadevami in ne puščajo svobode za poslušanje, iz katerega prihaja vera. Ne smemo namreč mimo vprašanja: kako v človeku ustvariti prostor tišine in odprtosti, kjer se bo mogla roditi vera.

noč vstajenja in življenja.

Apologet Aristid piše okrog leta 130 po Kr. cesarju Hadrijanu: “Če je med njimi (kristjani) kdo, ki potrebuje pomoč, kristjani se postijo dva ali tri dni in imajo navado poslati mu hrano, ki so jo bili pripravili zase” (Apologetika, 15, 7) (JdS, 537).

V prvem berilu vidimo, da je Bog tisti, ki sklepa zavezo z nami. Mi pa jo vedno znova v času zgodovine prelamljamo.

Na križu je Jezus to zavezo enkrat za vselej zapečatil s svojo krvjo. Saj je neskončno usmiljen. Vse ima rad, zato z vsem in vsemi potrpi. V puščavi prebiva z zvermi. Ustvarja nov svet miru med ljudmi in vso naravo v Bogu (Mr 1, 12-13), saj oznanja in govori: “Čas se je dopolnil in Božje kraljestvo se je približalo. Spreobrnite se in verujte evangeliju!” (Mr 1, 15).

Saj “Kristus je trpel zaradi grehov, in sicer enkrat za vselej, pravični za krivične, da bi nas pripeljal k Bogu” (1 Pt 3, 18).

Naš postni čas naj bo prepoln usmiljenja do vseh, po zgledu našega Gospoda.

Msgr. Franc Rode povzdignjen v kardinala

Dan velikega veselja za vso slovensko Cerkev

Vsredo, 22. februarja 2006, je papež Benedikt XVI. med splošno avdienco v Vatikanu imenoval nove kardinale, med njimi tudi nadškofa msgr. dr. Franca Rodeta, nekdanjega ljubljanskega nadškofa in metropolita, že nekaj let pa prefekta Kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja. Konzistorij, na katerem bodo kardinale potrjeni, bo v petek, 24. marca letos. Vsa slovenska Cerkev se je dogodka močno razveselila, saj je to naš tretji kardinal. Poleg Rodeta je sveti oče povzdignil med kardinale tudi ameriškega nadškofa Williama Levado, ki je potem, ko je Ratzinger aprila lani postal papež, prevzel vodenje kongregacije za verski nauk. Skupaj z Rodetom sta edina voditelja vatikanskih kongregacij, ki še nista bila kardinale. T.i. "skratni principi" so po papežu najvišji predstavniki rimskokatoliške Cerkve in so po izročilu papeževi svetovalci pri vodenju Petrove barke. Kardinale, ki na dan smrti papeža še niso dopolnili 80 let, imajo tudi pravico voliti novega papeža. Konzistorij je seja kardinalov, ki ji predseduje papež. Lahko je redni ali izredni. Na redni konzistorij papež skliče vsaj tiste kardinale, ki so v Rimu, kjer se posvetujejo o tehtnejših zadevah splošnega značaja ali zaradi velikih slovesnosti. Redni konzistorij je lahko tudi javen, nanj pa so lahko povabljeni tudi posebni gostje. Na izredni konzistorij papež skliče vse kardinale, kadar to narekujejo posebne in nujne potrebe Cerkve. Ima samo posvetovalni značaj in ni javen. Zadnji konzistorij, na katerem so bili imenovani novi kardinale, je bil 21. oktobra 2003, ko je Janez Pavel II. v kardinale povzdignil 31 škofov.

Kot mnogo drugih družin se je tudi Rodetova izselila v Argentino, kjer je sin Franc v Buenos Airesu nadaljeval šolanje, leta 1952 pa je stopil v misijonsko družbo (lazaristi). V bogoslovje je vstopil v Buenos Airesu: študijska pot pa ga je nato prek Rima pripeljala v Pariz, kjer je bil leta 1960 posvečen v duhovnika. Tri leta kasneje je v francoski prestolnici doktoriral iz bogoslovja - v tem času je bil duhovni pomočnik v domu upokojencev v bližini Pariza - in se leta 1965 vrnil v Slovenijo, kjer je bilo njegovo prvo službeno mesto pri Sv. Jožefu v Celju. Leta 1967 je prišel v Ljubljano, kjer je postal ravnatelj bogoslovcev lazaristov - pozneje tudi predstojnik (vizitator) lazaristov - hkrati pa je začel predavati na Teološki fakulteti: najprej francoščino, nato pa tudi praktično apologetiko, misiologijo, teologijo nekrščanskih verstev, uvod v moderni ateizem in osnovno bogoslovje. V tem obdobju se je posvečal publicistični dejavnosti: veliko je objavljaj v tedniku Družina, v Bogoslovnem vestniku, glasilu Teološke fakultete, reviji Znamenje, pri kateri je bil tudi prvi urednik, in pri Mohorjevi družbi. Mnogi se ga iz tega obdobja spomnijo kot predavatelja na teoloških tečajih, kjer se je v kritičnih nastopih loteval širših družbenih vprašanj, kar je imelo odziv tudi pri tedanjih oblasteh. Po 16 letih bivanja v domovini ga je pot ponovno zanesla v tujino, v Vatikan, kjer je leta 1981 prevzel službo v takratnem papeškem Tajništvu za

Z leve: tržaški škof Ravignani, msgr. Rode, gorški nadškof De Antoni

čas dežele. 5. marca 1997 je papež Janez Pavel II. dr. Franca Rodeta imenoval za ljubljanskega nadškofa in metropolita. Kmalu po tem, ko je 7. aprila istega leta v upravo prevzel škofijo, je bil izbran tudi za predsednika Slovenske škofovske konference. V času opravljanja škofovske službe v Ljubljani je veliko pozornosti posvetil urejanju odnosov med Cerkvijo in državo. Po njegovem prizadevanju je bil 14. decembra 2001 podpisan Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih. Njegov čas je zaznamoval tudi sklic in potek prve vseslovenske sinode (plenarnega zbora 1997-2000). Sklepni dokument Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem je bil slovensko razglašen na Brezjah 18. maja 2002. Iz tega obdobja velja omeniti tudi knjigo Stati in obstati, ki je pri založbi Družina izšla leta 2001. Na praznik Lurške Matere Božje, 11. februarja 2004, je papež Janez Pavel II. dotedanjega ljubljanskega nadškofa in metropolita imenoval za prefekta Kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja, ki velja za enega največjih in najzahtevnejših uradov rimske kurije. Od 26. februarja 2005 je prefekt Rode tudi član Kongregacije za škofo, ki je med drugim pristojna za imenovanje novih škofov ter usmerjanje dela škofovskih konferenc. Prefekt Rode je nosilec mnogih visokih odlikovanj: pred imenovanjem za ljubljanskega nadškofa ga je francoski predsednik Jacques Chirac imenoval za viteza državnega reda za zasluge, leta 2005 pa za častnika častne legije. Ameriška univerza St. John's University pa mu je poleti 2005 podelila naziv častnega doktorja.

Izjava msgr. Krambergerja

Msgr. Franc Kramberger, mariborski škof in predsednik Slovenske škofovske konference je ob imenovanju msgr. Rodeta za kardinala dal naslednjo izjavo: "Slovenski škofje, člani Slovenske škofovske konference, duhovniki, redovniki, redovnice, ter verniki vseh treh slo-

venskih škofij, skratka, celotna Cerkev na Slovenskem, se veseli imenovanja nekdanjega ljubljanskega nadškofa in sedanjega prefekta kongregacije za redovnike, se pravi za ustanove posvečenega življenja in družb apostolskega delovanja, gospoda nadškofa Franca Rodeta za kardinala Katoliške Cerkve. To je za vse nas dan velikega veselja. S tem imenovanjem je vse njegovo dosedanje delo, služenje božjemu ljudstvu in prizadevanje za čast slovenske dežele in za svobodo Cerkve na Slovenskem dobilo najvišje priznanje in potrditev. Z imenovanjem za kardinala sina slovenskega naroda je sveti oče Benedikt XVI. na svojevrstni način priznal zvestobo in požrtvovalnost številnih rodov slovenskih vernikov v Katoliški Cerkvi. Tudi v tem pogledu je slovenski narod postal enakovreden član drugim velikim narodom Evrope in vesoljne Cerkve. Novemu slovenskemu kardinalu, nadškofu Francu Rodetu iskreno čestitamo in želimo obilje božjega blagoslova ter potrebnih preroških uvidov v prihodnost Katoliške Cerkve doma in po svetu."

Izjava msgr. Pirih

Tudi koprski škof msgr. Metod Pirih se je imenovanja veselil s temi besedami: "Ob Tvojem imenovanju za Kardinala svete rimske Cerkve Ti oba s pomožnim škofom Jurijem in drugimi sodelavci na škofiji prav iskreno čestitamo. Želimo Ti zdravja in druge potrebne darove, da boš s svojim znanjem, pobožnostjo in preudarnostjo svetemu očetu v pomoč pri vsakodnevni skrbi za vso Cerkev. Ad multos annos! - Na mnoga leta!"

Čestitke premiera Janeza Janše

Slovenski premier Janez Janša je v čestitki poudaril, da visoka čast in odgovornost, ki ju prevzema msgr. dr. Rode, pomenita globoko zaupanje Rimskokatoliške cerkve in zasluženo priznanje za njegovo dosedanje delo, hkrati pa je imenovanje slovenskega kardinala tudi v čast in ponos Republiki Sloveniji. Janša je še dodal, da ceni pozornost, ki jo msgr. dr. Rode skozi celotno poslanstvo namenja vprašanjem razvoja in blagostanja slovenske države in njenih prebivalcev.

Kratke

Pastirsko pismo za postni čas

Ted dni so duhovniki prebirali pastirsko pismo slovenskih škofov za letošnji postni čas, v katerem se navezujejo na poslanico papeža Benedikta XVI. za postni čas. Letošnje pastoralno leto je bilo posvečeno "oddaljenim in obrobim". Papež je v svoji poslanici obrazložil, da je postni čas privilegiran čas notranjega romanja k Bogu. Le ta namreč vernike na poti od siromaštva do velikonočne radosti vselej spremlja in podpira, so papežve besede povzeli slovenski škofje. Post, miloščina in molitev, ki jih Cerkev v postnem času posebno priporoča, so po mnenju papeža Benedikta XVI. edina sredstva, s katerimi se lahko vsak posameznik približa Kristusovemu pogledu. Slovenski škofje so v pastirskem pismu zapisali, da želi Kristus vse ljudi in narode zajeti v svoj usmiljeni pogled. Pri tem posebno pozornost posveča oddaljenim, ki so željni pomoči, opore, razumevanja in tolažbe. Hrepenenje posameznika po sreči in zadovoljstvu, po dobroti in ljubezni, je po mnenju škofov enako končnemu hrepenenju po Bogu. Prvi prispevek, ki ga lahko k napredku človeka in narodov prispeva Cerkev niso gmotna sredstva ali tehnične rešitve, temveč oznanilo Kristusove resnice, ki vzgaja človekovo vest in uči pristno dostojanstvo človeka in dela, je ocenil papež. Papež Benedikt XVI. je opomnil tudi, da je že njegov predhodnik, papež Pavel VI., v okrožnici "Populorum progressio" o delu za razvoj narodov v nasprotju z družbenimi strukturami, ki izvirajo "iz zlorabe lastnine ali oblasti, izkoriščanja delavcev ali krivičnega poslovanja" predlagal večje spoštovanje vrednosti vsakega človeka, usmerjanje k duhu uboštva ter prizadevanje za skupno blaginjo in mir. Benedikt XVI. vidi pot k pravični globalizaciji v nadaljnjem razvoju raznih oblik dobrodelne dejavnosti. K osebni družbeni in etični odgovornosti posameznika pa po njegovem mnenju sodi predvsem spoštovanje pristnih krščanskih vrednot. "Kdor se ravna po evangelijski logiki, živi vero kot prijateljstvo z učlovečenim Bogom in tako kot On jemlje nase gmotne ter duhovne potrebe bližnjega. V bližnjem namreč vidi neizmerno skrivnost, ki je vredna ljubeče skrbi in pozornosti. Zaveda se, da kdor ne podarja Boga, daje premalo," je še zapisal papež, povzeli pa škofje v pastirskem pismu.

Slovensko romanje v Krmin

V nedeljo, 19. februarja, se je v svetišču Rosa Mistica v Krminu zbralo lepo število vernikov z vse goriške s svojimi dušnimi pastirji, da bi se priporočili sv. Luigiju Scrosoppiju, velikemu socialnemu in karitativnemu zanesenjaku v naših krajih, se mu zahvalili tudi za vse delo njegovih sester Božje Previdnosti. Somaševanje je vodil škofov vikar za Slovence msgr. Oskar Simčič. Poudaril je pomen naše odgovornosti za druge, še posebej bolne in zapuščene. Izpostavil je tudi velik pomen sester Božje Previdnosti, ki so na goriškem vzgojile na stotine bolničark in spremljale na tisoče bolnikov. Prisrčno, domače bogoslužje je spremljalo navdušeno ljudsko petje. Za orglami je bil neutrudni Herman Srebrnič. Po maši je s. Stefania pokazala video in razložila bogato delo ustanovitelja, svetnika Luigija. S svojo prirojeno simpatijo je vse pritegnila z živim pričevanjem in spodbudo za karitativno delovanje v našem okolju. To je bil tudi glavni namen popoldanske molitve in razmišljanja. Tretji del programa je bilo domače srečanje ob krofih in pijači v prostorih samostana. Izkazalo se je, da je tudi to zelo potrebna sestavina našega življenja. Prisrčna zahvala vsem, ki so to prijetno popoldne pripravili: msgr. Simčiču, dekanu Markežiču, sestrin in Plešivcem.

Dobrodelna pobuda Radia Ognjišče

Otrok ni kriv za svojo lakoto...

Ste že slišali, da so lani Madagaskar prizadele hude poplave? V devetih urah je gladina rek ponekod narasla za nepredstavljivih 16 m in odplavila vse. Poplave so uničile domala ves pridelek riža, z visoko vodo so v vasi priplavali tudi krokodili... Na Madagaskarju tako že leto dni vlada izredno stanje, lakota je neizmerna; na misijonu, kjer deluje slovenski misijonar Janez Krmelj, pa vsak dan išče pomoč po tisoč in več sestranih ljudi, otrok. Pomaga jim, kolikor more, sredstev je (pre)malo... Ja, lepo bi bilo, če bi lahko zgornje besedilo prebrali malčkom kot pravljico za lahko noč in si za sklep izmislili še kak "happy end". Ne, ni pravljica, mnogi otroci na Madagaskarju niso dočakali srečnega konca, pač pa zaspančkali za vedno... "Kako tuj se zdi svet ob jutranjem svitu! Kako težak je korak v nov dan! Ko trepetiš, da bi se otročiček, za katerega skrbiš, le izkopal iz smrtnih stiske pogreznjenih oči in režečih zob... Lahko se sprašujemo, zakaj je tako in zakaj ni; kako bi bilo lahko drugače in kakšne postopke pridelave riža bi lahko ubrali ljudje, da bi bil pridelek boljši; in zakaj in zato... Pa vendar, otrok ni popolnoma nič kriv za svojo lakoto. Verjemite mi, da bi marsikatera mama iz svojega telesa izrezala kos mesa, če bi ga kaj imela, da bi nasitila svojega otroka. So bolezn, ki se ne najdejo zdravila, so nesreče, ki nimajo ne obveze ne obliža. Toda lakota ima obliž in zaradi tega naj otroci že zdavnaj ne bi več umirali in naj bi otrokova izluščena hrbtnica - kakor suh strok fižola - vsaj malo manj skelela, ko ga pobožš. Ko vsaj ne bi njegova kolena štrlela v svet kot dve kepici sladoleda..." (Matija Nared, laiški misijonar, Madagaskar)

Radio Ognjišče je 26. februarja organiziralo akcijo Drobiž za riž in za lačne Malgaše zbralo 40.492.000 tolarjev.

Predsednik Drnovšek in msgr. Rode

Življenjepis msgr. Franca Rodeta

Nadškof msgr. dr. Franc Rode se je rodil 23. septembra 1934 v Ljubljani in je doma z Rodice pri Domžalah. Očetu Andreju in materi Frančiški, rojeni Breznik, se je rodilo sedem otrok, pet sinov in dve hčeri, od katerih danes živi še pet. Franc je šolo najprej obiskoval v bližnjih Jaršah in nato v Domžalah, maja 1945 pa je z družino zapustil Slovenijo in odšel v Avstrijo, tako da je šolanje nadaljeval najprej v begunskem taborišču v Judenburgu, nato na gimnaziji v Lienzu in v Spittalu ob Dravi.

dialog z neverujočimi, do imenovanja za novega ljubljanskega nadškofa pa je bil od ustanovitve marca 1993 tajnik Papeškega sveta za kulturo. V tem času je veliko predaval in objavljaj predvsem v Franciji, pa tudi v Sloveniji. V slovenščini so v tem obdobju med drugim izšla njegova dela Mesec dni na rdečem otoku, Uvod v moderni ateizem, Ožarjeno bivanje, živa verstva, skupaj z dr. Antonom Stresom je izdal Kriterij krščanstva v pluralistični družbi, posebej odmevni pa sta bili njegovi knjigi Spomin, zvest načrt Cerkve na Slovenskem in Za

Kratke

Etnološki večer v priredbi SPDG

Slovensko planinsko društvo vabi na etnološki večer. V četrtek, 9. marca, ob 20. uri bodo v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici v sodelovanju s Kulturnim društvom Debela griža predvajali zanimiv etnološki film z naslovom Taku je blo na Volčjem gradi. Film je nastal po idejni zasnovi Aleša Štolfe in pod strokovnim vodstvom etnologinje Jasne Fakin. Prikazuje pa življenje v kraški vasi pred približno pol stoletja. Na prvi pogled časovno sicer že razmeroma blizu, vendar pa z ozirom na hitre spremembe načina življenja že zelo odmaknjeno. V strnjenih besedah bi lahko rekli, da gre za prikaz kmečkega življenja na Krasu, tistega življenja, ki ga danes ni več, ali se je ohranilo le še v nekaterih segmentih.

Volčji grad je kar velika vas blizu Komna. Kraj je znan po velikem gradišču, starem okrog tri tisoč let, ki mu krajani pravijo Debela griža. Prebivalci so se nekdaj preživljali s kmetijstvom, zlasti živinorejo, kljub kroničnemu pomanjkanju vode. Kako je potekalo življenje nekoč, prikazuje prav omenjeni film, ki je v razmeroma kratkem času od predstavitve prejel že veliko priznanj.

Obeta se lep večer, na katerem bomo spoznavali življenje na našem Krasu.

Natečaj Kuhinja brez meja v Gostilni Devetak

Združenje Ducato dei vini friulani je spet izbralo in povabilo Gostilno Devetak z Vrha sv. Mihaela na 2. Mednarodno nagrado Kuhinja brez meja. Svoje specialitete bo predstavilo dvanajst gostinskih obratov iz Koroške, Slovenije, Veneta in naše dežele. Večer na Vrhu bo potekal 3. t.m. V meniju bodo štirje tipični obroki, pripravljeni nalašč za to priložnost; vsako jed bo spremljalo drugačno vino.

KD MOST Prireditve ob dnevu slovenske kulture

„...ne vrag, le sosed bo mejak!“

Te plemenito miroljubne stih, za katerih uresničitev vsebinske povednosti stremijo vsi mejaši dobre volje, si je za prireditve ob dnevu (slovenske) kulture izposodilo Kulturno društvo MOST, ki si, kot znano,

planin, hribov s prijaznimi cerkvami, vzpetin s trdnimi gradovi, srebrnih soških voda in morskih gladin z zibajočimi se ribiškimi barkami.

Na desni strani odra so stali štirje recitatorji, Antonella D'Addato,

Foto Bumbaca

pod predsedstvom Kazimirja Černica prizadeva za skupno kulturno snovanje treh narodov - slovenskega, furlanskega in italijanskega -, sooblikovalcev naše preteklosti, obremenjene s temnimi spomini, in sedanosti, ki naj bo čim bolj svetla in odprta do vseh. Prireditve je na pobudo in pod režijskim vodstvom Kazimirja Černica potekala v ponedeljek, 20. februarja, v veliki dvorani goriškega Kulturnega doma, ki žal ni zabeležila veliko občinstva, ker je bil sočasno v mestnem gledališču Verdi prestižen glasbeni večer. Vsekakor so gledalci toplotno sprejeli izvirno prepleten venec zborovskega petja, poezije in vezne besede, ki je nastal izpod peresa Lidije Jarc, avtorice gledališkega dela Korenine pod mrežo, s katero se je društvo MOST predstavilo širši publiki in doživelo velik uspeh leta 2004. Jarčeva se je osredotočila na pesniške izpovedi tukajšnjih ustvarjalcev, Alojza Gradnika, Simona Gregorčiča, Celsa Macorja, Jurija Paljka, Enza Staneseja, Ljubke Šorli in Ludvika Zorzuta, ki so izlili svoja domoljubna čustva, pa tudi sladkogrenka občutja v neminljivpe pesniške spomenike. Černic je ta izbor primerno uokviril v scensko podobo naših krajev, kateri sta ljubeč, lično-melanholični pridih dale velike projekcije naših

Costanza Frandolic, Edi Bramuzo, Robert Cotič, člani raznih goriških ljubiteljskih dramskih skupin, ki so z občutkom recitali izbrane pesmi, med katerimi nista mogli manjkati Gregorčičeva Soči in Prešernova Zdravljica, ki sta se oglasili v slovenskem izvirniku in italijanskem prevodu. Levo stran odra so zasedli pevci vokalne skupine Amarylly iz Gorice, ki so s pevovodjem Francem Valentinčičem izvedli pevski del. Nekakšna vezna nit je bila pesem Lasciapassare-Prepustnica, ki jo je spisal Sergio Humar, uglasbila pa Laura Bisiach, ki jo je ob spremljavi kitar in skupine Amici della Comunita' Arcobaleno tudi zapele. Idealno bi bilo, kot se utrinjajo želje v pesmi, ko bi kot veter vsi prosto prehajali meje tega sveta. Režiserju so pri realizaciji premišljenih svetlobnih in zvčnih sugestij na znane Mozartove motive pomagali Andrej Pahor, Vanja Hoban, Matjaž Pintar in Robert Juretič.

Z enim samim zamahom je Černicu in Jarčevi uspelo strniti misli na velikega Prešerna, stoletni-ko Gregorčičeve smrti, Mozartov jubilej in seveda naše domače pesnike ter ponovno dokazati, da se tu živče narodnostne skupnosti z umetniškimi vezmi lahko spoji v harmonično celoto.

JK

Marsikomu je znano, da je "goriški slavček" Simon Gregorčič; vsi pa verjetno ne vedo, koliko časa je pesnik z Vrsnega bival v našem mestu, kaj je delal, s kom se je družil, kako so nanj gledali sodobniki, kakšno vlogo je sploh imel. O tem in drugem je na proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku v Podgori 23. februarja spregovorila prof. Lojzka Bratuž. V vaški župnijski dvorani se je zbralo veliko ljudi, ki so se ob 100-letnici smrti priljubljenega slovenskega lirika želeli pokloni-

ti njegovemu spominu. Na prireditvi, poimenovani po Gregorčičevi pesmi Biseri, so sodelovali moška skupina Akord, otroški zborček pod vodstvom Katje Bandelli, recitatorji in učenci petega razreda osnovne šole Josip Abram iz Pevme, ki so v zanesljivi režiji Lidije Jarc pričarali bolj in manj znane pesnikove verze. Poseben dogodek je bil prazna Gregorčičeva pesmi Podgorkam, ki jo je - poleg drugih - zapel mešani pevski zbor Podgora pod

Prešernova proslava v Števerjanu

Ne pustimo vrednot za sabo

"Jurij Paljk je bil vzgojen po starem, da sosedu pozdravimo, da kruha ne mečemo stran in da je slovenščina lep jezik. Jurij Paljk je moder mož." S temi besedami je zaključil Andrej Malnič Glosarij narobe sveta, uvod v knjigo novinarja Jurija Paljka O kruhu in naših stvareh.

V petek, 24. februarja, je bil na sporedu večer, posvečen kulturi, in sicer Prešernova proslava v župnijskem domu F.B. Sedej v Števerjanu.

Večer je pevsko uvedla ženska vokalna skupina Vinika z Dobrovega pod vodstvom Franke Žgavec. Pevke so ubrano zapele skladbe starejših in sodobnih slovenskih skladateljev. Zlita vokalna izvedba briških deklet je navdušila vse prisotne, ki so pevke nagradili s toplim aplavzom. Sledil je pozdrav predsednika števerjanskega

prosvetnega društva Mateja Pintarja, ki je v svojem posegu podčrtal pomembnost prirejanja takih kulturnih programov skozi celo leto, v ohranitev naše kulture, delovanja in obenem identitete.

Osrednji del večera je slonel na predstavitvi zadnjega Paljkovega knjižnega bisera. Zbirko glos, ki govorijo o naših stvareh, je izbrala in uredila Erika Jazbar; dala je torej v zaporedje glose, ki so tedensko izhajale v Novem glasu. Fotografije je prispeval Vili Cigoj, ki že od mladih nog fotografira v črno-beli tehniki naš preprosti svet, ljudi, ki v njem živimo. Knjigo je založil krožek Anton Gregorčič iz Gorice, tiskala pa Grafika goriziana. Avtorja in zbirko je predstavil etnolog, direktor goriškega muzeja Andrej Malnič. Avtor se v njej sprašuje, ali mladina današnjega časa sploh še ceni vrednote. Važni

Dan slovenske kulture v doberdopski občini

Kultura in njene različne podobe

V večnamenskem centru v Jamljah so se v soboto, 18. februarja, ob Dnevu slovenske kulture zbrali občani in občanke iz celotne občine Dobrodo; proslava je nastala v sodelovanju vseh društev, ki delujejo na občinskem območju: AŠKD Kremenjak, Godba na pihala Kras, KD Jezero, KD Kras Dol-Poljane in SKD Hrast. Večer z naslovom "...pesem, ki ničesar ne menja, le utrjuje bilico upa" (Tone Pavček) so oblikovale glasbene točke, ki segajo na vokalno, instrumentalno in plesno področje. Občinstvu so se predstavili deklški zbor Jezero pod vodstvom Daria Bertinazzija, mladinska skupina Slana rosa pod vodstvom Zulejke Devetak, saksofonski sekstet Godbe na

pihala Kras in plesna skupina društva Kremenjak.

Dan slovenske kulture so si organizatorji zamislili kot priložnost, da občinstvu predstavijo različne vidike slovenske kulture. V izvirni režiji Andreja Černica so se na jameljskem odru zvrstili izseki, ki so prikazali utrinke iz slovenske poezije in literature, filmske ustvarjalnosti, glasbe in fotografije.

Večer se je začel z najbolj pomenljivim predstavnikom slovenske kulture, s Francetom Prešernom in njegovo liriko. Živ primer, da čeprav "slep je, kdor se s petjem ukvarja", zna želja po lepem in ustvarjalnem človeka še vedno siliti v to, da "peti on nejenja". Dobrodoški organiza-

Prešernova proslava v Podgori

Goriška leta Simona Gregorčiča

Foto DPD

Gorišek. Zdravnik Anton Breclj o njem piše, da je bil pesnik nadpovprečno visoke, sloke postave, precej suhljat, "dolgi temni in gladko počesani, zadaj nekoliko kodrasti lasje so ga delali mladeniško lepega, drža in hoja pa sta

vodstvom Mirka Špacapana; ta je pesem uglasbil in s primernimi improviziranimi melodijami spremljal recitatorje na električni harmoniji.

Gregorčič je v Gorici preživel že dijaška leta, sem je prihajal tudi pozneje, ko je služboval na Vipavskem. Za stalno pa se je v naše mesto preselil po upokojitvi leta 1903 in živel na Katari-njevem trgu, na mestu, ki so mu pravili

razodevali leta in bolehnost". Obiskoval je gostilni Pri treh kronah, kjer so se zbirali podeželski duhovniki in veljaki, in Pri zvezdi, kjer so se shajali slovenski meščani, politiki in izobraženci. Rad je z njimi kramljal o književnosti in se veselil vsakega napredka in uspeha Slovencev, še posebej goriških. Breclj je opisal tudi "pretresljiv prizor", ko je 16.11. 1906 zgodaj zjutraj videl pesnika, ležečega po tleh, brez zavesti, potem ko ga je zadela možganska kap. Zanimivi so tudi spomini Joža Lovrenčiča na pesnikovo smrt. Na Gorišek so se zgrnile množice iz mesta, okolice, "z dežele, od vsepovsod", ki so želele z oljkovo vejico požropiti pesnika. Sprevod pogrebcev je bil tak, piše Lovrenčič, kakršnega Gorica še ni videla. France Koblar, največji poznavalec Gregorčičevega življenja in dela, pa je zapisal, da je bila poslednja pot "nazaj v planinski raj" od Gorice do grička Sv. Lovrenca podobna zmagoslavju vračanju mrtvega pesnika med svoje domače ljudstvo: "Od povsod so vrele množice, da izkažejo zadnjo čast svojemu pevcu in narodnemu buditelju".

DD

Foto Bumbaca

so stiki, gojenje medčloveških odnosov, komuniciranje. Vse to današnjemu svetu manjka, morda bi morali fizično napraviti korak nazaj. Na lep in preprost način hoče dopovedati človeku, naj se reši nesmisla, požrešnosti, kapitalistične vne. Poslanstvo njegovih tekstov želi pustiti v bralcu prepričanje, naj se ljudje držijo naukov, medtem ko današnje življenje drvi v popolnoma nasprotno smer. Knjiga v sebi razkriva veliko kančkov preprostih življenjskih smernic, ki jih bodo bralci znali razbrati, jih začutili in cenili. Kruh kot vrednota je ti-

pičen simbol naše družbe. Treba si je vzeti čas zase in za vse tiste, ki nas obdajajo. Dobro je, da se ne samo ob Dnevu kulture spomnimo na vsakdanje, majhne, tudi globlje dobrine življenja, ampak da se izogibamo dan za dnem tega vedno bolj frenetičnega vrveža našega vsakdana.

Človek je moder, ko zna presoditi posamezno situacijo, v kateri se znajde, da se vživi v situacijo in da se tudi kaj nauči od življenja, ob tem pa prijetno pritegne pozornost tudi ostalih. V tem je Jurij Paljk pravi mojster, moder človek.

Marjan Drufovka

Foto Bumbaca

torji so v tem okviru ponudili na ogled tudi originalno zbirko Prešernovih poezij iz leta 1847, prvo in edino, ki jo je izdal Prešeren sam. Potovanje po raznolikem bogastvu slovenske kulture se je nadaljevalo s slovensko filmografijo; na platnu so odvrtili izsek znanega slovenskega fil-

vrsti fotografija: s prispevki Danijela Oliva in spremnim besedilom Andreja Černica so organizatorji zaključili večer slovenske kulture s posebno čustveno noto. Sledila je prijetna družabnost ob gostoljubju domačih kulturnih delavcev.

Mateja Černic

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ Predstavitev izbora glos Jurija Paljka

O kruhu in drugih naših vrednotah, na katere smo pozabili in jih ni več

Glavno življenjsko vodilo časnika in pesnika Jurija Paljka je imeti ljudi, se z vsemi pogovarjati, tkati vezi, zraven pa še "živeti prostor", v katerega smo bili postavljeni. Zaradi vsega tega je več kot razumljivo, da so se krstne predstavitve njegove knjige *O kruhu in naših stvarih*, ki je bila v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž 21. februarja, udeležili res številni ljudje različnih starosti in življenjskih nazorov, med njimi politiki, časnika, šolniki, umetniki, kulturni in prosvetni delavci, znanci in prijatelji. Navzoči so bili generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj, novogoriški župan Mirko Brulc, za SSO Janez Povše, za SKGZ Rudi Pavšič in Livio Semolič, deželni svetnik Mirko Špacapan, pokrajinski odbornik Marko Marinčič, občinska odbornica Mara Černic, števerjanski župan Hadrijan Corsi, predsednica ZSKP Franka Padovan idr.

Po pozdravu predsednice KC Bratuž Franke Žgavec in dveh pesmih na Gregorčičevo besedilo, ki ju je odpela Moška skupina Akord, je o publikaciji, ki jo je izdal krožek Anton Gregorčič in šteje kar 240 strani, spregovorila urednica Erika Jazbar. Izid knjige je vedno praznik, je rekla, in to še bolj, če je knjiga izšla na Goriškem, in še posebej, če je slovenska. Zbornik vsebuje 80 glos, ki so zaradi preglednosti porazdeljene v deset tematskih sklopov. Na-

Z leve: Andrej Malnič, Vili Cigoj, Jurij Paljk, Erika Jazbar (foto DPD)

slov so uredniki izbrali, ker avtor govori o naših osnovnih vrednotah, o nas samih, slovenski manjšini, ki živi v deželi F-JK, pa tudi o Sloveniji. Besedila so neposredna, vsakdanja, tu pa tam "romantično-bukolična", je še povedala Jazbarjeva. Primerna so za današnji čas kot iztočnice za razmislek ali pogovor. S tekstom se odlično spajajo fotografije Vilija Cigoja, saj so prežete z isto vsebino. Avtor uvodne spremne misli, etnolog in direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič je povedal, da je Jurija spoznal prek prijatelja Marka Vuka, ko je časnika po rodu iz Vipavske pisal kolumne v Novi list; branje teh in nato glos v Novem glasu je bilo za Malniča vselej pravi ritual - "upor proti etablirani držbi, ki vlada v tem svetu". Taki zapisi veliko povedo o nas samih in naši preteklosti, odpirajo pogled v svetove, ki so daleč in hkrati blizu. Velika Paljkova odlika je spomin, je dodal Malnič, "bukolika" pa

stilna poteza njegovega kroniškega pisanja, ki sloni na doživetju. Jurija je odločilno oblikovala katoliška vzgoja, zlasti prof. Otmar Črnilogar, "velik človek odprtih pogledov". Paljk je zvest novi zavezi, ki sloni na osebni odločitvi; zato je njegova drža demokratična, saj odpira vrata. "Jurij 'špika' našo neracionalnost, ker nam hoče dobro." Fotograf Cigoj je ugotovil, da izhaja iz istega okolja kot Paljk. "Če bi bil pismen, bi ne jemal fotoaparata v roke. Tako pa se trudim na drug način." Paljk je povedal, da je v pomanjkanju zrasel v malem kmečkem svetu, zato močno čuti pripadnost koreninam, naši zemlji in ljudem. Tudi zato je v njegovih zapisih zaznati neprikrito jezo zaradi neusklajenosti sedanjega sveta, "zaradi kruha in vrednot, ki so šle". Izrazil je svoje veselje nad prisotnostjo konzula naše domovine, novogoriškega župana in zastopnikov naših ustanov: "Vi ste pomembni tkalci

vezi." Gre mi namreč zato, je dodal, da povežemo to našo ljubo Goriško s Slovenijo v enoten slovenski kulturni prostor. "Za vsako gloslo je človek, sem jaz, ste vi," je dodal; "zaveštno nisem hotel nikogar žaliti, ampak le spodbujati sodelovanje in preseganje ovir." Mirko Špacapan je pohvalil Paljkovo delo in njegov smisel za boljši svet, župan Brulc pa se mu je zahvalil za "prelepo darilo" Slovincem z obeh strani meje, saj avtor nikdar ne piše slabo o ljudeh, čeprav zna biti kritičen. Pavšič je ugotovil, da je avtor izrazil človek dialoga in poštenosti, kar je v današnjem svetu "optional", Šušmelj pa še najbolj ceni avtorjev prikaz sveta, ko je bilo več odnosov in solidarnosti, pa tudi trpljenja in borbe za kruh, ki je bil veliko bogastvo; pričujoča knjiga, je sklenil konzul, zato pomeni veliko bogastvo za ves slovenski kulturni prostor.

DD

KONCERT V VERDIJU Pravilni motivi v ruski glasbi

Mogočno in veličastno

V ponedeljek, 20. februarja, smo v gledališču Verdi v Gorici prisostvovali veličastnemu koncertnemu dogodku, ki so ga organizatorji cikla Srečanja z glasbo poimenovali Pravljice in legende v ruski glasbi. Tematika je več kot očarljiva. V ruski glasbi je pravljica tematika zelo priljubljena, nadvse izvirne pa so vedno tudi izpeljave znanih tem. Že zven simfoničnega orkestra je precej drugačen od zahodnjaške tradicije; skladatelj kar po pravilu več poudarka posvečajo pihalom, ki pogosto prevzamejo vodilno vlogo, godala pa nekako ostajajo v "podrejeni" vlogi. Tudi za to priložnost sestavljen Simfonični orkester društva Ars Atelier, ki je pod zelo zanesljivim in kompetentnim vodstvom dirigenta Marca Feruglia presegel vsa pričakovanja, je tokrat zavzel izvajani glasbi primerno, še več, kot orkester, ki se organizira le ob redkih priložnostih, je deloval nadvse prepričljivo in muzikalno poglobljeno.

Že prva točka večera je bila v znamenju visoke umetnosti. Imenitno delo Igorja Stravinskega Favn in pastirica (La faune et la bergère za mezzosopran in orkester, op. 2) je v vlogi pastirice odpela Romina Basso iz Gorice. Njen glas je v vseh pogledih izdelan: brez težav se sooča s koloraturnimi izzivi, hkrati pa celovito podaja vsebinske poudarke in ariozne dele. Skratka, zrelo petje, ki napoveduje uspešno nadaljevanje glasbene kariere. Kot drugi je nastopil fenomenalen pianist Mihail Rudy iz nekdanje Sovjetske zveze, ki pa sedaj živi in ustvarja v Parizu. Rudy je prisotne navdušil z mehko in izjemno muzikalnostjo. Res da je Koncert za klavir in orkester št. 2 v F-duru, op. 102 Dmitrija Šostakoviča nadvse všečno in graciozno delo, pa moramo vseeno poudariti, da ga je nastopajoči pianist izvedel še posebej natančno in z izjemnim občutkom za fraziranje. Tenden-

Romina Basso (foto Bumbaca)

ca njegovega interpretiranja gre predvsem v smeri mehke in poetičnosti in je nekakšna protitež sodobni pianistiki, ki veliko (celo preveč) stavi na golo virtuosnost in hitre učinke tehnične popolnosti. Z velikim veseljem smo zato prisluhnili še dvema dodatoma, ki nam jih je rade volje poklonil. V drugem delu koncertnega večera smo bili deležni dveh mogočnih del, prefinjene balet-

ne suite Žar ptica Igorja Stravinskega in monumentalno delo Aleksandra Borodina Polovski plesi iz opere Knez Igor. V tej zadnji točki večera, ki so jo morali nastopajoči na željo poslušalcev izvesti kar dvakrat, se je orkestru pridružil še mešani pevski zbor (sestavljen iz dveh pevskih skupin, Le Pleiadi iz Gorice, ki jih vodi Manuela Marussi, in Zbora Furlanije-Juljske krajine, ki deluje pod taktirko Christiana Dello Oste), ki je svojo nalogo opravil partituri primerno. Polovski plesi so predvsem umetniški poklon svobodi in domovinski srčnosti, pa hkrati tudi »krik« primarne, naturalne ruske duše, ki se zna izražati strastno in neposredno. V tem trenutku je bilo na odru krepko čez sto glasbenikov in koncert, ki je imel tudi poslanstvo združevanja vseh glasbenih sil našega narodnostno mešanega okolja, je tudi s to množično demonstracijo čudovite glasbe podčrtal znano reklo, da glasba ne pozna meja.

Jože Štucin

Obvestila

Knjigo Slovinci v Laškem bodo v torek, 7. marca, ob 20. uri predstavili na srečanju, ki ga prireja Goriški muzej v gradu Kromberk. O zborniku, ki obravnava zgodovinsko preteklost rojakov v Laškem in ki ga je izdalo društvo Tržič, bosta spregovorila dr. Branko Marušič in urednik Vlado Klemše.

PD in MePZ Rupa-Peč vabita na občni zbor, ki bo v ponedeljek, 6. marca, ob 20.30 v spodnji društveni dvorani v Rupi.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja ob dnevu žena slikarsko razstavo štirih sester, rojenih v Kozani v Brdih v družini Mavrič, ki bo 7. marca ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici. Poskrbljen bo brezplačen prevoz iz Jamelj ob 16.45, nato iz Doberdoba, s Poljan, z Vrha, iz Sovodenj, Štandreža in Podgore do Kulturnega doma v Gorici. Vrnitev ob 20. uri. Obvezne prijave za avtobus: tel. 0481.390688 ali 0481.882024 ali 0481.78061 (Ana Kuzmin).

Društvo slov. upokojencev za Goriško sporoča, da bo 8.3. odpeljal na izlet v Slovenijo prvi avtobus ob 6.45 iz Jamelj, nato prek Doberdoba, Poljan, Vrha in Sovodenj; drugi avtobus pa bo odpeljal ob 7. uri iz Štandreža, nato prek Podgore in Gorice (pred gosilno Primožič).

V galeriji Ars na Travniku 25 je na ogled do 18. marca 2006 antološka razstava tržaškega slikarja Štefana Turka.

Darovi

Za sovedenjsko cerkev: ob 4. obletnici smrti s. Mirjam daruje sestra Adrijana 50,00 evrov.

Za cerkev sv. Ivana v Gorici: namesto cvetja na grob pok. Paolu Ventinu družina Stanislava Klanjščka in otroci 200,00 evrov.

Za cerkev v Gabrjah: Ortenzija Devetak Purič v spomin na mamo Kristino ob 1. obl. 20,00; Margi in Igor Merku' v spomin na pok. prof. Nadjó Maganja Jevnikar 25,00 ter ob krstu tretjega otroka 25,00; Štefanija Devetak Malič 30,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: N.N. 10,00 evrov. **Za cerkev** na Peči: Iva in Paulo Paoletti 50,00 evrov.

Za cerkev na Vrhu: N.N. 10,00; Dario Fantin 50,00; N.N. 20,00; Marija Černic Devetak ob sinovi poroki 50,00 evrov.

Za misijon p. Kosa: N.N. z Vrha 50,00 evrov.

Čestitke

Ob najnovejšem življenjskem jubileju želimo prof. Silvanu Kerševanu vse najboljše in kar največ ustvarjalnega veselja tudi v prihodnosti. Svet slovenskih organizacij.

SKPD F.B. Sedej iz Števerjana čestita Martini Hlede ob uspešno zaključenem študiju iz muzikologije na Videmski univerzi.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 3.3. do 9.3.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 3. marca (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta. - Zborovska pesem.

Ponedeljek, 6. marca (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound z Andrejem: moderna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 7. marca (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 8. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Neugnani pevec ščinkavec. - Izbor melodij.

Četrtek, 9. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Za kip msgr. Kazimirja Humarja

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo postaviti ob 5. obletnici smrti msgr. Kazimirja Humarja v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprsni kip. Zato pozivajo vse, naj darujejo za izdelavo bronastega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi. Do 31. avgusta 2005 ste darovali 3.730 evrov in 250 am. dolarjev. Novi darovi: ob 6. obl. smrti Cirila Terpina darujejo njegovi najbližji 50,00 evrov.

DRUŠTVO TRŽIČ pod pokroviteljstvom OBČINE TRŽIČ

vljudno vabi ob dnevu slovenske kulture na

VEČER "PO DOMAČE"

NASTOPA: Mešani pevski zbor Devin-Rdeča zvezda pod vodstvom Rada Miliča

PRILOŽNOSTNA MISEL: pesnica Liliana Visintin

NASTOPA: Pevska skupina laških narodnih noš iz Turjaka, vodi Federica Volpi.

Sledila bo družabnost

Petek, 3. marca 2006, ob 20.30

v Občinskem gladališču v Tržiču, Corso del Popolo 20

Vljudno vabljeni
na odprte razstave

MAKSIM GASPARI

(1883-1980)

IN PODOBE TRADICIJE

Razstavo bosta predstavila Ivan Žerjal in Marjan Marinšek

Kulturni center Lojze Bratuž

Četrtek, 2. marca 2006, ob 18. uri

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
SCGV EMIL KOMEL

vljudno vabita
na predstavitev nove publikacije

SLOVENSKI SKLADATELJI V PORTRETIH SAŠE ŠANTLA

Knjigo bosta predstavila prof. Primož Kuret in dr. Verena Koršič Zorn

Sodelovali bodo:

Alessandra Schettino, sopran

Peter Gus, violina

David Bandelli in Neva Klanjšček, klavir

Kulturni center Lojze Bratuž

Četrtek, 9. marca 2006, ob 18. uri

Knjiga / Kam potujejo večeri

Zlate malenkosti Saše Martelanca

“Pripovedovali so si drobne stvari, tiste zlate malenkosti, ki povezujejo starše in otroke”.

Tiste stvari, o katerih piše Saša Martelanc v knjigi *Kam potujejo večeri*, so le navidezno drobne, saj Martelancu uspe prav preko tega predstaviti najbolj pristne stvari, ki nas obdajajo.

Pastelne barve ilustracij Ivana Žerjala nakazujejo tisto pravilno dimenzijo, ki povezuje sicer kronološko oddaljene prizore Martelančeve proze. Val spominov se v knjigi prepleta s sedanostjo, saj oboje ustvarja tisto, kar bomo. Martelanc se ne izogiba gledanju nazaj, ampak se nanj ne vrača nostalgичno, temveč z umetniškim občutkom in z zavestjo, da je preteklost zlata vez, ki povezuje naš svet s tistim naših prednikov in zanamcev. V knjigi Martelanc

Foto JMP

opisuje na različne načine to nevidno močno vez, ki se izraža ne le v besedah in z besedami, ampak z dejanji. Martelancu uspe z nekaj besedami uokviriti srž človeka in časa, ki ga portretira. Diskretno, a vseeno direktno najde primerne besede za stvari, ki jih

morda v vsakdanjem življenju ne opazimo ali se o njih kratkomalo ne vprašamo, saj so del našega vsakdana. Le oddaljenost in pomanjkanje nas prisilita, da se zamislimo o tistih stvareh, ki jih ni. V zadnji črtici, ki daje naslov knjigi, zapiše naslednje misli o pesniku Papežu, ki ga je usoda popeljala v daljino Argentino: “Poeti opazijo ne le to, kar je na dosegu oči, temveč še bolj tisto, česar tam ni. In opazil, da ni marjetic, “tistih drobnih slovenskih marjetic”, kot je zapisal v trenutku nostalgije. Odsotno rožico je povezal z izgubljenim domovino. Kje so meje naših ljubezni....”

Na koncu ugotovi, da meje naših ljubezni so čisto blizu nas, samo treba jih je razbrati in dojeti v vrvežu sedanega časa. Če zaslišimo in začutimo otroški

nasmeh in dotik, se meje teh svetov približajo in v ospredje spet pridejo “tiste drobne stvari, tiste zlate malenkosti, ki povezujejo starše in otroke.” Martelanc očara z izbranim, iskrenim jezikom, ki ustvarja ob branju prijetno razpoloženje. Popotovanje skozi samo navidezno vsakdanje zgodbe skriva v sebi veliko skritih, drobnih življenjskih modrosti, ki jih bralec mora sam najti in razumeti. V tem Martelančeva proza meji na poezijo: obe izrazni govorici se spajata v homogeno celoto, ki dovoljuje, da se realnost predstavi v novih barvah. Slednje niso prav nič kričeče, rahlo pastelna obarvanost pa še dodatno podčrta vsakdanost, iz katere Martelanc izhaja in v katero usmerja tudi bralca. Knjiga je izšla kot del letošnjega knjižnega dara GM.

Peter Rustja

Drobc ob slovenski kulturi

Jezik naš vsakdanji ...

Jezik, pravi slovenski mislec, pesnik in pisatelj Edvard Kocbek, ima kot izraz medčloveškega razmerja posebno inkarnacijsko sposobnost. Ustvarja medčloveški prostor, v katerem je dana možnost za naše medsebojno pogovarjanje, kajti: “Beseda ni le imenovanje, ampak tudi pozivanje. Kadar človek govori, se po glasovnem in slušnem značaju svojega izraza obrača pravzaprav na bližnjika. Govorim kratko in malo zato, ker nisem sam. Govor se ni začel kot samogovor, ampak kot dvogovor, nastal je v medčloveškem prostoru, ker je ekskluzivnost, kakor jo kaže narava, kompenziral s komunikacijo do človeka. Noben človek ne more vztrajati v sebi, bližnjik je fizični in moralni pogoj mojega bivanja.” (E. Kocbek: Misli o jeziku, v Svoboda in nujnost, Mohorjeva družba, Celje 1974, 207)

Beseda, ki jo slišimo, se razvija ob jakosti glasu, ki ga slišimo, in je namenjena nam in drugim. Moti nas preglasno govorjenje, pa tudi pretiho ni vedno primereno za vsak prostor. Zanimiva je

ugotovitev pri otroku, če ga starši tega niso naučili, če otrok ne zna nadzorovati jakosti glasu ali se ob glasu zbrati ali prijazno zaprositi za kakšno stvar, bo takšen otrok kmalu prišel v stanje, ko bo težko spremljal dogajanja, ki so ob njem. Odločilnega pomena je, kako so odgovorjene posamezne besede, ne glede pri kom. To so male, drobne veščine, s katerimi se srečujemo vsi, ki uporabljamo normalni pogovor. Človekov osebni odnos do odgovorjene besede ni nekaj delnega, ampak je odraz njegove celovite psihofizične narave, njegovega duha, njegovega spoznanja in hkrati njegovega razumskega in osebnega dojemanja celotnega človekovega bivanja. Ta odnos se v nas razvija. Pridobivamo ga z vzgojo, učenjem, izkušnjami. Torej bi se govorjenja oziroma izražanja morali učiti ne le v šoli, ampak tudi doma, v družini. Otrok, ki ga starši npr. niso

naučili nadzorovati jakosti glasu in tega ne zna ali se ob glasu ne zna zbrati ali prijazno zaprositi kakšno stvar, kmalu zaide v konflikt z okoljem. Enako velja za kogarkoli. Besede, ki jih izgovarjamo, so namenjene nam in drugim. Zaznavamo (slišimo) jih glede na jakost glasu. Torej je pomembno, kako kdo izgovarja posamezne besede. Moti nas preglasno govorjenje, pa tudi pretiho ni vedno primerno za vsak prostor in vse okoliščine. Pomemben je tudi način govora. Ne smemo govoriti prehitro, pa tudi prepočasi ne. Izbrati je treba pravičen ton glasu. Nemška ljudska modrost pravi kratko in jedrnat: Ton dela muziko! Torej, če ubereš napačen ton, sebi pripiše reakcijo sogovornika! Slovensko ljudstvo je to spoznanje oblikovalo v mehkejši izraz: “Lepa beseda lepo mesto najde!” To se pravi, na pravi, primeren, prijazen način izgovorje-

na beseda najde pot do ušes in src poslušalca in dobi tudi temu ustrezen odgovor.

Pravilnega tona se lahko naučiš ob poslušanju sebe in drugih. Seveda pa samo znati poslušati še ni dovolj. Potrebna je tudi zbranost. Kakor pa vemo iz izkušnje, je prav zbranost težko doseči, vedno je kaj, kar nas tako ali drugače moti. To lahko premagamo s tako imenovano notranjo zbranostjo. (Zahteva sicer več truda, vendar - izplača se!) To so drobne veščine, potrebne za normalno in uspešno sporazumevanje in bi jih moral obvladati vsak govorec. Tako bi se ob dobronamernosti, spoštljivem okolju krepilo njegovo samospoštovanje in prihajala do izraza tudi kultura izgovorjene besede.

Moja govorica odraža mojo osebno kulturo in navzven predstavlja tudi moj narodni (materinski) jezik. To opazuje moj poslušalec - domačin in tujec - in si ustvarja svojo predstavo o nas. Torej, kakšno mu bomo predstavljali?

Ambrož Kodolja

“Razbiranja”

MORDA POKLON, ZAGOTOVO SPOMIN, V BISTVU ODRÉŠENJE

Alojz Rebula: Zvonovi Nilandije. Celje: Mohorjeva družba, 2005.

Plodno pero Alojza Rebule je še enkrat zaoralo svojo ledino in darovalo še en sad iz vrtov pisatelja, ki mu žar ustvarjanja ni ugasnil ne ob visokem življenjskem jubileju, niti ob tolikšnih večkrat izraženih dvomih o literaturi, še manj pa ob laskavih priznanjih, ki jih je bil deležen njegov zadnji romaneskni uspeh *Nokturno za Primorsko*.

Zvonovi Nilandije je zagoneten naslov Rebulovega najnovejšega romana, ki je v svoji zgradbi celo bolj umetniško konstruiran, kakor zadnja Rebulova dela, ki so bila ponavadi nekakšna prekašena refleksija o človeški usodi nekega zgodovinskega lika.

Trojna pripoved o angažiranem in umetniškem življenju Anda Krilnika, “nilandijega” pisatelja, o zakonskem razpadu para Rasta in Norme Biler in o Čelovniku, v katerem nastopa Gašper iz Lokavca, fiktivnem “romanu v romanu”, je namreč s pisano paletto junakov, katerih usode se srečujejo in križajo, pravi arzenal povojne slovenske zgodovine, premešane s politiko in začinjene z zakrinkano sodobnostjo, a nikakor ne obsedene željo po ovrdenotnosti, ampak bolj po ovekovečenju.

Kompleksna konstrukcija glavnega junaka, Anda Krilnika, je namreč razpoznavna kot prijetna in tragična zmes lika Edvarda Kocbeka in samega Alojza Rebule. Kocbeka prepoznamo po retrospektivni pripovedi junaka, medvojnega “humano-socialista”, ki ga je režim osamil in postavil za sovražnika. Rebulo pa po različnih momentih iz Krilnikovega privatnega življenja, ki jih bo pazljivo bralec opazil ob primerjanju pisateljevih dnevnikov. Ne nazadnje spoznamo družino Alojza Rebule in Zore Tavcar po začetnicah njunih imen v skoraj romantično, a ne zato manj realistično opisanem odnosu med Andom (=Alojz) in Zoro (=Zora) in po nekaterih avtoreferencialnih trenutkih, ko Rebulov alter ego (tudi sam pisatelj!) omenja lastna literarna dela. Ali je roman torej berljiv kot osebni Rebulov poklon Kocbeku?

Ne nujno. Znana je dvojna Rebulova recepcija Kocbeka, ki je deljena med občudovanjem in kritiko, a je vseskozi ubrana v spoštovanje do tega slovenskega samohodca, ki ga je Edvard Kardelj (v romanu *Kärželj* - z napisanim akcentom) psihično in umetniško uničil. Zvonovi Nilandije je sicer glasnik pozitivnejšega odnosa do Kocbeka, ki pa ga je Rebula umetniško obdelal, da bi ga tudi postavil v konflikt s tedanjo družbenopolitično ureditvijo, do katere je Rebulovo stališče kritično in ki jo v romanu orisujeta hladnost in nečloveška ter skoraj obsedena zvestoba sistemu Rasta Bilerja, uslužbenca TS (Tajne službe), zaradi katere je zapostavljen tudi njegov odnos do žene Norme in sina Saška, ki se na koncu dobesedno razbije.

Alojz Rebula (foto DPD)

Zvonovi Nilandije prinašajo v slovensko literaturo neke vrste postmodernističnega Rebule, ki tehniko postmodernizma z zanimivim in nepogrešljivim stilom spaja z vrednostnim sistemom angažirane (ne brezvrednotne) literature, kar ustvarja totalno nov koncept pisanja. Čeprav ne gre za skrajni postmodernizem, sta avtoreferencialnost in dvojna fiktionalnost zadostni prvini, da je njegov vpliv jase, sicer bolj na ravni forme kot na ravni vsebine. Zato je možno, da bo vsak bralec - če se bo romana lotil s pozitivnim odnosom - našel v Zvonovih Nilandije točno to, kar bo iskal.

V tem romanu prihaja bolj na dan Rebula umetnik kot Rebula mislec. In prav to bo njegova moč in šibkost. Moč, ker so tri zgodbe tako prepletene med sabo, da je njihova podobnost z življenjem pretresljiva; šibkost, ker Rebula mislec se je tako usidral v zavest slovenskega bralca, da bi težko razpoznali njegovo miselno obzorje, “preoblečeno” v Kocbeka. A to je že stvar poti romana, tudi če je verjeti, da se Alojz Rebula med pisanjem z odzivom bralca ni obremenjeval.

In prav je tako.

David Bandelli

Kratke

Pred 150 leti sta umrla dva pomembna filozofa

Sredi novembra lani je minilo 150 let od smrti velikega danskega filozofa in začetnika sodobnega eksistencializma **Soerena Kierkegaarda**. Umrli je namreč 11. novembra 1855 v Kjöbenhavn, kjer se je tudi rodil 42 let prej.

Kierkegaard je študiral luteransko teologijo in iz nje celo doktoriral, ni pa izbral duhovniškega poklica, ampak se je po nekoliko razvratnem obdobju življenja zapisal filozofiji. Njegovi biografi omenjajo nekatere dogodke iz njegovega življenja, zaradi katerih se je depresivno nagnjeni Kierkegaard v nadaljnjih letih hudo kesal.

Močno se je oprijel krščanstva, ki mu je pomenilo glo-

boko osebno doživetje. Človek čuti v svoji duši nemir, ker se zaveda moralne krivde. Človeka nadalje obdaja občutek tesnobe, ki izvira iz zavesti omejenosti. Občutju tesnobe se pridružuje občutek obupa, ker človek ve, da se njegova eksistenca gotovo konča s smrtjo, tej pa sledi večnost, to je skrivnostni dotik končnega in neskončnega, posameznika in Boga.

Kierkegaardovo razmišljanje je podlaga poznejšega eksistencializma, ki se je razvil v dve smeri: ena smer je krščanska, ki vodi do priznanja absolutnega Boga (Jaspers, Marcel); druga smer pa je podobna Schopenhauerjevemu pesimizmu, ki vodi v “nič” (Heidegger, Sartre).

Drugi pomembni filozof in teolog, ki se ga letos spominjamo ob 150-letnici njegove smrti, je **Antonio Rosmini**. Rodil se je v Roveretu na Tridentinskem leta 1797. Kljub naprotovanju staršev je postal duhovnik.

V razburkanem času predmarčne revolucije je aktivno posegel v tedanje dogajanje v Italiji. V ključnem letu 1848 je izdal dva spisa (*La Costituzione secondo la giustizia sociale* in *Le cinque piaghe della Chiesa cattolica*), v katerih je kritiziral vlado cerkvene države. Zato sta prišla na cerkveni indeks. Rosmini se je obsodbi uklonil in se umaknil v zasebno življenje v Streso v redovno hišo, ki jo je sam ustanovil, in tam zgledno živel do smrti leta 1855.

Ker so tudi druga njegova dela dajala povod za sum teoloških in filozofskih zmot, so bila njegova dela predložena ustreznim kongregaciji. Leta 1887 je Cerkev 40 stavkov teološke in filozofske vsebine iz njegovih del obsodila.

Rosmini je v spornem spisu *Le cinque piaghe della Chiesa cattolica* navedel naslednje rane, ki bremenijo Katoliško cerkev: božje ljudstvo in duhovnik sta pri maši ločena; vzgoja in izobrazba duhovnikov je pomanjkljiva; politika se vmešava v imenovanje škofov; pri duhovnikih je premalo čuta ubožstva ter so navezani na zemeljske dobrine; med škofi vlada neenotnost.

Rosmini je to svoje delo napisal z vso odkritosrčnostjo in krščansko ljubeznijo, a ga je, kot rečeno, cerkvena oblast dala na indeks. II.vatikanski koncil pa je v bistvu osvojil vse Rosminijeve poglede.

Sicer pa je Antonio Rosmini izdelal obsežen, lahko rečemo popoln filozofski sistem, ki ga preveva krščanski pogled na svet. / (mab)

Umrli filozof Milan Komar

Po dolgi bolezni je 20. januarja popoldne v Buenos Airesu v 85. letu starosti umrl slovenski filozof Milan Komar, je STA izvedela iz krogov Komarjevih prijateljev.

Komarju, avtorju več filozofskih razmišljanj in knjig, je bil v začetku lanskega decembra podeljen naziv častnega senatorja Univerze v Ljubljani, predaval pa je na univerzi v argentinski prestolnici, kjer je že nekaj časa živel. Komar je bil izjemen filozof, poznavalec globinske filozofije, prava, jezikoslovja in zgodovine. Med njegovimi deli velja izpostaviti knjige *Red in misterij*, *Pot iz mrtvila*, *Iz dolge vigije* in *Razmišljanja ob razgovorih*.

Za naš jezik

Na videz nepomembni predlogi

Jože in Janez sta si **na las** podobna, le starejši Jože je **za las** višji. Večkrat si skočita **v lase** (se stepeta) in po pretepu poraženec zardi **do las** od sramu. Ker dasta na zunanost, si gresta večkrat na dan **po laseh** z glavnikom, namesto da bi si šla **skozi lase** kar s prsti.

Drug primer: iti **na kavo** (“andare a prender un caffè”), iti **po kavo** (“andare a comperare del caffè”). Predlogi so v slovenščini tako močni, da ne potrebujejo dodatnega glagola (prendere, comperare), zato pa jih nikakor ne smemo zamenjavati med sabo, kar se pogosto dogaja.

Tako npr. o večkrat nepravilno nadomešča druge. Primer: spomin *o dogodkih* (pravilno: **na dogodke**), povpraševanje *o delu* (pravilno: **po delu**), načrt *o pozidavi* (pravilno: **za pozidavo**), želja *o službi* (pravilno: **glede službe**).

Razstava v Ljubljani

Mozaiki Jožeta Spacala v Cankarjevem domu

Slikar in grafik, dolga leta tudi scenograf na nacionalni televiziji, Jože Spacal se v Galeriji Cankarjevega doma v Ljubljani predstavlja s pregledno razstavo mozaikov, ki se jim posveča malodane že petdeset let, intenzivne pa se z njimi ukvarja zadnje desetletje. Zunaj kroga poznavalcev je sorazmerno malo znano, da se Spacal ukvarja tudi s to tehniko, čeprav je po drugi strani to tudi pričakovano, tako po njegovi izobrazbi – v Milanu je ob slikarstvu in grafiki doštudiral tudi mozaik – kot po njegovi pripadnosti Krasu. Spacal se je namreč rodil na Krasu, ki ga je z vsemi svojimi značilnostmi oblikoval v umetniško osebnost, z bitjem in žitjem pa tej pokrajini pripada še danes. In ta genius loci nemara najbolj izrazi to odražajo prav mozaiki. Razstava Mozaiki, katere kustos sta dr. Jure Mikuž in Nina

Pirnat Spahić, vodja razstavnega programa Cankarjevega doma, postavlja na ogled petdeset mozaikov iz vseh obdobij Spacalovega ustvarjanja ter petnaj-

nastala v ciklih Kras, Kostanji, Rušenja, Goreče knjige ter v poznejših ciklih mehkih form. Mozaičnost je temeljno Spacalovo ustvarjalno načelo, pou-

mozaiku, ki se v njegovem življenju in delu med seboj trdno prepletajo ter vsebinsko in estetsko oplajajo. Na področju mozaika je bil Jože Spacal pri nas edini, ki se ni oziral v zgodovino, ampak je v skladu z modernimi konstruktivističnimi težnjami raziskoval nove ustvarjalne postopke in razvil svojo tehniko reliefnega mozaika.

Spacalovi mozaiki so presešli starodavno tehniko; mozaiki so bili namreč tisočletja dvorazsežna slikarska tehnika. Mojster uporablja naravni kamen, marmor, granit z vseh koncev sveta, kamenčke pa zлага in sestavlja v različne višine, tako da iz njih oblikovane površine ustvarjajo učinek tri-razsežnega živega organizma, ki utripa kot harmonična celota. Na podlagi mozaikov manjših velikosti je Spacal prejel več naročil za velike stenske stvaritve; na primer za monumentalni reliefni mozaik s prizorom kraškega naselja, ki krasi stavbo v Ljubljani (danes last SKB banke),

ali za velik mozaik s prizori volovskih vpreg in spopadov, ki jih je upodobil na današnji stavbi Davčne uprave v Novi Gorici; oba sta nastala leta 1987. Spacalova novejša mozaična dela s prizori gorečih knjig in ruševin so mojstrov umetniški in človeški odziv na krhko sedanjost in opozorilo na zlovesčo prihodnost, ugotavlja kustodinja Nina Pirnat Spahić. Mozaiki še nastajajo ... Ob omenjenih pretresljivih prizorih Spacala danes zanima tudi spokojnost valov, morja in vesolja, vendar se, kot pravi umet-

nik, zdaj ukvarja predvsem s slikarstvom, ki se mu je v dosedanjem delu manj posvečal – vsaj manj, kot si je želel. Razstava v Cankarjevem domu bo odprta do 2. aprila. Opus Jožeta Spacala si je mogoče ogledati tudi v novi, dvojezični monografiji – avtor besedila je dr. Jure Mikuž, založila jo je založba Cerdonis – in v dokumentarnem filmu Televizije Slovenija z naslovom Svetloba in senca: Jože Spacal – Mozaiki. Filmski portret enega naših najbolj vsestranskih likovnikov je zrežiral Igor Prah.

Dušan Rogelj

Knjiga o Cirilu Žebotu

Novo delo iz zakladnice inštituta Studia Slovenica

Dr. Janez Arnež, neutrudni zbiratelj arhivskega in knjižnega gradiva, ki se nanaša na Slovence po svetu in v zamejstvu ter arhivar raziskovalnega inštituta Studia Slovenica, ki ima sedež v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu – Ljubljana, je pred kratkim presenetil z novo obsežno knjigo z naslovom "Ciril Žebot in njegov politični nastop."

Dr. Ciril Žebot je bil eden glavnih, gotovo pa najagilnejši in najvplivnejši član kroga vseučiliščnikov (akademikov), ki jih je od leta 1931/32 začel zbirati prof. dr. Lambert Ehrlich. (Ta skupina je leta 1934 začela izdajati list Straža v viharju, od leta 1937 pa se je organizirala in agilno udeleževala kot Akademski klub Straža - odtod ime stražarji.-). Arneževa knjiga, ki je sad desetletnega truda, vložnega v zbiranje v njej bogato najdenih dokumentov, je pomemben in dokumentiran prispevek k poznavanju zgodovine naše polpretekle dobe. Zajema in osvetljuje obdobje od leta 1932, ko se je Žebot začel udeleževati; prikazuje njegovo delo - in delo stražarjev - med vojno; oriše Žebotovo politično delovanje po vojni v emigraciji do njegove smrti v Washingtonu leta 1989. Obdobje od 1932 do začetka vojne so zaznamovali nepotrebni in škodljivi spori med katoliškimi organizacijami, predvsem pa pogosti ostri spori med katoliškimi organizacijami na eni strani ter krščanskimi socialisti ("tretjeskupinci") in marksisti (komunisti) na drugi strani. Ti hudi ideološki spori pa so usodno zaznamovali medvojno obdobje: prelevili so se v revolucijo in protirevolucijo!

Knjiga je izšla v samozaložbi, je broširana, format 12.5x22.5 cm, obsega 517 strani, cena je 5.500 SIT. Naroča se pri: Raziskovalni inštitut Studia Slovenica, p.p. 28, 1210 Ljubljana - Šentvid. Na prodaj je v Mohorjevi knjigarni v Ljubljani.

V Gorici jo je možno naročiti v Katoliški knjigarni, v Trstu v pisarni Knjižnice Dušana Černeta. / M.K.

Iskrivi smeh na ustih vseh

Zabaven umetniški užitek z bovškimi gosti

Čeprav so v nedeljo, 19. t.m., popoldne po goriškem mestu šarile pustne šeme in s svojo norčavo privlačnostjo odzrle nekaj publike, se je zbralo lepo število gledalcev na zadnjem srečanju letošnjega niza veseloiger ljubiteljskih odrov, Iskrivi smeh na ustih vseh, ki sta ga osmo leto zapored v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v predpustnem času priredila KCLB in Zveza slovenske katoliške prosvete. Prisotnim gotovo ni bilo žal, da so izbrali gledališko dvorano namesto pustnega spreveda, saj je sklepna predstava letošnje ponudbe razžarila srca s svojim pristnim humorjem, ki so ga radodarno navrgli igralci

gledališke skupine "Bc" iz Bovca, prvič naši gostje. Skupina se je zasnova leta 2000 in šteje šestnajst članov, ki jih odsko usmerja prof. Marija Gaberšček. V lanskem aprilu so premierno uprizorili komedijo Marjana Marince Poročil se bom s svojo ženo in jo tudi izbrali za nastop pri nas. S slednjim so našli dvajseto ponovitev te svoje živahne odrske postavitve. Marince v komičnem zapletu pretresa težave mladega zakonskega para, ki se vbada s stanovanjsko stisko, z neutemeljenim ljubosumjem in drobnimi vsakdanjostmi, zaradi katerih se ob pogostnih prepirih zakonca odločita za razporoko. Njune zdrahe se še poglobijo, kome-

koncu vse lepo zgleda. Deset bovških igralcev, večinoma

vajenih odrskih desk, je pod režijsko taktirko Marije Gaberšček in ob strokovni pomoči Marjana Bevka v tekočem tempu zelo dobro orisalo karakterne značilnosti odrskih likov, eden izmed katerih se izraža narečno, kar je dodatna začimba za komedijski tekst, ki je prepričljivo zabaven, ker humorizira črpa iz resničnega življenjskega vsakdana. Bleščeč igralski nastop in zadovoljstvo s predstavo so navdušeni gledalci podčrtali z dolgim ploskanjem, ki je izražalo tudi željo, da bi se še kdaj lahko nasmejali v družbi gledališke skupine "Bc". Le-ta je pokazala, da se njeni izkušeni člani naravno in z veseljem sukajo po odrskih deskah. Z bovškimi igralci se je izpela letošnja izvedba Iskrivega smeha, ki je zabeležila številnejšo prisotnost publike, kar je nedvomno razveselilo oba organizatorja teh srečanj z ljubiteljsko gledališko ustvarjalnostjo.

IK

Koncert Borisa Cavazze

Mrakobne teme za valentinovo

V Kulturnem domu Nova Gorica so minuli torek pripravili Valentinov koncert, na katerem je svoj glasbeni prvenec, ploščo z naslovom 11 korakov, predstavil slovenski "igralec, režiser, predavatelj, poet, interpret in scenarist" Boris Cavazza. Po novem torej tudi pevec, nekakšen newageovski šansonjer. Ker slogovno in izvajalsko ni obremenjen - sam celo prostodušno pove, da je njegovo glasbeno udejstvovanje zgolj hobi in uresničevanje skrite želje, ki ga zalezuje že zelo dolgo -, smo bili deležni zanimivega izbora skladb, kjer vendarle lahko opazimo, da gre za premišljen koncept, v katerem so združeni poezija, glasba, pripoved, pa tudi zabavljastvo in kabarejska ležernost. Kljub razpršenosti vsebin je pred nami nova podoba "starega" igralca, nekakšen mladosten lik, ki bo v prihodnje zagotovo še odraščal in se nadgrajeval. Kljub dokaj mrakobnim temam (smrt, staranje, žalost, nostalgija ...), ki za

valentinovo niso ravno primerne, lahko zapišemo, da je bil tokratni nastop neposreden in odkrit. Cavazza ne "blefira" in ne igra (česar se je od igralcev včasih treba celo malo bati!), v občudovanje ali kritično presojo pa nam ponuja teme, ki zadevajo njego-

songi na odru kar dobro držijo. Meja med igro in popolno razgalitvijo duše je bila v nekaterih skladbah (ali komentarjih) tako tanka, da smo se počutili že skoraj "vojsko", čeprav je po drugi strani res, da je Boris Cavazza že takšna igralska institucija, da zasebnosti sploh ne pozna več. Tako tudi sam odkrito spregovori o svojih ljubezenskih težavah brez zadržkov in kar v "obraz" avditoriju. To sicer navdušuje, a hkrati ustvarja rahlo nelagodje, saj je odkritost v tem primeru enostranska, enosmerna. Pa kaj bi to, igralci so pred nami skoraj vedno goli. Zvezde nimajo nevidne mase, njihov sij je vse, kar je, njihov jaz je že tolikokrat razdan in "prodan", da ločnice med javnim in zasebnim sploh ni mogoče več potegniti. Tako nekako bi se dalo razložiti tudi koncept predstavljenih pesmi, ki so v veliki večini osebnopovedne, tudi ko pripovedujejo o drugi ali celo tretji ose-

vo zasebno življenje. V tej neposrednosti je močan in ker je tudi odlično pripovedovalec, na trenutke zelo duhovit, se njegovi

bi. Poezija je "ulična", prava šansonjska: jasna, zgovorna, skoraj klepetava, pogosto učinkovita na prvi vtis, a odkritosrčna (če odmislimo nekoliko posiljene slengizme in vulgarizme, ki jih je bilo le za vzorec in niso bili moteči), pevski del, zagotovo najšibkejši člen v verigi mnogih odličnosti, pa na trenutke preveč amaterski, neizdelan, da bi lahko pariral inteligentno zastavljene konceptu. Ni kaj, Cavazza očitno zmore več, kot mu omogočajo "odrski in filmske deske", in slednje je skušal "unovčiti" skozi tokratni projekt, čeprav je v zastavljenem delu, kot rečeno, še veliko rezerv. Verjetno bi bilo največ treba postoriti na vokalnem področju. Težji deli skladb so včasih ušli z intonacijskih vajeti, tudi v samem podajanju se vidi, da gre za nevesče pevsko grlo, toda ker v ospredje silijo zgodba, poezija in pripoved, ta manko ni bil tako strašen, da bi poslušalce pretirano obremenjeval. Tudi zato ne, ker so petje podpirali štirje imenitni glasbeniki Igor Leonardi (kitara), Nino DeGleria (bas kitara), Aleš Rendla (baterija bobnov) in Primož Fleischman (saksofon, tolkala), profesionalci, ki znajo zapolniti vrzeli, tudi ko solistu zmanjka sape.

Jože Štucin

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Za vse je svet dovolj bogat,
in srečni vsi bi bili,
ko kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili!

(Siromak)

Kratke

Deželna komisija o Sesljanskem zalivu

V torek, 7. marca, bo 4. deželna komisija spet imela avdicijo o Sesljanskem zalivu. Zaradi nestrpnosti deželnega odbornika za prostorsko načrtovanje Sonega se je zadnje zasedanje komisije z naravovarstveniki končalo precej klavarno, saj udeleženci avdicije niso imeli časa razmotrivati svojih argumentov. Tokrat je komisija poleg odbornika Sonega povabila predstavnike lastništva, občinsko upravo ter zainteresirane organizacije, tako naravovarstvene kot ostale, ki jih zanimajo teritorij, njegove značilnosti in namembnosti. Po predlogu podpredsednika 4. deželne komisije Mirka Špacapana so med povabljene na zaslivanje poklicani poleg odbora Drugačni zaliv tudi Kmečka zveza in Agrarna skupnost. Slovenske organizacije bodo lahko nastopile v slovenskem jeziku, saj bo zagotovljeno simultano prevajanje posegov v italijanščino.

Pismo Špacapana odborniku Marsiliu

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Mirko Špacapan je poslal deželnemu odborniku Marsiliu pismo z alarmnim zvonom glede dogajanja v zaščitenem območju doline Glinščice. Odkar je pred nekaj meseci vstopil v veljavo pravilnik o opravljanju tega zaščitenega območja na podlagi deželnega zakona 42 iz leta 1996, je postalo prebivalcem in legitimnim posestnikom nemogoče vsakršno vsakdanje kmečko opravilo, kakor na primer sečnja drv, obdelovanje posestev ali celo sama pašnja. Špacapan v svojem dopisu ugotavlja, da javne uprave ne smejo imeti omejevalnega in oblastniškega odnosa do prebivalstva; lastniki bi se ne smeli bati uporabljati lastnega ozemlja v kmetijske namene ali se čutiti zamorene v delu zaradi številnih birokratskih zaprek.

Posegi na teritorij morajo upoštevati predvsem zahteve in potrebe domačinov, ki bodo sodelovali pri zaščitnih normah za okolje samo takrat, ko bodo aktivni člani posegov, gotovo pa ne, če jim bo na glavi visel Damoklejev meč gozdnih čuvajev in raznih funkcionarjev, ki stalno nekaj prepovedujejo.

Konec koncev - zaključuje Špacapan - za to, da imamo danes še nepoškodovane predele okolja, moramo biti hvaležni samo domačemu prebivalstvu. Marsilio je Špacapanu obljubil, da bo po svojih močeh čim prej razčistil nastale težave.

Praznik slovenske besede

Ljubezen do slovenske besede je rdeča nit vsakega praznovanja Dneva slovenske kulture. V ponedeljek, 13.2.2006, je v DSI na Donizettijevi ulici v Trstu slovenska beseda v različnih izraznih možnostih bila v ospredju večera, ki se je začel z nastopom baritona Vladislava Komarja ob spremljavi pianistke Tamare Ražem.

Slavna govornica večera je bila urednica na tržaškem radiu Loredana Gec, ki se je s pomočjo umetniških besedil pesnikov

Foto Maver

ter manj posrečenih "proizvodov" časnikarjev dotaknila dileme pomena in čara besed, njene povezanosti z nacionalno identiteto in z ustvarjanjem pojma skupnosti. Trditev, da jezikovno vprašanje ni samo etnično, temveč tudi etično, velja tudi za našo skupnost, zlasti v času, ko se jezikovni čut manjša in tanjša. Sicer pa velja pripomniti, da je slovenščina preživela dva pomembna mejnika v zgodovini opismenjanja, in sicer bila je 12. jezik, v katerem so tiskali Sveto pismo, ter 30. oz. zadnji jezik, v katerega so prevedli celoten komplet programov za Okna - Windows.

Na večeru so podelili tudi nagrade literarnega natečaja Mladike. Odlomke novel in poezije sta podala Alenka Hrovatin in Tomaž Susič. Sledila je podelitev nagrad Mladi oder za dosežke amaterskih odrov, večer pa je zaključil nastop mezzosopranistke Lare Komar, ob klavirski spremljavi Tamare Ražem. / PR

Tistega popoldneva, ko je Nadja umrla, sem šel na sprehod z njo, da bi zbral svoje misli. Kljub rezkemu mrazu in sitnemu oblačnemu dnevu sem se podal na enega svojih krajev samote, na Razklani hrib. Ob ključni bolečini, ki je zevala v duši ob spoznanju, da prijatelji vse bolj odhajajo in se nikakor ne nameravajo vrniti, me je prešinila misel velikega francoskega pisatelja in popotnika Andréja Malrauxa, ki jo je na koncu romana Kraljevska pot izrekel umirajoči glavni junak Claude: "Smrti ni, sem samo jaz, ki bom umrl". Draga Nadja! Vem, da bi mi ob tem stavku takoj oporekala, češ da je bil Claude nihilistični junak, ki je eksistencialnemu pisatelju služil za razlago njegove filozofije. Rekla bi, da je življenje nekaj več kot to, kar iz njega ustvariš, potem pa bi se neizogibno

lotila Sartra in Camusa, vsak s svojega zornega kota, oba argumentirano, oba sočno, oba prepričano. Ob spominu nate me prevajajo spomini, ki segajo že desetletja nazaj v čas. Toliko jih je, da ne vem, kje bi začel. Kot takrat, ko smo bili na smučanju, menda v Kranjski Gori, pa smo ob slabem vremenu igrali igro z neprimernim imenom trivial, igro, ki smo jo odkrili po riziku in pred memoryjem in kjer je pomembna samo splošna kultura. Lahko zdaj izdam, da si večino iger zmagala ti? S tisto kulturo, ki si si jo nabirala v univerzitetnih klopih, potem ko si že nekaj let delala, pa ti to ni bilo dovolj, ker ti je šlo za znanje, tisto z veliko začetnico, da bi ga dala na razpolago drugim in, lahko izrečem nabuhlo besedo, ideji? Bila si živ dokaz, da mora ideali-

Smrti ni, sem samo jaz, ki bom umrl (André Malraux)

Droben cvet Nadji Maganji na prerani grob

zem vedno temeljiti na znanju, kar je porok, da ne boš zagovarjal šablone. Ker s tabo je bilo lepo razpravljati, čeprav in morda prav zato, ker sva si bila v nekaterih pogledih prav na antipodih. A oba sva bila zagreta za slovenstvo. Spadala si v tisto kategorijo idealistov, ki skoraj ne obstajajo več, a se bodo nekega dne morda spet pojavili, ki svoje misli vselej motivirajo z argumenti, kar je seveda tisto, kar si želimo od poštenega sogovornika.

Ob tem se spominjam na tisto modro moderno pravljico sanjavega letalca Antoina de Saint

Exupérija Mali princ, kjer vedno začuden mali radovednež izreče stavek, ki zveni nekako takole: vsaka stvar je toliko pomembna, kolikor časa ji posvetiš. Ali, drugače povedano, vsak ima pravico spremeniti svet. Problem je, kje začeti. Ti si začela na pravem koncu, od temeljev: ustvarila si si družino, ker se vse velike stvari vselej začenejo pri malih. Zato sem s teboj z veseljem razpravljaj, kaj je ideal, v imenu katerega je toliko ljudi darovalo življenje. Zadnjič konec lanskega oktobra pri moji gledališki igri Oseka na robu gozdov. Ob koncu koncert-

ne izvedbe v Trstu, na kateri so Nikla, Lali, Gregor, Andrej, Tomaž, Stojan, Maja in Janko prikazali tigrovsko epopejo proti fašistični genocidni politiki preko spodletelega atentata na Mussolinija. Tedaj, ko si že hotela iti domov, sem te povabil v tisto, kar igralci imenujejo "obrekovalnico" in kjer je režiser Marko pripravil manjšo zakusko. Razpravljala sva o TIGR-u, ob koncu pa si rekla, da bi bilo treba nujno iti s to igro po šolah, a pred njeno izvedbo bi moral nekdo obrazložiti dijakom, kaj je resnično bilo tigrovsko gibanje, da ne bi dijaki mislili, da je šlo za terorično organizacijo, kot bi to lahko izgledalo iz igre. Povsem sem se strinjal s teboj, tedaj pa sem izrekel stavek, za katerega zdaj vem, da je zvenel kot upanje: "Dobro, greva skupaj po šolah, pokličimo še kakšnega zgodovi-

narja in dajmo to predlagati ravnateljem ..." To je bilo mišljeno za pomlad. Tisto, ki je niso dočakala ... Zato si temu argumentu posvetila svoje zadnje žarišče, tedenski rubriko v Primorskem dnevniku, ki si jo vodila kar nekaj let.

Zdaj ni več žarišča, kjer si prepričano in večkrat strastno izražala tisto, v kar si verjela. Verjeti ... Tudi ta beseda se počasi izgublja. A rad verjamem, da si zdaj tam, kjer ti ni hudega, kljub Malrouxu. In vedi, da si pustila za sabo neizbrisno sled, ki bo brstela že z bližnjo pomladjo. In še prihodno in prihodno. Dokler bodo na tvojem borjaču v zdaj boleče osiromašeni lvovi, Petrovi in Ivanovi hiši v Repnu brstike bogato poganjale v cvet in obnavljale čudež stvarstva. Čudež spomina ...

Dušan Jelinčič

Lonjer Predstavitev 30. Trofeje Združenja slovenskih športnih društev v Italiji

Kolesarska dirka, ki je predčasno podirala meje

V lonjerskem športno-kulturnem centru so ob prisotnosti številnih športnih in političnih osebnosti (tudi iz Italije kot iz Slovenije) predstavili trideseto mednarodno kolesarsko dirko za Trofeje Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, ki bo kot običajno odprla vrhunsko kolesarsko sezono v Furlaniji - Julijski krajini in celo v Italiji, saj je prva mednarodna dirka na programu v naši domaćini državi.

Predstavitev dirke, ki jo prireja Kolesarski klub Adria iz Trsta, je bila tudi priložnost, da se zamejsko športno združenje, s svojim predsednikom Juretom Kufersinom na čelu, spomni treh pomembnih obletnic, ki so za našo zamejsko športno preteklost izrednega pomena: poleg tridesete obletnice lonjerske dirke se je Kufersin spomnil še 35 - letnice KK Adria in 40. obletnice slovenskega zamejskega kolesarstva. "Pomen dirke se je v letih spremenil", je dejal predsednik ZSSDI. "Nekoč je bila ta manifestacija predvsem prijateljskega značaja, saj so na njej sodelovali tudi kolesarji vzhodnega bloka. Danes, ko so nekdanje meje končno padle, se je k prijateljskemu vidiku manifestacije pridružila tudi tekmovalnost na visoki kakovostni ravni", je povedal Kufersin, ki je nato v imenu svojega združenja izročil "duši" lonjerske dirke, Radivoju Pečarju, priznanje za delo in vnemo, ki ju je v vseh treh desetletjih vlagal v ta kolesarski načrt. Svoj pozdrav so prisotnim prinesli številni predstavniki

Foto IG

športnih in političnih ustanov. Med njimi so bili senator Miloš Budin, poslanec Ettore Rosato, deželna svetovalka Teresa Bassa Poropat, športni ambasador republike Slovenije Miro Cerar, Sonia Poljšak, predsednica komisije za zamejski šport pri Olimpijskemu komiteju Slovenije, predsednik slovenske kolesarske zveze, Boris Lozej, predsednik strokovnega sveta italijanske kolesarske zveze Flavio Miliani in Adriano Kovačič, podpredsednik Zadrugne kraške banke, ki je ob ZSSDI glavni pokrovitelj dirke. Kovačič je obenem zastopal tudi celotno federacijo zadrugnih bank dežele Furlanije-Julijske krajine. Starosta tržaških kolesarjev Giordano Cottur se tokrat zaradi bolezni ni udeležil pred-

stavitve, vendar je organizatorjem poslal voščilo, da bi se vse izteklo v najlepšem redu, in je seveda kot običajno prevzel tudi vlogo vremenoslovca ter napovedal, da bo letos sicer mrzlo, vendar brez padavin...

Dirka je bila lani vključena v koledar mednarodnih dirk Evropa Tour, namenjena pa je kategoriji 1.2, kar pomeni, da se dirke lahko udeležijo tudi profesionalne ekipe. Organizatorji so se vendar odločili, da tudi letos ne bodo spremenili duha dirke, in zato se bodo na tržaških cestah pomerili samo neprofesionalni kolesarji. Dirka namreč želi ostati odskočna deska za mlade upre, saj vsi, ki so na tej dirki zmagali, so postali izvrstni profesionalci (spomnimo se Figuerasa,

Fondriesta in Baldata).

Dirka bo na sporedu v nedeljo, 5. marca 2006, z neuradnim startom iz Lonjerja ob 12.40; ob 13. uri pa se bodo kolesarji 'uradno podali v boj' iz Barkovelj. Na cilj, ki bo kot običajno postavljen nad Lonjerjem, pa naj bi prispeli okrog 16.30. Proga bo tudi letos posebno pestra v zaključnem delu, in sicer na vzponu od Mačkolj do Prebenega. Za naslov lonjerskega prvaka se bodo potegovali kolesarji iz vse Evrope. Ob slovenskih in italijanskih bodo nastopile še ekipe iz Hrvaške, Češke, Poljske, Slovaške, Avstrije, Estonije. Prvič bodo na lonjerski dirki nastopili tudi kolesarji iz Danske. Skupno bo tako na startu 26 ekip.

Igor Gregori

Razstava o istrski kulturi Drobci muzeja

V Trstu je na ogled razstava Deželnega inštituta za istrsko, reško in dalmatinsko kulturo - I.R.C.I., na lokaciji v ulici Torino vogal ul. Duca D'Aosta (blizu trga Hortis), kjer bo inštitut dobil svoje nove prostore. Direktor IRCI Piero Delbello, ki je skupaj z Athosom Pericinom razstavo postavil, pravi, da so izbrali naslov Drobci muzeja (Granelli di un museo) prav zato, da bi s tokratno bistveno in skrženo izbiro eksponatov prikazali obiskovalcem, kaj vsega jih bo čakalo v novem muzeju. Redki izbrani

predmeti iz Kopra ali iz Momiana ponazarjajo bogato duhovno življenje in omiko morskega in kmečkega okolja, mestnega ali podeželskega, ljudskega ali izobraženega, večkrat si nasprotujočih prvin, ki pa so svojsko sooblikovale istrsko in tudi našo zemljo.

IRCI že več kot 20 let opravlja svoje dragoceno poslanstvo z ohranjanjem bogastva in izročila, z valorizacijo arheoloških, etnografskih in zgodovinskih dobrin Istre in Dalmacije. Njegova specializirana knjižnica šteje preko 15 tisoč knjig, razpo-

laga s hemeroteko (čitalnico časopisja in revij) in npr. z arhivom pisatelja istrskega rodu Pierantonija Quarantottija Gambinija.

Skratka zanimiv program in možnost neposrednega vpogleda čez sosedov plot. Izvedeli bomo, kdo se bo pač opogumil, da smo si, mimo jezika in obstoječih predsodkov, po t.i. materialni kulturi in šegah mnogo bolj podobni, kot bi si sicer mislili, npr. Kraševci in istrski kmetje ali ribiči. Govorimo pač o koreninah...

Vabilo še zlasti velja za naše šole in učitelje: urnik razstave je od ponedeljka do petka, od 9.30 do 12.30 in od 16. do 19. ure, po dogovoru (tel. 040639188) je možna za skupine tudi predsta-

vitev istrske kulture in muzeja. Razstava bo zagotovo odprta še cel mesec marec in morda še dlje.

Trst je prava zakladnica vseh prisotnih srednjeevropskih, večnarodnih in kulturnih izročil, ki vsa skupaj soustvarjajo edinstveni šarm in identiteto mesta. Prava škoda bi bila, ko bi tudi mi ne segli po tej malo poznani strani naše skupne knjige. Lepo pa bi bilo, ko bi tudi sami ponudili mestu izraze in sporočila svoje kulture ne samo na Krasu, ampak tudi v srcu mesta. Nekateri to že uspešno počenajajo, Narodna in študijska knjižnica, Slovensko stalno gledališče, nekatera društva; sledimo njihovega zgledu.

Davorin Devetak

Boljunc/Ob dnevu slovenske kulture

Čezmejno glasbeno sodelovanje

Zbor Lipa iz Bazovice je letos uresničil velik glasbeni projekt, in sicer sodelovanje z Novomeškim simfoničnim orkestrom, mešanim zborom Divača in zborom iz Novega mesta. Dvesto nastopajočih je pripravilo in izvedlo program skladb za zbor in orkester ter odlomkov iz slovenskih oper in operet najprej v Novem mestu, nato pa na zelo uspešnem večeru v cerkvi v Bazovici. Priprava tovrstnega koncerta je zahtevala veliko truda, ki je bil vreden dodatne ponovitve na našem teritoriju; občina Dolina je zato predstavila to glasbeno ponudbo v delno spremenjeni obliki na letošnji počastitvi Dneva slovenske kulture v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu. Množica nastopajočih je dobesedno napolnila oder do zadnjega kotička in predstavila prijeten praznični spored, ki so ga s sentimentalnimi toni obarvale skladbe iz mednarodne, poljudne sodobne zakladnice s poklonom slovenskemu kla-

siku narodno zabavnega pri- zorišča v priredbi Avenikove obče znane viže "Tam, kjer murke cveto". Prepričljivemu simfoničnemu orkestru, ki ga vodi Zdravko Hribar, so se na-

pri vodenju Aleluje iz Händlova oratorija Me- sija, Mozartovega moteta Ave verum, zbora kmetov iz opere Caričine ama- zonke Viktorja Parme in zbora vaščanov iz operete Majda Marjana Kozine. Pozicija zbora v ozadju je pogojevala zvočno sliko z ne ravno optimalnim ravnovesjem med orkestrom in zborom, kar pa ni vplivalo na nadvse pozitiven sprejem pu- blike. Bogat nastop združenih sestavov ni predstavljal edine

Foto Kroma

to pridružili še združeni pevci. Taktirka je prešla iz roke v roko in vsi dirigenti sodelujočih skupin so stopili pred pult, da bi vtisnili svoj pečat na posamezne sakralne in posvetne skladbe. Tamara Ražem, An- ton Baloh, Jožica Prus in Zdravko Hribar so se zvrstili

glasbene točke večera, saj so v pozdrav zapeli tudi mlajši predstavniki domače stvarnosti, otroci zbora Fran Venturi- ni, ki so pod vodstvom Suzane žerjal lepo zapeli vrsto zanimi- vih in izvajalsko zahtevnih pe- smic Bojana Glavine, Alda Ku- marja, Tomaža Habetja in še

zgodbico jazzman-a v ugla- sbitvi angleškega skladatelja Benjamina Brittna. Proslava je imela seveda tudi svoj institucionalni trenutek in priložnostni govor, za kate- ra sta poskrbela najprej žu- panja Fulvia Premolin z nago- vorom o pomenu mirnega sožitja, potem pa še častni go- st, pisatelj in esejist Boris Pahor. Govornik se je na začetku opravičil, da ni napi- sal priložnostnega bese- dila, teksta pa res ni po- treboval, saj ni imel težav pri podajanju svojih razmišljanj o sku- pnih točkah, ki pove- zujejo med seboj zelo oddaljena lika Franceta Prešerna in Simona Gregorčiča. Skrb za na- rodno identiteto in od- poved sentimentalni ljubezni sta bili glavni temi, ki so ju dopolnje- vale še povezave z zgo- dovinskimi in literar- nim okvirom. Vsebine boljunske pro- slave so potrdile splošno sporočilo težnjo modernih dne- vov slovenske kulture, in sicer voljo po razsvetljenem občutku pripadnosti, ki sloni na spoštovanju sosedja in na gojitvi sožitja v združeni Evro- pi, ki s svojim povezovanjem narodov ne ogroža nacional- ne identitete posameznikov.

RP

Literarni natečaj Trst, ob meji zapisana beseda

Trst - stičišče kultur

V nedeljo, 12. februarja, je bila znana tržaška kavarna S. Marco dobesedno nabito polna ne le s pisatelji, pe- sniki, ampak tudi z ljubitelji kul- ture, radovedneži, ki so nestrpno čakali na razglasitev nagajencev mednarodnega natečaja Trieste Scritture di Frontiera - Trst, ob meji zapisana beseda, ki je letos doživel že osmo izvedbo. Natečaj prireja kulturno združenje Alta- marea, je odprt avtorjem vseh na- rodnosti ter je nastal z namenom, da podpira spoznavanje in dialog med različnimi kulturami. Na večer- u, ki sta ga povezovali organiza- torki Rina Anna Rusconi in Patri- zia Vascotto, so bili prisotni tudi člani žirije in častnega odbora,

med katerimi velja omeniti Pre- draga Matvejeviča, Juana Octavia Prenza, Maurizia Cucchija, Lucia- na Erbe ter Gianmario Villalta. Žirija je najprej dodelila dve na- gradi za življenjsko delo, in sicer časnikarju in pisatelju Enzu Betiz- zi ter pesniku Pierluigiju Bacchi- niju. Betizza je nagrado prejel zaradi svoje občutne in objektivne ana- lize velikih političnih in zgodo- vinskih dogodkov, ki so povezani tudi z zgodovino naših krajev, Bacchini pa zaradi svojega origi- nalnega stila, saj kot avtor združuje liriko in znanost v neko vrste novo kemično besedo. Nagrado za najboljši prvenec so podelili pesniku Lorenzu Ba-

schettiju, in sicer za zbirko "Car- ta annonaria", zmagovalce sek- cije Obmejni zapisi pa je bil bo- sanski pisatelj in pesnik Abdulah Sidran za delo "A Zvornik ho la- sciat il mio cuore". Sidran, ki je med drugim znan tudi kot scena- rist nekaterih filmov Emirja Ku- sturice, je žirijo očaral zaradi "spo- sobnosti ponašanja občutkov slo- vanskega sveta do skrajnosti, prek katerih globoko razmišlja o po- menu meja in njihovih že obvez- nih premostitev." Posebno nagrado za eseje je preje- la srbska profesorica Marija Mi- trović za zgodovinsko analizo "Sul mare brillavano vasti silen- zi", ki osvetljuje nove vidike tržaškega kozmopolitizma. Konrad Eisenbichler, profesor na univerzi v Torontu, se je rodil na Lošnju, nagrajen pa je bil za pre- vod knjige L'esodo Arriga Petac- ca, za prevod dveh novel iz

Pahorjeve zbirke Kres v pristanu pa je Mirella Urdih Merku' preje- la nagrado za literarno pre- vajanje. Nagrado za še neobjavljeno pri- poved je prejel Sergij Verč za delo Ballata della mosca (Balada o muhi), medtem ko je za še neobjavljeno poezijo prejela na- gradno Tržačanka Carla Carloni Mocavero za zbirko Il treno, il viaggio, la corsa. Žirija je omenila še petnajst fina- listov, med katerimi tudi umet- niškega vodjo našega gledališča Marka Sosiča, ki se je natečaja udeležil s knjigo Balerina baleri- na. Natečaja se je udeležilo preko šti- risto avtorjev različnih narodno- sti, kar dokazuje, da je tržaški lite- rarni natečaj, posvečen Umbertou Sabi, postal trenutek srečanja na- rodov, jezikov in kultur.

Metka Kuret

OPČINE 39. sprevod Kraškega pusta

Aktualnost v maskah

Kitajska nadvlada v naših krajih, ptičja gripa, zimske olimpijske igre v Turinu, grška mitologija in egiptovski 'fa- raonska' preteklost so bile osnov- ne smernice, na katerih so pu- starji naših vasi s Krasa in Goriške- ga osnovali svoje tematske vozove in pustne seme na tradicional- nem sprevodu Kraškega pusta, ki je letos doživel svojo 39. iz- vedbo. Razposajeno pustno razpoloženje in nepristranska zabava sta tako tudi letos pre- plavili 'opensko avenijo' - Du- najsko cesto, ki se je v soboto minulega tedna spremenila v pravo mravljišče barvnih mask in z okusom prepojenih pust- nih šem. Povezovalka dogodka, razigra- na Tjaša Ruzzier, je najprej predstavila občinstvu letošnji kraljevi par, se pravi kralja Dol- fa XXXIX in kraljico Bržulo, ki sta takoj 'navezala stike' z uglednimi gosti, ki so v zimskem pustnem hladu sedeli na častni tribuni: med njimi je bilo zasle- di- ti tržaškega župana Roberta Di-

piazza, županskega kandidata Et- toreja Rosata, devinsko - na- brežinskega župana Giorgia Reta, kandidatko za mesto pokrajinske- ga predsednika Tereso Basso Po- ropat, predsednika vzhodno in zahodno kraškega rajonskega sve- ta Zorana Sosiča in Bruna Rupla;

Foto Kroma

zgoniški župan Mirko Sardoč je praznoval kar s svojimi sovaščani na vozu. Ostali župani okoliških občin pa so menda bili tudi pri-

Foto Kroma

sotni, če že ne na ča- stni tribuni, vsaj v vr- toglavi pisani množici pustoval- cev... Pihalni orkester iz Postojne je nato uve- del občinstvo v pravo pustno čaršijo. V triurnem sprevodu se je v uglajenem časovnem sosledju zvr- stilo devet vozov in devet skupin iz za- mejskega prostora in Slovenije. Ob sklepu pustnega sprevoda so prvo nagrado podelili vozu iz Re- pna z naslovom Je pršu Kitajc.

Drugo mesto so podelili openske- mu vozu Zimske olimpiade; na tretje mesto pa so se uvrstili Ba- movci s Ptičjo gripo. Med skupina- mi so bili najboljši Prosekani in Kontovelci, na drugo mesto se je uvrstila skupina Padriče - Gropa- da, tretje mesto pa so zasedli Šem- poljaci. Tržaški zamejski pust se ni izpel zgolj na openskem sobotnem sprevodu. Naša mladina je v ve- černih oz. nočnih urah večinoma noro pustovala v ogrevanem šoto- ru pri Briških, kjer so se od petka do torke zvrstili številni ansambli in DJ-ji.

IG

Obvestila

Postni čas se je začel na pepelnico v sredo, 1. t.m. Ob 18. uri sta bila v bazovski kapeli sv. maša in obred pepeljenja. Ta dan je bil strogi post in zdržek mesa. Zdravi in mladi ljudje se na ta dan in na veliki petek postimo, iz ljubezni do Boga in v zadoščanje za grehe naredimo to dobro delo. Zdržek mesa velja tudi za petke v postnem času. Praznik sv. Jožefa bo letos na nedeljo, 19. marca. Pri maši bomo priporočili Bogu in sv. Jožefu vse naše fante, može in očete. Praznik Marijinega oznanjenja, 25. t.m., je že od nekdaj bil neke vrste materinski dan. Bogu in Mariji bomo priporočili vsa dekleta, žene in matere. Že pred leti smo pripravili poseben Praznik družin. Tudi letos bomo priredili nekaj podobnega, in sicer v nedeljo, 26. marca. Gostili bomo družino z več otroki. Pel bo otroški zbor Slomšek. Lepo vabljeni vsi, mladi in manj mladi. Lepo vabljeni tudi na skupno tržaško romanje in izlet v Velesovo (Adergas), in sicer v torek, 25. aprila. Cena bo 40,00 evrov. Odhod avtobusa ob 7. uri izpred cerkve na Pesku, ob 7.10 iz Bazovice in 7.20 iz Padrič.

V sredo, 8. marca, bo v prostorih glasbene šole Giuseppe Tartini v Trstu ulica Ghega 12 koncert, posvečen delom slovenskega tržaškega skladatelja Pavla Merkuja. Na pobudo violončelista Vasje Legiša je bil ta koncert izvajen, z velikim uspehom, v Berlinu. Začetek ob 20.30. Vsi prisrčno vabljeni.

Darovi

V spomin na drago ženo in mamo Nadjo Maganjo Jevnikar darujejo Ivo, Peter in Ivan Jevnikar 1.000 evrov za človekoljubno akcijo Skupnosti sv. Egidija v Malaviju in 1.000 evrov za ustanovo za onkološko

pomoč na domu ANT ITALIA ONLUS.

V spomin na Nadjo Maganjo Jevnikar darujejo za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu člani in članice glavnega odbora 90,00 evrov; Marko in Marija Udovič 100,00 evrov; Graziella Nachlich 50,00 evrov.

V spomin na Nadjo Maganjo daruje Marko Udovič 100,00 evrov za Slovenski kulturni klub.

Ob blagoslovu hiše daruje Jolka 20,00 evrov za cerkev na Pesku.

Ob blagoslovu hiše daruje Milka Racman 20,00 evrov za cerkev na Pesku.

Ob novem letu daruje družina Capponi 50,00 evrov za cerkev na Pesku.

V spomin na pokojnega očeta Ivana daruje hči Meri 15,00 evrov.

V sredo, 15. marca, bo ob 20. uri v župnijski dvorani v Nabrežini mesečna konferenca. Predavala bo prof. Rudica Požar o Simonu Gregorčiču danes. Pel bo MePZ Akord, ki ga vodi dr. Mirko Špacapan, na sporedu bodo še recitacije in seveda družabnost.

G. Bogomil Brecelj piše:

Iskrene čestitke vsem skrbnim prirediteljem kulturnega praznika v Gorici, Trstu in Devin- skem gradu. Čestitke tudi dr. Dragu Legiši za njegov jubilej in pomembno knjigo. Kaplje pelina je, žal, doživela ne samo Jevnikarjeva družina, ampak vse naše občestvo, zla- sti v Sv. Križu in Nabrežini, saj je pokojna Nadja dvakrat pre- davala v cerkvi in župnijski dvorani. Moje iskreno sožalje vsem domačim in sprejmite daritev sv. maše za drago Nadjo. Vsem pozdrav iz goriškega zdravilišča.

TRŽAŠKA KNJIGARNA Otroška literatura

Duo Košuta-Palčič spet zadela v črno

V Tržaški knjigarni so v četrtek, 16. februarja, predstavili knjigo z naslovom Kriško kraške. To knjigo, ki je namenjena otrokom, bi lahko gotovo označili za edinstveno, kajti je idealen preplet poezije in ilustracije, ki sta ga bila zmožna le dolgoletna prijatelja Miroslav Košuta in Klavdij Palčič. Po kratki uvodni besedi Igorja Gabrovca, ki je spregovoril v vlogi predsednika založb Novi Matajur in Galeb, je nekaj besed povedala tudi Majda Železnik, ki bi jo lahko označili za faktotum zadruge Novi Matajur. "Ta knjiga je izredna - je dejala Železnikova -, saj drugače ne bi moglo biti, saj sta jo zasnovala pomembna avtorja". Tatjana Rojc je knjigo označila za "avtoironično razmišljanje o eksilu". O eksilu, ki se je pričel, ko je avtor Košuta zapustil svojo rojstno vas. "To so pesmi vseh tistih - je še poudarila Rojčeva -, ki smo se rodili v vaseh, v katerih so naše oči uprte tako na morje kot na Kras". Miroslav Košuta nam v tej knjigi kaže tako svojo sončno kot senčno plat. Skušal je gledati na svet s tistim očesom, s katerim odrasli ponavadi mižijo." Kar se tiče ilustracij Klavdija Palčiča, je Majda Železnik prebrala nekaj besed likovne umetnice Jasne Merku', ki ni

bila prisotna na predstavitvi. Merkujeva je Palčičeve ilustracije označila kot "mediteranski utrip barv na tržaški zaliv", in še "listati po tej knjigi je kot stopati v živo likovno pripoved". Ob koncu predstavitve sta spregovorila tudi sama avtorja otroške publikacije. Oba sta izrazila veliko zadoščanje, ki jima prinaša skupno sodelovanje. Palčič pa je še modro dejal, da je knjiga ne le predmet, temveč igrača, preko katere se marsikaj odkrije. "Nič se ne spominjam, da bi izbral planet, na katerem naj se rodim. Tudi nimam zavesti, da bi se odločil za kraj, kjer naj se to zgodi. Ali sem to opravil površno, brez globljega razmisleka, ali je to zame storil kdo drug. Zgodilo pa se je, da sem se komaj rojen znašel prav na sredi sveta, kaj sveta, natanko v popku vesolja. In še zdaj, ko z leti obremenjen gledam svojo pot, vidim, da me otroške oči niso varale". S temi besedami se začena avtorjevo življenje v njegovem najnovejšem delu. S knjigo Kriško kraške se tudi založba zadruge Novi Matajur oddoljuje pesniku, ki je prvo posel za revijo Galeb napisal skoraj ob njenem rojstvu in z njo še vedno intenzivno sodeluje.

Meti

Vidra vas, rojstni kraj Rainerja Schönfelderja Slovenska učiteljica olimpijskega nagrajenca

Rainerja Schönfelderja, zmagovalca dveh bronastih kolajn na olimpijskih igrah v Turinu, sem spoznal v Pliberku, točneje v njegovem rojstnem kraju Vidri vasi. Žal ne osebno, ampak iz živega pripovedovanja domačinov. Najprej me je nanj opozorila žena, ki me je ob gledanju televizijskih prenosov smučanja opozorila, da je to njen sosed. Hiši sto sicer oddaljeni nekaj sto metrov, a vendar gre za soseda. Bil je to čas, ko je v ženski konkurenci tekmovala tudi Globašanka Sabina Egger, v slovenski reprezentanci pa je kot sedaj Tina Maze blestel Mitja Kunc iz Črne. Skratka, podjunski ljubitelji smučanja so imeli kar nekaj vrhunskih smučarjev v neposredni bližini...

Kasneje sem o Schönfelderju bral v knjigi Iz šole v življenje, ki jo je napisala

bivša učiteljica ter ravnateljica ljudske šole pri Božjem grobu Irena Žele. Iz branja njene knjige sem ugotovil, da je poučevala tudi Rainerja Schönfelderja! Po drugi Schönfelderjevi kolajni

na olimpijskih igrah sem jo poklical, da bi imel nekaj informacij, kako so praznovali v Vidri vasi. Povedala mi je, da so tekmo spremljali na maxi ekranu v vaški gostilni, kar je omogočalo, da se

je okoli ekrana navijalo kot na stadionu. Del tega vzdušja je bilo mogoče opaziti tudi dan kasneje, ko je bila gostilna še vedno okrašena olimpijsko. Pogovor je nato stekel na Schönfelderjevo šolsko obdobje. Povabila me je, da si ogledam videoposnetek, ki je nastal ob pripravi njene knjige. Povabilo sem rade volje sprejel ter se naslednjega dne napotil v Podjuno.

Spomin Irene Žele na Rainerja Schönfelderja je povezan z enoletnim poučevanjem v četrtem razredu ljudske šole pri Božjem grobu v šolskem letu 1986/87, ko je med drugim prevzela vodenje šole. Tistega leta je v šolsko kroniko mdr. zapisala naslednje: "Rainer Schönfelder iz Vidre vasi, učenec 4. razreda, je po petih tekmah v 'Alpiner Tyrolia Kindercup 1987' postal v skupnem seštevku drugi. Morda bodoča zvezda na smučarskem nebu?". Nekaj let kasneje se je prav za knjigo o zgodovini šole in šolarjev spet pogovorila z njim. Posnetek pogovora, ki ga je posnela z njim, se bistveno razlikuje od običajnih pogovorov s športniki na koncu kake tekme, ne nazadnje zaradi

zika. Ker ga starši niso prijavi k slovenskemu pouku, je pač telovadil in risal, kar oboje počenja še danes z velikim uspehom. Sicer pa, kot pravi Irena Žele, zaradi odprtega značaja Schönfelderja v smučarskem svetu ima veliko prijateljev, med katerimi tudi slovenska smučarja Jureta Koširja, s katerim ga veže tudi strast do glasbe in glasbenega ustvarjanja, ter s "sosedom" Mitjo Kuncem. Z obema se je sporazumeval tudi v slovensčini.

Pozitiven odnos do lastnega dvojezičnega kraja

lahko razberemo tudi med brskanjem na njegovi spletni strani (<http://www.schoenfelder.at>), ko izrecno izpostavi podatke, da prihaja iz dvojezičnega kraja na avstrijsko-slovenski meji, kjer sta strpnost in sobivanje dveh kultur vrednota, to dejstvo pa je izoblikovalo tudi njegov pogled na svet.

Če je šola telovadnica ne samo telesa, ampak tudi duha, v kateri se izoblikujeta otrokov značaj in pogled na svet, lahko mirno zapišemo, da je bila ena prvih trenerjev Rainerja Schönfelderja tudi slovenska učiteljica Irena Žele.

Peter Rustja

Irena Žele (zadnja z desne stoji) ter Rainer Schönfelder (predzadnji čep na desni) - foto Žele

Prejeli smo

Pismo ambasadorjem ZDA in Velike Britanije v Ljubljani

Spoštovani gospod ambasador!

Dovolite nam, da se kot prebivalci Primorske, ki je prestala veliko gorja pod fašizmom in med vojno ter je ostala zvesta tradiciji upora proti fašizmu, obračamo na vas z željo, da bi pripomogli, da bi na tem delu ozemlja, na katerem živijo skupaj Slovenci in Italijani, prevladalo sožitje. Nekako periodično se namreč dogaja, da nekateri italijanski politični krogi, v tem trenutku celo tisti iz vladajoče koalicije, in seveda njihov tisk, bolj ali manj intenzivno pogrevajo predvsem dva zgodovinska dogodka. To je deportacije, do katerih je prišlo 1945. leta v času jugoslovanske uprave na Tržaškem in Goriškem, ter usodo beguncev in optantov, ki so odšli iz Istre in Reke. Pri tem že desetletja na novo in na novo odpirajo tudi vprašanje vračanja premoženja optantov, ki je bilo dokončno rešeno z Osimskimi sporazumi. Ni naš namen, da bi se v tem pismu spuščali v poglobljeno analizo teh dogodkov, bi pa radi pripomnili, da obsojamo deportacije in izginotje ljudi brez sodb in dokazov njihove krivde

ter obžalujemo dramo povojne- eksodus. Vendar pri tem tudi odločno obsojamo nebrzdane manipulacije s številom žrtev vojnih pobojev in migracij kot tudi nove in nove poskuse zastrupljanja odnosov ob meji s temi propagandnimi kampanjami. Ilkriati bi želeli opozoriti, da je po vojni prihajalo do še hujših obračunov in do mnogo večjih žrtev tudi sicer po Italiji in da je bilo med žrtvami največ pripadnikov zloglasnih krvoločnih fašističnih enot in njihovih kolaborantov. Tako bi tudi želeli opozoriti, da je bilo med migranti tudi veliko število Hrvatov in Slovencev, kar priča, da eksodus ni mogoče reducirati na etnično čiščenje. Poleg tega je migrante spodbujala k odhodu tudi sama italijanska stran, ki je imela za izdajalce tiste, ki so ostali pod komunističnim režimom. Sicer pa so bili tako poboji kot tudi eksodus zelo kompleksen pojav, ki ga v tem kratkem pismu ni mogoče podrobneje obdelati.

S takšnim vztrajnim političnim in medijskim obnavljanjem le nekaterih zgodovinskih dogodkov, ki prikazujejo v temni

luči zgolj italijanske vzhodne sode in predvsem nas, Slovence, se ustvarja sovražno razpoloženje, tako da vlada ob meji napetost namesto sproščenega ozračja. Stvar postane toliko bolj zaskrbljujoča, ko gre, kot je primer z Dnevom spomina in filmom Srce v breznu, za pobude, spočete v samem rimskem parlamentu. Kar je pri tem dogajanju še posebno nesprejemljivo, pa je to, da prihaja do obtožb in diskvalifikacij samo ene strani, to je tako imenovanih "Slovanov", tradicionalno prikazanih kot zaostalih in celo barbarov. Tak odnos do vzhodnih sosedov je še toliko bolj krivičen, če npr. upoštevamo, da je ameriški zgodovinar Michael Palumbo temeljito dokazal zločinsko početje italijanske vojske v Etiopiji in Jugoslaviji. O tem je angleška BBC 1989. leta pripravila dokumentarec The Fascist Legacy. Film, ki ga je RAI odkupila, a ga ni prikazala italijanskemu občinstvu, kot je to storila s Srce v breznu.

Priznati je potrebno, da so posamezni italijanski zgodovinarji osvetlili početje fašizma na Primorskem in v času okupacije dela Slovenije v tako imenovani "Ljubljanski provinci", priključeni Kraljevini Italiji. Letos je npr. izšla knjiga Italijani senza onore - Italijani brez časti, v kateri Constantino De Sante objavlja dokumente o zločinih italijanske vojske v Jugoslaviji med drugo svetovno vojno in ves potek dogajanja, ki so pripomogli, da ni prišlo do sojenja številnim italijanskim vojnim zločincem. Tu di tednik Espresso je 27.3.2003 prikazal, kako so se italijanske oblasti odpovedale sojenju nemškimi vojnimi zločincem v že pripravljenem aktu imenovanem "Italijanskem Nürnbergu" 1946. leta zgolj zato, ker bi potem logično morali pred sodnika tudi italijanski zločinski generali, predvsem general Roatta. Ni naš namen v tem pismu kopati po zgodovini, vendar je bilo nujno na to opozoriti ob ugotovitvi, da sta tako State Department kot Foreign Office podprla italijanske oblasti pri opustitvi procesov.

Dnevnik italijanskih skofov Avvenire je 10.11.1989 zapisal, da tako ameriške kot angleške oblasti niso dvomile v odgovornost Italijanov, kot je dokumentirano v londonskem Public records office, U.S. National archives in v U.N. crimes commission v New Yorku. Vendar sta se pri tem obe strani strinjali, da bi bil morebitni proces proti italijanskim vojnim kriminalcem politično neprimeren. Tako je, po podatkih Foreign Office, State Department menil, "da bi bilo za oba najboljše, da bi skušala zadevo zaloziti", v italijanskem tekstu: "cer care di insabbiare".

Dobro se zavedamo, spoštovani gospod ambasador, da ne zunanje ministrstvo ZDA ne tisto Velike Britanije nista mogli vnaprej vedeti, da bodo nekega dne italijanske oblasti svoje sode kriminalizirale, svoje zločine pa zatajile, kar se sedaj dogaja. Zato se obračamo na vas, da bi s svojo avtoriteto pripomogli, da bi se razmere ob meji umirile. Končno je velika zasluga zaveznikov, da je npr. Nemčija po vojni doživela katarzo in je danes ena od vzornih članov evropske skupnosti. Če so obstajali nekoč razlogi za zamočevanje italijanskih vojnih zločinov, obstajajo danes prav tako tehtni razlogi, da se v tem občutljivem delu Evrope ne prikazuje pretekle zgodovine na enostranski način ter se tako ustvarja ozračje napetosti, nezaupanja in sovraštva. Stvar postaja toliko bolj kočljiva, če upoštevamo, da pomemben del italijanske politike šteje za krivično izgubo ozemlja, ki so ga zavezniški dodelili italijanskemu kraljestvu po prvi svetovni vojni. Čeprav od tržaških predmetov pa do vrha Triglava ni bilo pred prvo svetovno vojno nobenega italijanskega prebivalstva in ga tudi danes ni, je tržaški podžupan in pripadnik Nacionalnega zavezništva Paris Lippi izjavil: "Mi še vedno smatramo, da je tista zemlja naša, in še vedno smatramo, da bi bilo pravično, ko bi jo od Slovenije in Hrvaške tudi zahtevali. Svet napreduje, zavedamo pa se, da ne moremo doseči vsega, kar hočemo, čeprav se za to borimo." (Primorski dnevnik, 14.1.2005). Poleg tega je Italija enostransko in v nasprotju z mednarodnimi sporazumi začela množično podeljevati državljanstvo prebivalcem bivše Julijske krajine na ozemlju Slovenije in Hrvaške, tudi tistim neita-

lijanskega porekla, kar tudi vzbuja odpor in zastruplja odnose ob meji.

Naj na koncu, spoštovani gospod ambasador, še omenimo, da je zasluga zunanjega ministrstva ZDA in Velike Britanije, da je prišlo do rešitve Tržaškega vprašanja z Londonskim paktom 1954. leta. K 4. členu je bil dodan tudi "Poseben statut", ki natanko določa pravice dveh narodnih manjšin. Tam je tudi poudarjeno, da je "kaznivo vse, kar povzroča nacionalno in rasno sovraštvo." Tudi v imenu tega člena se kot glasniki javnega mnenja obračamo na vas, spoštovani gospod ambasador, v prepričanju, da boste z naklonjenostjo sprejeli to pismo, ki je nastalo v skrbi, da bi vnaprej preprečili nadaljnje zaostritve ob meji ter tako omogočili ljudem, da živijo sproščeno in v medsebojnem spoštovanju.

Sprejmite, spoštovani gospod ambasador, izraze našega globokega spoštovanja.

Primorska, februar 2005

Pismo dostavlja Milan Gregorič, publicist (Tinjan 99, 6281 Škofije, Slovenija tel. 6541130) s soglasjem in pooblastilom (pisnim, telefonskim oz. elektronskim) spodaj navedenih skupinskih in individualnih podpisnikov. Prosim, da ga objavite v eni prihodnjih števil vašega časopisa, vključno z imeni podpisnikov, kot so navedeni v nadaljevanju:

Civilno družbene organizacije:
- Milan Gregorič, publicist, v imenu Mnenjskega gibanja za Slovensko Istro
- Edelman Jurinčič, pesnik, v imenu Združenja primorskih književnikov
- Mag. Boris Nemec, v imenu Goriškega foruma
- Lucijan Pelicon, tajnik Društva za negovanje rodoljubnih tradicij Tigr Primorske
- Sergij Pahor, novinar, predsednik Društva slovenskih izobražencev iz Trsta
- Silvan Prodan, profesor geografije, predsednik Kulturnega kluba Istra, Koper
- Rudi Šimac, dipl.oec., predsednik Zveze pevskih zborov Primorske, Nova Gorica
Vidni javni in kulturni delavci:
- Tomaž Bizajl, profesor sociolog, Koper
- Marjan Bevk, režiser, Čezsoča
- Ado Butala, višji upravni delavec, publicist, Izola
- Marko Bidovec, dipl. upravni organizator, Kranj

- Doc. dr. Miroslava Cencič, zgodovinar, publicistka, Šempeter pri Gorici
- Valentin Cencič, dipl. inž., javni delavec, Šempeter pri Gorici
- Vojko Čeligo, predmetni učitelj, bivši poslanec Državnega zbora, Ilirska Bistrica
- Luka Čibej, akademski glasbenik, prof. violončela, Lucija pri Portorožu
- Peter David, inženir, programski matematik, Nova Gorica
- Dovjak Barbara, dipl. psiholog, Nova Gorica
- Sandi Frelj, novinar, Ljubljana
- Dušan Fortič, novinar, Koper
- Silvo Fatur, profesor slavist, publicist, Portorož
- Dimitrij Grlić, predmetni učitelj, kulturni delavec, Ilirska Bistrica
- Leon Horvatič, novinar, odgovorni urednik Radia Koper
- Jože A. Hočevar, profesor slavist, publicist, Koper
- Niko Kavčič, dipl.oec., bančni strokovnjak in javni delavec v pokoji, Ljubljana
- Nenad Kohn, dr. med., Nova Gorica
- Marko Kosin, dipl. pravnik, veleposlanik v pokoji, Ljubljana
- Janez Lenassi, akademski kipar in docent na univerzi v Ljubljani, Piran
- Darjo Lasič, dipl.oec., javni delavec, Vrtojba
- Samo Lasič, prof. fizike, Ljubljana
- Jolka Milič, publicistka, prevajalka, Sežana
- Dr. Dragan Marušič, univ. prof. na univerzah v Ljubljani in Kopru, Koper
- Goran Marušič, dipl.org., manager, Opatje selo
- Bruna Olenik, predsednica krajevnega odbora Zveze borcev, Postojna
- Pavel Pečar, javni delavec, Koper
- Mag. Bert Pribac, pesnik in publicist, Sergaši pri Kopru
- Ciril Pelicon, dipl. pravnik, javni delavec in publicist, Koper
- Aldo Rupel, dipl. prof. telesne vzgoje in tujih jezikov, Gorica
- Danijel Starman, odvetnik, bivši poslanec DZ in javni delavec, Koper
- Ciril Zlobec, akademik, pesnik. In še v imenu 141 ostalih podpisnikov, ki so svoje soglasje dali z osebnimi podpisi, ki so arhivirani v arhivih Mnenjskega gibanja za Slovensko Istro, oz. prek telefona in elektronske pošte, za kar jamči dostavljalec tega pisma.

Milan Gregorič

Na dnu ...

KAJ PRAMI VAŠA ANKETA, KDO BO ZMAGAL NA PRIHODNJIH VOLITVAH?

PO DOLGIH MATEMATIČNIH IN STATISTIČNIH RAZISKAVAH SMO IZVEDENCI UGOTOVILI, DA JE PRECEJ MOŽNOSTI, DA BI ZMAGAL KANDIDAT, KI BO PREJEL VEČ GLASOV.

Spravnega srečanja predsednikov Italije, Hrvaške in Slovenije najbrž še ne bo

Imenovanje dr. Rodeta tudi priznanje njegovemu delovanju v dobro vseh

Slovenski katoličani, teh pa naj bi bilo okoli 85% prebivalstva, pa tudi večina tistih, ki se opredeljujejo za laike, so z iskrenim veseljem sprejeli oznanilo papeža, da bo med dvanajstimi novimi kardinali, ki jih bo razglasil na konzistoriju 25. marca, tudi dr. Franc Rode, nekdanji ljubljanski nadškof in metropolit, sedaj pa prefekt kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja. Čestitke so mu poslali vsi slovenski škofje, najvišji predstavniki države in mnogi drugi. Novi kardinal, tretji slovenskega rodu po goriškem nadškofu Jakobu Missli in prelomu prejšnjega stoletja in sedanjem kanadskem kardinalu Alojziju Ambruzziu, je naši javnosti spregovoril v osrednjem dnevniku javne televizije in v intervjuju, objavljenem v časniku Delo. Dejal je: "Lahko si predstavljate, da sem vesel. Vesel sem tudi za ljubljansko nadškofijo, katere nadškof sem bil sedem let. Vesel za slovensko cerkev, pa tudi za vse Slovence po svetu. Mislim, da je to za nas vse lep trenutek in da smo lahko upravičeno veseli in ponosni na to imenovanje." Na vprašanje, kakšen bo morda vpliv imenovanja na slovensko cerkev, pa je odvrnil, "da je ponosen, ker je Slovenec. V rimski kuriji bom imel gotovo več besede, ker sem med tistimi devetimi, desetimi kardinali, ki imajo največ besede tukaj v Rimu in pri papežu. V tem smislu bo slovenska cerkev močnejše navzoča in bo imela več besede. Kardinalsko mesto smo si želeli že za nadškofa in metropolita Alojzija

Foto DPD

Šuštarja, in dr. Šuštar bi si ga tudi zelo zaslužil, vendar vatican-ska logika ni enaka slovenski." Slovenska občila ob imenovanju dr. Rodeta za kardinala niso omenjala, da so ga po letu 1997, ko je postal ljubljanski nadškof

ne Cerkve, je z Rodetovim imenovanjem za kardinala dobila večjo veljavo. Slovenija v Rimu tudi, prav gotovo. Katoliška cerkev v Sloveniji pa tudi." Politično življenje v Sloveniji medtem poteka po običajnih tirnicah, pri čemer predsednik države dr. Janez Drnovšek nadaljuje izvajanje pobud, ki so v skladu s preobrazbo njegove osebnosti. Premier Janez Janša uspešno vodi izvršilno oblast, to je vladno, pri tem pa, kaže, spretno izrablja nemoč opozicije. V LDS potekajo spori med predsednikom Jelkom Kaconom in vidnejšimi člani te največje opozicijske stranke, kot sta Anton Rop in dr. Slavko Gaber. Zanje stranka Socialnih demokratov ni več trden in zanesljiv zaveznik. Predsednik slednje, Borut Pahor, čedalje

Foto JMP

in metropolit, pogosto napadala in kritizirala, zgolj zaradi tega, ker je zahteval versko svobodo in pravice rimsko-katoliške Cerkve. Nekaj je o tistem obdobju zapisal rimski dopisnik časnika Delo dne 24. februarja v komentarju z naslovom Na velikem zemljevidu. Misli časnikarja Toneta Hočevarja so naslednje: "Franc Rode, ki je med službovanjem v Ljubljani velikokrat naredil, da se je kresalo, je v Rimu prefekt, v laičnem jeziku minister, odgovoren za dober milijon redovnic in redovnikov po vsem svetu. Ko je odhajal iz Ljubljane, je rekel, da z bojnega polja odhaja v glavni štab. Zdaj je v glavnem štabu, v vatikanski vladi, v novem najožjem krogu, katerega središče je novi papež. Ob nobeni priložnosti ne pozabi povedati, da je Slovenec. Slovenska Cerkev, čeravno le delček vesolj-

bolj podpira vladno in potrjuje pripravljenost, da bodo Socialni demokrati sodelovali pri izvajanju napovedanih gospodarskih in družbenih reform v Sloveniji. Nasploh se politične stranke ugodno odzivajo na predlog predsednika vlade, da bi podpisale sporazum z naslovom Partnerstvo za razvoj, ki bi zago-

tovil skupno sodelovanje pri izvajanju strategije razvoja naše države.

Pobuda za spravno srečanje predsednikov Italije, Hrvaške in Slovenije, ki jo je državni poglavar oživil 20. februarja v Novi Gorici, najbrž ne bo v kratkem času uresničljiva. Tako vsaj slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel. Italijanskemu predsedniku Carlu Azegliu Ciampi ju bo namreč kmalu potekel mandat, v odnosih med Italijo in Hrvaško pa obstaja nekaj spornih vprašanj, ki bi odsvetovala skorajšnje spravno srečanje, ki bi ga po mnenju dr. Janeza Drnovškega lahko pripravili v Novi Gorici.

"Drnovškovo gibanje je svetloba, ki se bori proti temi"

Vlada je umaknila obravnavo kolektarja državnih proslav v tem letu, ki je predvideval tudi prvo vojaško parado ob 15. letnici slovenske državnosti. Predsednik države namreč paradi nasprotuje, ker meni, da je Slovenija miloljubna država, ki prikaza vojaške moči ne potrebuje. Na internetu se je pojavila spletna stran Gibanja za pravičnost in razvoj, ki ga je ustanovil dr. Drnovšek. Objavljenih je deset načel omenjenega civilnodružbenega gibanja. Tako je zapisano "Spoštuj življenje v vseh njegovih oblikah", "Gibanje za pravičnost in razvoj je zadnje upanje človeštva", "Ustavimo sedanje drvenje v propad", pa še "Gibanje za pravičnost in razvoj je svetloba, ki se bori proti temi." Na spletu je objavljen tudi obrazec za včlenitev v Gibanje, ki se bo najbrž postopno preobrazilo v stranko.

Marijan Drobež

Kratke

Obračun poslovanja igralniške družbe Hit v lanskem letu

Nadzorni svet družbe Hit je na svoji zadnji seji pred potekom mandata oz. pred umestitvijo novega vodstva ocenil poslovanje te največje družbe za igralništvo v Sloveniji v letu 2005. Dosegli so večje uspehe kot kdajkoli prej. Skupina podjetij pretežno igralniške dejavnosti je lani ustvarila 66,5 milijarde tolarjev kosmatega donosa iz poslovanja ter pri tem ustvarila 7 milijard tolarjev čistega dobička.

Iz poročila o poslovanju v lanskem letu, ki ga je vodja korporativnega komuniciranja Tilen Majnardi poslal tudi našemu tedniku, je nadalje razvidno, da je Hitove igralniško-zabavišne centre v letu 2005 obiskalo 1,8 milijona gostov. V hotelih skupine je bilo ustvarjenih več kot 440.000 nočitev. Nadalje so sporočili, da je bilo v skupini Hit ob koncu lanskega leta zaposlenih 2.486 ljudi, donosnost kapitala pa je znašala 19 odstotkov. Celotna skupina omenjene gospodarske družbe je v lanskem letu plačala 29 milijard tolarjev vseh davkov, prispevkov in drugih dajatev. Je družba, ki med vsemi gospodarskimi subjekti prispeva največ denarja v državni proračun.

V omenjenem poročilu o poslovanju v letu 2005 je družba Hit tudi sporočila, da je evropski komisiji (vladi) poslala pritožbo zoper neupravičena omejevanja oglaševanja v Avstriji.

Sveta Gora samostojno naselje

Sveta Gora, ki je v upravnem in zemljiško-prostorskem pogledu doslej spadala pod Solkan, je dobila status samostojnega naselja. To je predlagal Frančiškanski samostan v omenjenem Marjinem in božjepotnem središču, s predlogom pa se je strinjala tudi Krajevna skupnost v Solkanu. Območje novega naselja so določili tako, da so iz naselja Solkan izločili ustrezno število zemljiških parcel, tako tudi iz naselja Grgar. S temi izločitvami so vzpostavili naselje Sveta Gora.

Župan mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc in Niko Jurca, načelnik oddelka za okolje in prostor v občinski upravi, sta ob sprejemu odloka zapisala, "da je vzpostavitev novega naselja Sveta Gora smiselna zaradi pravilne funkcionalne zaokrožitve območja."

Gostovanje Opere in baleta SNG Maribor v Gorici

V četrtek, 2. marca, ob 20.45 bo v gledališču Verdi v Gorici gostovanje Opere in baleta SNG Maribor z delom Trnuljčica P. I. Čajkovskega. To je eden izmed najbolj znanih romantičnih baletov

in hkrati eden najbolj dovršenih sadov ugledne baletne tradicije carske Rusije v koreografiji in režiji Dinka Bogdaniča in izvedbi solistov in baletnega zbora Opere in baleta SNG Maribor. Prireditelji tega baletnega večera, v sklopu čezmejnih kulturnih prireditev, so občina Gorica, Mestna občina Nova Gorica, Teatro Verdi in SNG Nova Gorica.

Nova stalna razstava o dokumentarni pustni dediščini

V Cerkljanskem muzeju so ob 50-letnici oživljene cerkljanske laufarije, 23. februarja, odprli stalno razstavo o tej pustni dediščini, eni najbolj znanih v Sloveniji. Cerkljanski laufarji spadajo med izvirne šemske like, kakršnih ne poznajo nikjer drugje. Njihova značilnost so naličja, lesene larfe, izrezljane iz lipovega lesa. Ime laufarji izhaja iz nemške besede laufen (tekati) dobili so ga zato, ker ta terjasti - glavni pustni lik - neprestano tekajo in skačejo naokrog. Poleg najstarejših arhaičnih mask, ki izvirajo še iz poganskih časov, najdemo med laufarji predstavnike različnih družbenih in poklicnih skupin, like, ki poosebljajo človeške značilnosti, tudi bolezni. Zaradi pomanjkanja pisnih virov ni znano, od kdaj pravzaprav so v Cerklnem laufarji in od kod so prišli. Cerkljanska laufarija je sedaj del ohranjene in predvsem natančno dokumentirane pustne dediščine. Je živi muzej ali gledališče zgodovine, v katerem se odvija "ljudska igra", ki jo uspešno izvajajo člani društva "Laufarji". V Cerklnem ostaja kot pomemben element prepoznavnosti, med ljudmi pa ena redkih prireditev, s katero se istovetijo. K ohranjanju omenjene pustne dediščine je pripomogel tudi Cerkljanski muzej. O laufarjih so zbrali fotografije, beležili ustne pripovedi, iskali arhivske virov, pridobili pa so tudi originalna naličja-larfe. Pripravili so tudi rekonstrukcijo oblačil in pripomočkov za vseh 25 likov, kolikor jih šteje laufarska družina. V novi stalni razstavi, ki jo je odprl etnolog prof. dr. Janez Bogataj, je prikazan celoten obred z zgodovino laufarije v Cerklnem.

SNG NG Premiera: Kako smo ljubili tovariša Tita

Uravnovešena zmes nostalgije in farsične grotesknosti

V Sežani so se gledalci že v lanskem novembru na premieri nostalgичno groteskne farse Kako smo ljubili tovariša Tita lahko pozabavali in se tudi zamislili ob dejstvu, da gre do tako hitro v pozabo nekoč poveličevane politične osebnosti in za njimi ostanejo v zavesti ljudi le osamljeni kipi, če jih ni že prej odstranil kak strankarsko politični preobrat. Tragikomično delo je v koprodukciji Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica in Kosovelovega doma - Kulturnega centra Krasa, Sežana, zaživelo tudi na novogoriški premieri v četrtek, 23. februarja. Pod izvirnim naslovom Kako smo voleli druga Tita je tekst napisal Radoslav Zlatan Dorić (1940), rojen v Vojvodini. Kot režiser je postavil na oder več kot 130 predstav v raznih gledališčih nekdanje Jugoslavije, kakor beremo v gledališki zgibanki, opremljeni tudi s fotografijami znanega maršala, ki so ga nekateri kovali v zvezde, drugi pa mržili. Tekst, ki je odrski krst doživel konec leta 2004 v beograjskem gledališču Slavija, je v uglajen, tekoč, sočen slovenski jezik prestavil Darko Komac, dramaturški in režijski pečat pa je uprizoritvi vtisnil Marjan Bevk,

ki je delo iz srbskega sveta brez težav prenesel na slovenska tla - paralelizmov ni težko najti! - in ga premišljeno stkal v zelo všečno predstavo z občutenim smislom za ravnovesje med mejo nostalgičnega spomina in dobrodušno ironičnega pogleda na neki čas, ki ga več ni in ga ne morejo priklicati niti še tako vnete

komemoracije. Tako spominsko slavo ob nekdanjem dnevu mladosti organizira v Bifeju pri tovarišu Titu glavni protagonist Stane z vzdevkom Titovka, ali s porogljivim prizvokom Baretko, ki z naivno in domišljije polno dušo

dokazuje svojo neizmerno ljubezen in predanost Titu. Z enkratnim, kar se da plastičnim niansiranjem razpoloženj, mestoma v prekipevajočem komedijantskem žaru, ga je opisal Gojmir Lešnjak - Gojc.

Na praznovanje prideta poleg Staneta le še policaj oz. nekdanji udbovec-likvidator, ki ga je v mi-

sprotnica komunizma, se je vendarle kot osemnajstletno dekle zaljubila v Tita, a samo ker jo je zanimal kot človek, in mu napisala ljubezensko pismo. Zaradi tega je prestala mučna zasliševanja in zaporno kazen. Katico je s pravo mero popoprane živahnosti, ironije in mržnje do osvovljenega totalitarizma iskriko odigrala Teja Glažar. Miha Nemec pa je lik lastnika bifeja, ki preimenuje svoj lokal po velikem državniku le zaradi večjega »businessa«, odel v mladostniško razposajenost fanta, ki je spoznal slavnega voditelja po pripovedovanju deda. Le-ta mu je vselej

pravil, da so za vse krivi komunisti. Tehtno odigrana predstava duhovito odslikava podobo mita neke dobe in se z enakim posamehkom zaustavlja pri njegovih privržencih, ki bi radi vsaj za en dan obudili "lepe zlate čase", pa tudi pri nasprotnikih samoupravnega socializma in ob mlademu rodu današnjega časa, za (večino) katerega so taka proslavljanja le še anahronistično donosen posel.

Novogoriške predstave sta se udeležila avtor besedila Radoslav Zlatan Dorić in vnuk Josipa Broza Tita Joško Broz in skupaj z oblikovalci uprizoritve nazdravila njenemu uspehu.

Iva Koršič

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA in GRAD DOBROVO

vabita na predstavitev knjige

Ivan Kovačič Soški

ZBRANO DELO

Ob prisotnosti sourednikov Zorana Slejka ter Jožka Kraglja, ki sta delo zbrala in uredila, bo priložnostno misel podal predsednik Goriške Mohorjeve družbe msgr. Oskar Simičič.

Grad Dobrovo - Viteška dvorana,
sobota, 11. marca 2006, ob 19. uri

Oglaševanje v angleški izdaji znane ameriške revije National Geographic

Postojnska jama med najbolj obiskanimi znamenitostmi

Slovenska turistična organizacija se je odločila, da bo najpomembnejše turistične kraje, posebnosti in znamenitosti v okviru naše naravne in kulturne dediščine odslej reklamirala oz. predstavljala tudi v najbolj razširjenih in znanih tujih revijah. V poštev prihaja zlasti svetovno znana ameriška revija National Geographic, prava ameriška ustanova z več kot stoletno tradicijo, ki izhaja od leta 1888 in je prvi turistični oglas objavila leta 1896.

Milijonom bralcev predstavlja okno v svet in nudi vpogled v naravo in življenje povsod po svetu. Slovenija bo oglaševala v angleški izdaji za Evropo, ki velja za medij komunikacijskega sistema najvišje kakovosti. Ciljne javnosti evropske izdaje revije National Geographic so predvsem ljudje višjega srednjega razreda, strokovnjaki in drugi situirani posamezniki, izobraženi popotniki, skratka vsi, ki poleg lepote in vsebine želijo tudi razna druga doživetja, ki jih bodo lahko kritično presojali. Evropsko izdajo tiskajo v nakladi 650.000 izvodov, bralcev pa naj bi bilo okoli 893.000, kar pomeni 8,3% bralcev vseh mednarodnih medijev v Evropi.

V prvem oglasu, objavljenem v februarški številki obravnavane revije, je predstavljen slovenski Kras s fotografijo Postojnske jame. Vsebuje ustrezno besedilo, slogan, logotip in celovito kreativno rešitev. Oglas z naslovom v angleškem jeziku "Slovenia-National Geographic: Postojna Cave" je kreativno delo Borisa Balanta, nova fotografija, posneta prav za oglas v reviji National Geographic, je delo Branka Čeka, avtor besedila "Black Holes" pa je Zdravko Duša.

Motiv prvega oglasa v angleški izdaji slovite ameriške revije so podprli vsi znani poznavalci slovenskega turizma ter posebnosti in znamenitosti naše narave in kulturne dediščine. Dr. Janez Bogataj meni, "da bodo morali biti tudi nadaljnji oglasi svetovno izjemni. S tem bo tudi interes za Slovenijo lahko izjemen. Izo-

gibati se moramo namreč zadevam, ki jih imajo tudi druge in povrh vsega veliko boljše, kot so npr. pršut, gradovi, stara mesta idr. Soglašam, da bi morali objaviti tudi neko šego, seveda tako enkratno.

Nujno bi v nove oglase morali vključiti tudi Kočevski pragozd, ki je zaščiten od leta 1888, torej od leta, ko

znamenitosti, je največ obiskov na že znanih in uveljavljenih prizoriščih. Tuji in tudi domači turisti v največjem številu obiskujejo Postojnsko jamo, Muzej na Blejskem gradu, Predjamski grad, Virtualni muzej in razgledni stolp na ljubljanskem gradu, Blejski vintgar, Škocjanske jame, Kobilaria Lipica, Slap Savica, Kobariški muzej in Pokrajinski muzej na Ptuj. V raziskavo niso bili vključeni smučarski in drugi turistični centri ter naravna zdravilišča. Slovenska zdravilišča se, denimo, lahko primerjajo z najboljšimi v Evropi, v statistiki slovenskega turizma pa nočitve in prihodi zdravilišč predstavljajo že kar tretjino

je izšla prva številka National Geographic, pa panjske končnice oz. čebeljak z njimi, pritrkovalec na zvonove, kar je svetovna posebnost, itd."

Ob začetku oglaševanja slovenskega turizma v ameriški reviji svetovnih razsežnosti, National Geographic, omenjamo, da bo ta publikacija kmalu začela izhajati tudi v slovenskem jeziku.

Raziskava potrdila sloves že znanih turističnih znamenitosti
Sodeč po raziskavi, ki jo je Slovenska turistična organizacija izvedla med domačimi in tujimi obiskovalci naših turističnih

vseh nočitev in prihodkov. Slovenska turistična organizacija bo turizem spodbujala tudi s prenosom in uporabo izkušenj, pridobljenih v tujini. Predstavniki malih hotelov iz Slovenije so se v Toskani seznanili, kako nadgraditi ponudbo malih hotelov z namenom povečanja njihove zasedanosti. V časopisu Turizem so ob tem navedli misel ekonomista dr. Sočana, "da ni treba odkrivati smodnika, ker je že odkrit. Nekoč so Japonci prekopali prav vse, kar je bilo možno, potem pa napravili enake modele z mnogimi izboljšavami."

M.

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Življenje te vedno preseneti

Tako posebne pisave nima nihče. Podolgovata kuverta kremaste barve in na njej krila teh črk, ki jih Sian napiše, kot bi živela pred dvema stoletjema. Nihče ne piše tako, kot bi nadajal peruti črkam in kot da bi jih istočasno želel tudi globoko zasidrati v globino. Nekoč sem v neki grafološki knjigi prebrala, da dolgi spodnji peclji raznih p-jev in j-jev ali g-jev kažejo na zmožnost tudi duhovne globine. Sian je imeniten primer. 43-letna ženska, na katero me prijateljska vez veže že skoraj petnajst let, čeprav živi v Walesu. Pred nekaj dnevi me je zopet, kar za Sian sploh

nenavadno, presenetila z zgoščenim sms-om: "Vida, nič ne bom ovinkarila: noseča sem". Prvič in pri 43ih. Moja prijateljica iz daljnih krajev je zanosila z vdovcem, ki ima že tri otroke. Nekaj dni zatem držim to kremasto kuvertu v roki, noter skoraj prosojni listi z gosto pisavo polno občutkov, doživljajev, razmišljanj, želja in skrbi te 43-letne mate-

re, ki je dejansko odkrila lepoto življenja šele pri štiridesetih. Sian zn v svojem pisanju vedno vzpostaviti dialog, njene besede so namenjene ravno meni, tista razmišljanja z "Veš, Vida..." me vodijo v njen notranji svet, v boleče doživljanje življenja, ki ga je imela vse do pred nekaj leti, prepredeno s tem, kar "bi potrebovala", "česar nima". Partnerja, otrok, uresničenja njene ustvarjalne žilice, še živečega očeta. Štirideseta so ji odprla pot do nekega bolj umirjenega doživljanja vsega, kar se ti dogodi. "Veš, Vida, meni se je zgodilo, da sem z leti postajala samozavestnejša, svetlejša v tem, da sem na življenje in ljudi gledala drugače kot pa skozi prejšnjo vizijo potrebe. Verjetno sem izžarevala nek mir v sebi in občutek sreče, da sem sploh živa, ki je k meni priklical osebe in dogodke, ki bi si jih ne predstavljala. Moja trideseta leta so bila, nasprotno, prepredena z občutkom nekega manka, in to je tudi to, kar sem izžarevala". Nežna in občutljiva, obenem pa samostojna ženska, ki je v teh letih naredila ogromno, od poučevanja angleščine v Rimu in Varšavi, ri-

sanja dizajnerskih modelov keltskih puloverjev do izdelovanja akvarelov in prevajanja učbenikov iz angleščine v valižanščino pa poučevanja odraslih, ta ženska se danes znajde v nepredvidenem položaju, da bo iz njene single-družine zaživela v skupnosti šestih. Sian, Mark, novorojenček ter trije Markovi otroci: pet, sedem in petnajst let.

Ko zaživi pred mano v vsem čustvenem doživljanju, ki ga je izlila na ta pisemski papir, razmišljam z njo, kako je življenje absolutno nepredvidljivo in te preseneti na najbolj nepričakovan način. Vsa načrtovanja, vse že vna-

pred do pičice začrtane poti so v bistvu le naš poskus, da v sebi občutimo nek prived sigurnosti, življenje pa nas velikokrat iznenadi. Bolezni večkrat ne moreš dati že vnaprej v račun, tudi zato, ker drugače enostavno ne uspeš živeti, nekajkrat pa sem uvidevala, kako ravno tako ne moreš predvideti vsega dobrega, kar se ti lahko zgodi, tudi tako malenkostnih dogodkov, kot je klic prijateljice

ravno v trenutku, ko si si ga najbolj želel, ali starejši moški, ki ti v Vidmu podari svoj parkirni listek, ker je svoje obveznosti že opravil in nima smisla, da bi ti na novo plačevala.

Sian bo s svojo tenkočutnostjo uspela srečno jadrati tudi skozi doslej nepoznane vode tako velike razdalje. S svojim običajnim humorjem in sposobnostjo pripovedovanja vseh, tudi najmanjših detajlov, me s svojim pismom zabava tudi takole: "Veš, Vida, pomisli, da sem odkrila, kako je lahko tako suhoparna zadeva, kot je lahko davčna prijava, romantična gesta. Kako? Ko sem na valentinovo cel dan zaman čakala eno samo samcatno ljubezensko gesto, je Mark, po celodnevem garanju s prenašanjem pohištva v hišo, kuhanjem in pospravljanjem za svoje tri fante, z nasmeškom na ustih prisedel k meni, vzel v roke polo za mojo davčno prijavo, ki se je meni zdela, kot bi bila napisana v arabščini, in sva jo potem v rekordnem času skupaj izpolnila. Običajne romantične geste brez konkretnosti so definitivno out, se ti ne zdi?!"

Odmevi

Plaz Prešernovih proslav v medijih

Kot je bilo pričakovati, se je res utrgal po 8. februarju plaz Prešernovih proslav in proslav slovenske kulture v vseh možnih oblikah. Hvala Bogu, le škoda, da si vseh ni mogoče ogledati, saj jih veliko soupada.

Uvod vanje je bila podelitev Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada v Cankarjevem domu v Ljubljani, ki smo jo lahko spremljali tudi po Radiu Trst A in po televiziji RAI 3. Ta prenos je zelo pomemben za naš prostor, saj zmanjšuje razdaljo med Trstom in Ljubljano. Kakor je namreč res, da v republiki Sloveniji ne poznajo svojih manjšin, tako je tudi res, da Slovenci izven meja Slovenije bolj malo poznajo svojo matično domovino in življenje v njej.

Na podelitvi nagrad se je predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada Dušan Jovanovič v svojem nagovoru zavzel za "modernizacijo Prešernove proslave. Želim si sodobno, dinamično, sproščeno prireditev, proslavo, ki ne bo narajena po starem čitalniškem modelu..." In res je bila podelitev nagrad s proslavo bolj sproščena, bolj dinamična. Vendar me je ob njej navdajalo nekaj dvomov. Je znak sproščenosti, če delivce nagrad

jeclja imena nagrajencev? Je znak sodobnosti, če je čutili v proslavi nekakšno sled jugonostalgije? Mislim, da mora podeljevanje Prešernovih nagrad ohraniti neko vzvišenost, nek slovesen ton, pa čeprav se to zdi komu passé. Prešernovi nagradenci so imeli v medijih veliko intervjujev in predstavitev. Zelo zanimiv intervju je s Karpom Godino imel po Radiu Trst A Jurij Gruđen v mesečni

Hilarij Lavrenčič (foto DPD)

oddaji, posvečeni filmu, ki jo pripravlja Tatjana Caharija. Naj se dotaknem še goriške in tržaške osrednje Prešernove proslave, ki je bila posvečena 100-letnici Gregorčičeve smrti. Osrednja točka je bila izvedba zahtevne Sattnerjeve kanta-

te Soči na besedilo Simona Gregorčiča. Ogromen podvig, ki je zelo lepo uspel, o čemer so mediji že poročali. Vendar pa moram zabeležiti nekaj čudnih in nerazumljivih spodrselajev v obveščanju, ki so me neprijetno dregnili. Recimo: 9. februarja zjutraj sem z radovednostjo poslušala poročila, da bi slišala, kako je proslava uspela v Gorici. Pa nič. Poročanje o drugih proslavah prejšnjega večera ja, o osrednji pa niti besede. Šele pri poročilih ob 13. uri se je oglasila Erika Jazbar s svojim poročilom o proslavi. V nedeljo, 12. zjutraj, sem pri poročilih zaman čakala širšo napoved ali

vsaj obvestilo za osrednjo proslavo v Trstu. Nič. Pregledam ves Primorski dnevnik in tudi tam ne najdem obvestila za prireditev ne na tržaški strani ne na prvi strani, kakor bi bilo logično. Šele po večkratnem natančnem pregledu vseh strani zasledim oglas, zgubljen in skoraj neopazen med drugimi, bolj vidnimi. Kar oddahnila sem si, ko sem popoldne zagledala poln Kulturni dom, saj reklama le privabi marsikakšnega obiskovalca. Polni dvorani se je začudil tudi glavni akter proslave, dirigent Hilarij Lavrenčič, ki je v intervjuju s Katjo Kralj tudi sam obžaloval premajhno pozornost medijev za tržaško proslavo.

Naj zaključimo s tolažilnim rekom: Konec dober, vse dobro?

Eho

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Poljak
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

To številko smo poslali v tisk v torek, 28. februarja, ob 14. uri.

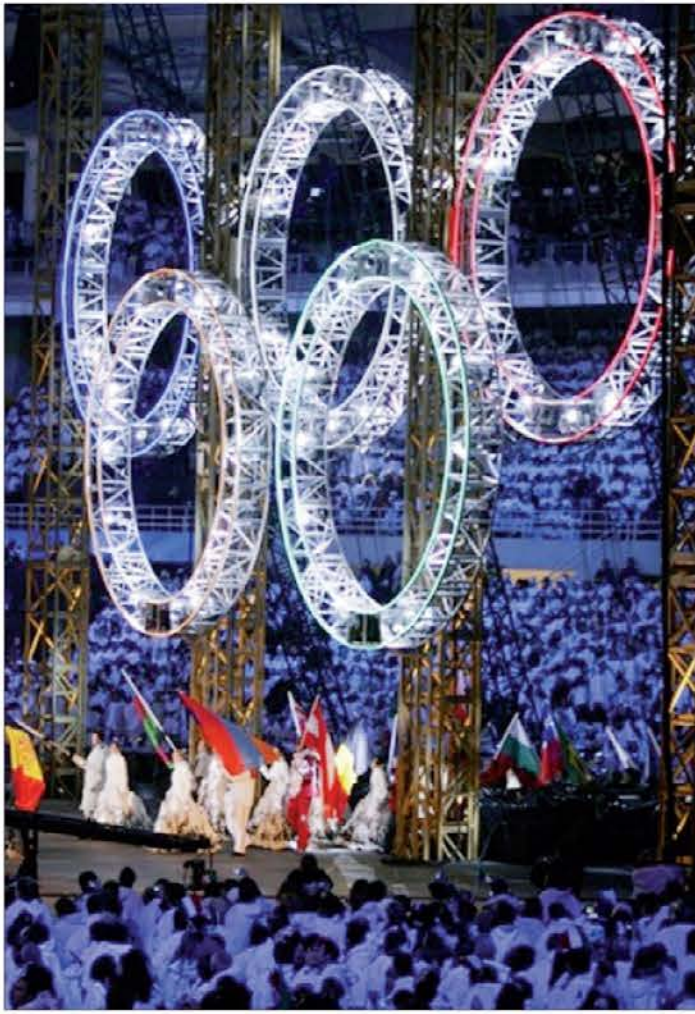
Zimske olimpijske igre Turin 2006

Turin se je poslovil od svojih iger! Ugasli plamen na čezoceansko pot proti Vancouvru

Ugasli plamen nad italijanskim Mototownom je pustil za sabo lepe spomine na piemontsko prestolnico in okoliške zasnežene Alpe. Zimske olimpijske igre je zaokrožila sklepna nedeljska slovesnost, prava paša za oči vseh gledalcev in gledalk. Italijanske zimske olimpijske igre so se sklenile tako, kot so se začele: uspešno. Sklepni večer, ki je s koreografijami uvedel pustne norčije, je popestrila celo Valeria Marini, ki se je prikazala kot prava sirena v vsem svojem blisču. Sirena, da. Tista, ki je pravkar obiskala lepote plastičnega kirurga. Pa ko je toliko lepih deklin, velin in kaj še vsega, zakaj ravno Valeria Marini? Čudno, da ni boga Neptuna zagrabil postavni Vittorio Cecchi Gori. No, šalo na stran. Turin se je od zimskih olimpijskih iger poslovil z veseljaškim rajanjem in nastopi pop glasbenikov, vse od Rickyja Martina in Elise do Kanadčanke Avril Lavigne, ki je s svojim petjem prva pozdravila naslednje zimske olimpijske igre v Vancouvru. Preden se bomo podali na novo prekoceansko potovanje z olimpijsko baklo, pa se bomo za trenutek še ustavili v Turinu.

Kolajna, ta neznanka! Začnimo kar pri naših. Slovenci se v domovino vračajo s povešenimi nosovi. Turin je bil za slovenske barve naravnost po-

mo Slovenci. In za neuspeh ne gre kriminalizirati enega samega posameznika oz. posameznice. V tem primeru je žrtveno jagnje bila Tina Maze: ona je veljala za slovenski adut. Žal Tina trenutno ni v življenjski formi in je svoja spusta opravila pod svojimi sposobnostmi daleč od kolajne. Žal pa Tina ni bila samo slovenski adut, ampak dejansko edina med slovenskimi športniki in športnicami, ki so imele realne možnosti za osvojitve olimpijske kolajne. In v tem je prvi problem slovenskega zimskega športa: nekoliko nenavadno je dejstvo, da narod smučarjev na sončni strani Alp premore eno samo potencialno olimpijsko kolajno. Tini se je ponesrečilo, a to se v športu dogaja. Žal pa ob mladi črnjanki ni bilo nikogar, ki bi si prevzel veliko odgovornost uresničevanja olimpijskih apetitov cele države. To odgovornost je morala v preteklih tednih na svojih plečih nositi mlada slovenska veleslalomistka. Slovenska javnost je začela govoriti o pomanjkanju zmagovalne mentalitete. Slovenskim orlom na smučarskih skakalnicah so očitno prirezali peruti: pred štirimi leti so namreč osvojili bronasto kolajno, letos pa so svoje nastope sklenili po hitrem postopku. Moško slovensko alpsko smučanje, ki je svoje temelje postavilo na talente Bojana Križaja, Roka Petro-

mo dobrimi nastopi in visokimi uvrstitvami pripravila tekačica na smučeh Petra Majdič (6. mesto v teku na 10 km, 8. mesto v sprintu). Nepričakovano visoko 9. mesto je v ženskem veleslalomu zasedla enaindvajsetletna Ana Drev. Kolajn pa žal ni in ni bilo. Družinske olimpijske igre Že res, da smo vsi potomci Adama in Eve in smo zato po analogiji vsi sorodniki. Neverjetno pa je, kako družinske so bile letošnje zimske olimpijske igre. Začnimo pri zmagovalcu prestižnega teka na smučeh za moške na 50 km. Karnijec Giorgio Di Centa je nepričakovano osvojil zlato kolajno maratone na belih planjavah. Zlato so mu podelili na sklepnem večeru ZOI pred več kot milijardo gledalcev pred televizijskimi ekrani po celem svetu. In kdo je Giorgiu podelil kolajno? O tem res ne more biti nobenega dvoma: le kdo bi bil bolj primeren od sestre Manuele, junakinje, ki je na ZOI v Lillehammerju leta 1994 v

mošnjiček pospravila dve zlati, dve srebrni in eno bronasto kolajno. Deljenje kolajn med brate in sestre lahko najdemo tudi v drugih državah. V Turinu bi npr. iz pregleda dobitnikov kolajn mirno lahko Hrvaško zamenjali z družino Kostelić. Vsa tri odličja sta v domovino odnesla sestra Janica (zlato v kombinaciji, srebro v superveleslalomu) in brat Ivica (srebro v kombinaciji). To sicer ni novost, isto se je namreč zgodilo že v Salt Lake Cityju. Takrat je celoten hrvaški izkupiček pospravila sama Janica: tri zlate in eno srebrno kolajno. Zelo zanimiv primer domačih olimpijskih iger je bil tudi moški paralelni veleslalom v snowboardu. Relativno mlado panogo, v kateri smuči nadomešča deska, trenutno monopolizira Švica. V moški konkurenci je letos prišlo do zanimivega primera. Po dolgotraj-

nem predtekmovanju z neposrednim izločanjem, sta se v finalnem spustu za zlato kolajno pomerila Simon in Philipp Schoch. Brata! Pomislita na očeta in mamo, ki sta spremljala finalni dvoboj za olimpijsko zlato med dvema sinovoma. Naj kot zanimivost povemo, da je zmagal Philipp, brat Simon pa se je moral zadovoljiti s srebrom. No, in po finalnem obračunu sta se tekmovalca objela. Seveda, brat-sko. Junaki olimpijskih vrhov Vsakič, ko se sklene kako pomembnejše tekmovanje, mediji in javnost skušajo razglasiti junaka vseh junakov, heroja vseh herojev, supermana in wonderwoman tekmovanja. Italijanski mediji so že pred začetkom ZOI razglasili svoje heroje: nepremagljivi slalomist Giorgio Rocca, mlada lepota drsanja na ledu Carolina Kostner in povratnika z drsalkami Maurizio Bagnaglio in Barbara Fusar Poli. Nobeden od teh ni posegel po kolajni. Pretirana pričakovanja? Ponesrečeni nastopi? No, olimpijske igre so mimo in junake moramo iskati v drugih panogah in državah. Na italijanskem polotoku je olimpijski superman postal Enrico Fabris, prvo ime moškega hitrostnega drsanja. Osvojil je zlato na razdalji 1500 m in v ekipni preizkušnji v zasledovanju, na 5000 m pa je osvojil bronasto kolajno. Njego-

drugačni ledeni površini, kjer ni pomembna hitrost, ampak umetniška žilica in smisel za ritem in estetsko lepoto, je svoje ime v zlato knjigo vpisal drsalec in plesalec Jevgenij Pluško: že pred igrami je bil favorit za zlato, domneve je v Turinu samo še potrdil in jim dal pečat uradnosti. Med državami, ki tradicionalno osvajajo največ kolajn, lahko naštejemo štiri junake. V nordijskih disciplinah sta se izkazala Nemec Michael Greis in Estonka Kristina Smigun. Estonska tekačica se je uveljavila v teku na 10 km in v zasledovanju na 15 km. Estonija sicer ne spada med smučarske velesile, po zaslugi Smigunove pa se je na letošnjih ZOI zelo dobro izkazala. Nemčija je v nasprotju z Estonijo velika zbirateljica olimpijskih odličij. Simbol te »požrešnosti« je letos postal biatlonec Michael Greis. S puško na rami in smučkami na nogah je bil daleč najboljši na dolgih biatlonskih razdaljah (15 km in 20 km) in ob tem odločilno pripomogel k zlati kolajni nemške štafete. Alpsko smučanje je bilo kot ponavadi v domeni Avstrijcev. Prva dama belih strmin je nedvomno postala Michaela Dorfmeister z dvema zlatima kolajnama v smuku in superveleslalomu, v moški konkurenci pa je junak vseh junakov postal Benjamin Raich. Osvojil je tehnično naj-

rozen. Zbiralci statistik bodo v računovodsko knjigo slovenskega športa pod postavko ZOI 2006 zapisali ničlo. Kar je dokaj neprijetno sploh za narod smučarjev, za kakršnega se ima-

viča, Jureta Franka, Jureta Koširja in Mitje Kunca, je letos ciljalo samo na dobre uvrstitve in nabiranje izkušenj. Sklenimo z nekoliko pozitivnejšo noto: prijetno presenečenje je s svoji-

Enrico Fabris

viča, Jureta Franka, Jureta Koširja in Mitje Kunca, je letos ciljalo samo na dobre uvrstitve in nabiranje izkušenj. Sklenimo z nekoliko pozitivnejšo noto: prijetno presenečenje je s svoji-

viča, Jureta Franka, Jureta Koširja in Mitje Kunca, je letos ciljalo samo na dobre uvrstitve in nabiranje izkušenj. Sklenimo z nekoliko pozitivnejšo noto: prijetno presenečenje je s svoji-

po celem svetu. In kdo je Giorgiu podelil kolajno? O tem res ne more biti nobenega dvoma: le kdo bi bil bolj primeren od sestre Manuele, junakinje, ki je na ZOI v Lillehammerju leta 1994 v

vo junaštvo so mediji začeli spremljati kot podvig stoletja, ko so iz zaprašenih papirusov na dan povlekli podatek, da se v Italiji s hitrostnim drsanjem ubada reci in piši kaka stotina ljudi. Na

zahtevnejše panoge, slalom in veleslalom. Na Dunaj je z Dorfmeisterovo odnesel naslov gospodarja belih strmin nad Turinom.

Andrej Černic

Vremenska napoved ARPA-OSMER za Furlanijo - Julijsko krajino

SPLOŠNA SLIKA:

V četrtek bo dosegla našo deželo oslABLJENA fronta. Za njo bo ostalo vreme nestanovitno.

ČETRTEK, 2. marca 2006:

Spremenljivo bo ali oblačno. Ponoči in zjutraj bodo možne rahle do zmerne padavine. Tudi v najnižjih predelih bo lahko padal dež, pomešan s snegom. V gorah bo rahlo snežilo. Na obali bo pihala zmerna burja. Zvečer se bo vreme od severozahoda izboljšalo, ponekod bo lahko nastala poledica.

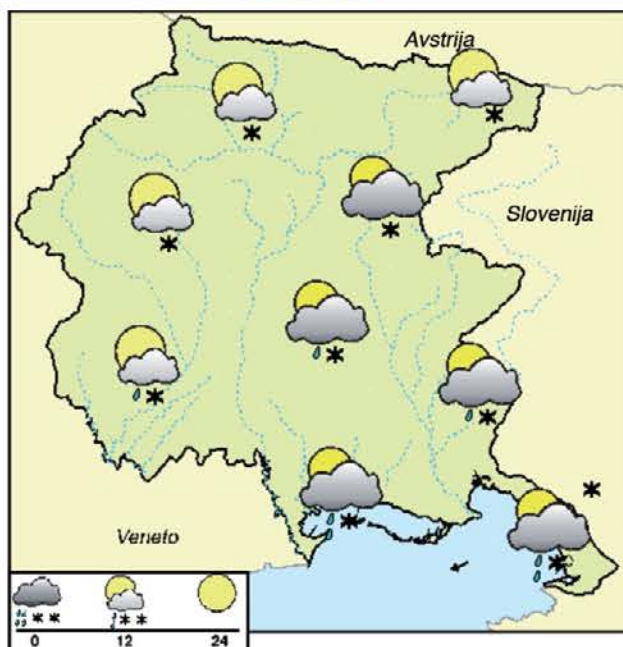
PETEK, 3. marca 2006:

Dopolodne bo zmerno oblačno in mrzlo, ponekod bo lahko nastala poledica. Med dnevom bo spremenljivo ali oblačno, ponekod bo lahko občasno rahlo deževalo, v gorah pa snežilo.

OBETI ZA KONEC TEDNA:

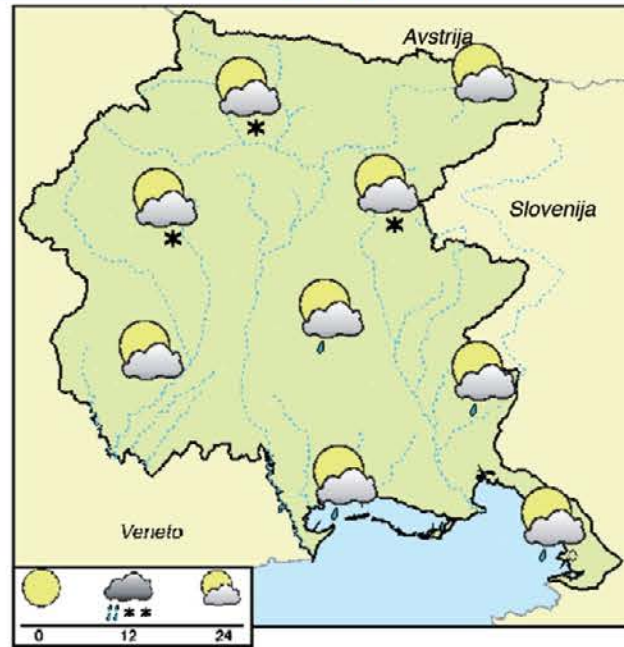
Evolucija za nadaljnje dni je za zdaj negotova.

ČETRTEK

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	0/+3	0/+3
Najvišja temperatura (°C)	2/5	2/5
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	-4	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	-10	

PETEK

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	-4/-1	1/4
Najvišja temperatura (°C)	4/7	4/7
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	-2	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	-8	

Deželna meteorološka opazovalnica F - Jk

www.meteo.fvg.it, slovensko@osmer.fvg.it, tel. 0432 934111

PUST 2006 Pogovor: Matjaž Pintar

Današnji človek, ki ne zna najti časa zase, potrebuje več sprostitev

Marsikdo si bo gotovo še dolgo zapomnil - sicer ne kaj dosti grozečo - tolpo 80 gusarjev, ki so v nedeljo, 19. februarja, samozvestno korakali ob svoji veličastni ladji po goriškem mestnem središču. Ob letošnjem pustu so

ogromno časa, naporov in finančnih sredstev; brez dvoma pa je pri vsem tem najlepše, da se sodelujoči

Foto DPD

sprevod, vsakokrat smo dosegli zavidljive rezultate. Letos nam je pomagalo vreme; prostor, kjer pripravljamo voz, je namreč nizek in zato glavino del opravljamo na odprtem. Veliko smo delali tudi v poznih večernih urah, in to do zadnjega trenutka. Povedati moram, da smo se zelo zabavali; letos nas je bilo okrog 90, na goriški povorki pa zaradi sezonske gripe kakih 80. Na sporedu imamo še udeležbo na Opčinah, v Sovodnjah, Tržiču, Sedeglianu in Osoppu.

Kdo je glavni koordinator del?
Najbolj se moramo zahvaliti Adrianu Feriju; brez njega bi gotovo zaprli našo "pustno delavnico". Nekje jeseni nam predstavi svojo zamisel, zadnji dve leti

celo z maketo. Predstavi nam načrte in spremlja dela; nato imamo tri ali štiri osebe, ki brusijo, režejo, varijo itd. Imamo tudi nekaj upokoјencev,

ki imajo v zimskih dneh več časa in se z vozom ukvarjajo tudi podnevi. Vseh skupaj, ki se vrstimo pri večernem delu, nas je okrog deset. Imamo tudi poverjenega človeka, ki

skrbi za dokumente, saj je treba poskrbeti za prošnje, zavarovanja, seje. Skupno se odločimo za glasbo. Zahvaliti se moramo tudi šiviljam: gospa Eda z Oslavja poskrbi za otroške kostume, za druge pa nekaj deklet iz Rupe in nekaj šivilj iz Štmarja. Obleke izberemo, potem si jih ogledamo in naštimiramo v knjižnici. V bistvu delamo vse sami.

Kdor vas je videl, je lahko takoj zaznal, da med vami vlada prijetno vzdušje. Projekt vas povezuje...

To je res, čeprav se kdaj pa kdaj oglasi kakšen nasproten glas, saj se pustni sprevodi zavlečejo tudi v post. Voz, kakršnega delamo mi, začnemo delati enkrat novembra; kot sem že povedal, imamo za material tudi znatne stroške. Zato se nam zdi smiselno se udeležiti vsaj 5 ali 6 sprevodov, da vsaj krijemo stroške in, če kaj ostane, vložimo za naprej. Začeli smo namreč s tem, kar smo sami imeli; v sedmih letih smo si nabavili kompresorje, agregate za elektriko, dva stroja za dim, pred dvema letoma smo tudi kupili primeren, osem metrov dolg pustni voz, pa še zvočnike, orodje, brusilne in vrtnalne stroje, žage za železo itd. Na pomoč nam priskoči društvo Sabotin, za kar smo mu hvaležni, finančno nas podpira tudi rajonski svet Pevma-Štmavca-Oslavje; občasno imamo tudi kakšnega sponzorja oz. darovalca. Zato lahko rečem, da je skupina po začetnem negodovanju nekaterih pritegnila okrog 90 oseb ne le iz Štmarja, ampak tudi iz Pevme, z Oslavja, iz Rupe, Gorice, nekaj celo iz Slovenije. V naši družbi se ljudje očitno zabavajo.

Kakšen material uporabljate za voz?

Še vedno uporabljamo papir maše (it. cartapesta), čeprav mnogi uporabljajo vseh vrst snovi, zlasti fiberglas ali stiropor. Še vedno delamo na star način: mrežo prekrijemo s tremi plastmi omenjenega papirja.

Katero je želelo biti letošnje sporočilo?

Ideja je bila Adrianova. Gusarji, ki so nekdaj pluli po oceanih, se niso menili za zakone, znali so uživati in se zabavati. Današnji človek se nam zdi preveč zaprt, poln težav in nesposoben najti nekaj časa zase. In vendar nosi v sebi željo, da bi se vsaj od časa do časa sprostil in zabaval. Zdrava zabava je koristna in tudi potrebna. Zato smo izbrali geslo: Konec koncev smo vsi gusarji.

DD

Enkratna predstava Fantom iz Opere Fantom iz goriškega Verdija

Foto ML

Gledališče Verdi, petek, 10. februarja, 20.45: vsi sedeži zasedeni, zadnje karte na razpologo za drugi parter, šepet publike in kar naenkrat tema z nastopom groma in horrske melodije za orgle: tako se je pričela izjemna predstava Fantom iz Opere, ki jo je priredil Enzo Sanny za Compagnia Grandi Musicals. Zgodba je povzeta po Lerouxovem romanu Le Fantôme de l'Opéra, ki pripoveduje o mladi lirski pevki Christine Daaé in njenem slavnem nastopu na odru pariškega gledališča Opéra. Christine se že več mesecev uči lirskega petja pri skrivnostnem in virtuosnem glasbeniku, Eriku, ki živi v podzemskih gledaliških prehodih zaradi pošastnega obraza. Da bi si Erik omilil samotno življenje, si izbere mlado pevko in ji še bolj pomaga pri izboljšanju glasu. Prelom med junakoma se pojavi, ko dekleta zagleda grozno učiteljevo podobo. Dalje je Sanny ubral novo pripovedno pot in si sam izmislil presenetljiv konec: Christine namreč zvesto gori za drugega opernega peva, zato skuša prikazen prekiniti to zvezo z nasiljem, pevka pa s svojo milodušnostjo posije v temačno Erikovo življenje. Ta jo nazadnje izpusti in napravi samomor. Kljub tragičnemu koncu se muzikal vendar srečno zaključuje, saj je gledalec pričrčan, da je bila smrt prijetna, ker je nastopajoči dosegel življenjski cilj: ljubezen.

Med pretresljivim pripovedovanjem so se stalno prepletali baleti in zahtevne koreografije Andréja de la Roche ob primeri posneti glasbeni spremljavi raznih avtorjev, za katero je poskrbel Sasa Flauto. Za prekrasno izdelane obleke sta odgovorna Corrado Colabucci in Stefano Rianda, za enkratne svetlobne igre Franco A. Ferrari, glasbene efekte pa Louis Siciliano. Nastopili so Giorgio Carli v vlogi Erika, Alexandra Alisé kot Christine, Concetta Ascrizzi je igrala vlogo prvega soprana (Carlotta Agnolotti), Simone Sibillano ljubimca (Raoul De Chagny), Nicola Ciulla stražarja (Moncharmin) ter Laura Geraci (Madame Giry). Deset gibčnih plesalcev je še poživilo do na-

tankosti izdelano scenografijo. Predstava je bila enkratna zlasti zaradi točnega usklajevanja glasbe, luči in koreografij. Da bi se gledalci še bolj živeli v napeto zgodbo, so se igralci večkrat spustili med publiko in hodili po dvorani v popolni temi. Premišljeni scenografski elementi so omogočili sunkovite spremembe prizorišča: v trenutku je barviti pariški oder postal sivo in megleno Erikovo bivališče. Povsem originalno je bilo prikazovanje pariškega gledališča, tako da je gledalčev očičke bilo za odrskimi zavesami in sam je imel občutek, da je eden izmed nastopajočih. Pravi igralci so torej kazali hrbet publiki, sredi odra je visel bogat lestenec, veliko ozadje pa je prikazovalo dvorano in parterje z gledalci. Večkrat se je pojavila popolna tema, da bi prikrla zametavo scene ali ohranila misterij pri izginjanju junakov. Pohvala gre seveda tudi igralcem, ki so z močnimi, barvitimi glasovi peli in recitali italijanski tekst. Mešanica modernih ritmov in klasične glasbe je skoraj nenehno spremljala nastop in pripomogla k ohranjanju enotnosti dogajanja, ki ga je ob koncu vsakega kratkega dejanja prekinil zaslužen aplavz.

Enzo Sanny je že več kot dvajset let razmišljal, da bi izpolnil svoje sanje, ki so se medtem čedalje krepile in silile na površje. Tako se je odločil, da bo predelal zgodbo Fantom iz opere, ki jo je leta 1986 uglasbil Andrew Lloyd Webber. Z André De la Roche sta poslušala preko 500 odlomkov iz lirčne, simfonične in klasične glasbe in nazadnje sestavila zvočno sled. "Izvesti italijansko verzijo je bilo zelo naporno, predvsem ker se ne bi mogli kosati z uspešnimi deli tujih avtorjev. Moral sem se prilagoditi velikosti italijanskih gledališč, naših odrov in možnosti, da dela ne bi mogel izpeljati do konca... Vsekakor mi moje navdušenje, ki ga ne pogojujejo finančne težave, omogoča, da vlagam srce in strast v svoja dela. Prepričan sem, da sem pripravil rafinirano darilo za vse tiste, ki ga bodo znali ceniti."

Marta Lombardi

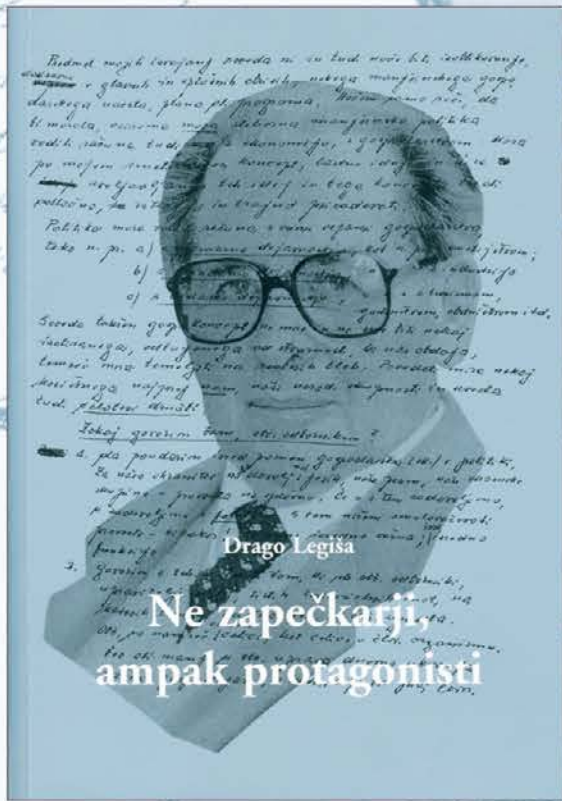
Novo pri Goriški Mohorjevi družbi

Drago Legiša

Ne zapečkarji, ampak protagonisti

Ob življenjskem jubileju dr. Draga Legiša prinaša ta knjiga izbor njegovih člankov, esejev in spisov, s katerimi je kot urednik najprej Novega lista in kasneje Novega glasa ter sodelavec Slovenca aktivno spremljal dogajanje v naši politični in kulturni stvarnosti.

CENA knjige: 14,00 evrov

Drago Legiša

Ne zapečkarji, ampak protagonisti

KNJIGO DOBITE V NAŠIH SLOVENSKIH KNJIGARNAH IN NA SEDEŽU GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE, TRAVNIK 25 V GORICI.